

การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางปราณี อินทร์รักษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A STUDY OF SAFETY PROCEDURES OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS AT THE SECONDARY
EDUCATION LEVEL UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

Mrs. Pranee Intaruksa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Policy, Management and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

โดย

นางปราณี อินทร์รักษา

สาขาวิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุขนอทรัพย์)

ปราณี อินทรักษา : การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (A STUDY OF SAFETY PROCEDURES OF
EDUCATIONAL INSTITUTIONS AT THE SECONDARY EDUCATION LEVEL UNDER
THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ , 186 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของ
สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบการวิจัยตาม
คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 ของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 342 คน
และผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา จำนวน 342 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า 1)มาตรการป้องกันและแก้ไข
อุบัติเหตุ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ แต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่และจัดให้มีครูในการ
ควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด
คือ บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน 2)มาตรการป้องกันและแก้ไข
อุบัติเหตุ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ จัดให้มีครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่าง
เคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผัง
การหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม 3)มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม การปฏิบัติ
ที่พบมากที่สุด คือ ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ จัดหาจิตแพทย์
เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ 4)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของ
นักเรียน การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำจัดของเสียในสถานศึกษา การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ จัดเรียน
ร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ 5)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ
การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ จัดสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ การ
ปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง 6)มาตรการป้องกันและแก้ไข
ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตาม
สถานการณ์เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ ชักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบ
ภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีนี้อาจเกิดการสู้รบและความไม่สงบ

2. ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและ
น้อยที่สุดโดยมีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุและด้านอุบัติเหตุ และมีปัญหาใน
การปฏิบัติงานน้อยที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านปัญหาทางสังคม ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านสัตว์มีพิษและ
ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำ..... ลายมือชื่อนิสิต

ทงภาควิชา..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

สาขาวิชา บริหารการศึกษา.....

ปีการศึกษา 2554.....

5383355127 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS : SCHOOL SAFETY / SAFETY / PROCEDURES

PRANEE INTARUKSA : A STUDY OF SCHOOL SAFETY PROCEDURES OF
EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN SECONDARY LEVEL UNDER OFFICE OF THE
BASIC EDUCATION COMMISSION. ADVISOR : ASST. PROF. PONGSIN WISAETSIRI, Ph.D.,
186 pp.

This research was to study states and problems of the implementation of safety procedures in secondary schools based on the Handbook, B.E. 2552 by the Basic Education Commission. The sample population consisted of 342 school directors and 342 school personnel responsible as safety officers. The research instruments were questionnaires and the data were analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Research results were presented in 6 Safety Procedures Aspects; only what had been done the most and the least in actions were presented respectively as follows:

The States of Safety Procedure Implementation:

- 1) **Accident Prevention:** - assigning of personnel for building and facilities maintenance and appropriate assigning number of teachers during student field trips, - recording of the number of accidents occurring in sports facilities in order to find preventive measures.
- 2) **Preparation for the Natural Disasters:** - assigning teachers and janitors as security guards to be on duty during day and night time, - having fire alarm system installed and evacuation plans communicated to everyone and conducting fire drill periodically.
- 3) **Social Problems Prevention:** - following the students' assistance system, - arranging psychiatrists to examine and provide knowledge for students.
- 4) **Student Health and Hygiene Prevention:** - managing waste treatment, - organizing integrated classroom for students with learning disorder (LD) and regular students.
- 5) **Poisonous Animals Prevention:** providing a clean and tidy environment, - installing of warning signs in areas with high risks.
- 6) **War and Terrorist Impact:** assigning personnel responsible for monitoring current situations, - practicing evacuation drill, providing bomb shelter, and providing a temporary accommodation in case of political unrest or terrorist attacks.

The Problems of Safety Procedure Implementation:

Overall, the level of problems found in between low and lowest range were as follows: Problems under low Level - Accidents Prevention and Natural Disaster Prevention. Problems under lowest level – Social Problems Prevention, Student Health and Hygiene Prevention, Poisonous Animals Prevention, War and Terrorist Impact

Department : Educational Policy..... Student's Signature

Management and Leadership..... Advisor's Signature

Field of Study : Educational Administration.....

Academic Year : 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้จุดประกายความคิดในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.सनานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือให้การทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พร้อมพิไล บัวสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ไชยสงคราม ดร.เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ และ ดร.ณัฐนันท์ ปันลายนาค กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่มีส่วนสำคัญในการให้คำแนะนำและให้ข้อมูลที่มีคุณค่ายิ่งในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และให้คำแนะนำด้วยความรักเมตตาตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในสาขาวิชาบริหาร

กราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสมชาย วงศ์สวัสดิสกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยาที่ได้ให้โอกาสและสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรของโรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยาทุกท่านที่มีส่วนให้กำลังใจและช่วยเหลืองานของโรงเรียนในระหว่างที่ผู้วิจัยต้องใช้เวลาในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จไปด้วยความเรียบร้อย

กราบขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และเพื่อนนิสิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดจนผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อชวน คุณแม่ปิ่น รสมณี บิดามารดาที่เคารพยิ่งตลอดจนคุณองอาจ อินทรักษา คู่ชีวิตที่เป็นพลังใจสำคัญ หากงานวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้วิจัยขอมอบความดีนี้ให้ทุกท่านดังที่กล่าวมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
กฎหมาย และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง.....	9
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	9
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	9
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก.....	10
พระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.....	10
การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา.....	12
ความหมายของความปลอดภัย.....	12
ความหมายของความปลอดภัยของสถานศึกษา.....	13
ความสำคัญของการดำเนินการรักษาความปลอดภัย.....	13
ขอบข่ายการดำเนินการรักษาความปลอดภัย.....	14
แนวทางการดำเนินการรักษาความปลอดภัย.....	18
คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา.....	20
นโยบายและการวางแผนการรักษาความปลอดภัย.....	20
มาตรการป้องกันและแก้ไข.....	26
การควบคุม ติดตาม และรายงาน.....	44

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การสร้างเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	55
ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	93
อภิปรายผลการวิจัย.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	114
รายการอ้างอิง.....	116
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	125
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	127
ภาคผนวก ค มาตรการป้องกันและแก้ไขความปลอดภัยตามคู่มือแนวทาง ปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552.....	154
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	186

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน.....	50
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนจำแนกตามภูมิภาค.....	50
3	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ.....	53
4	จำนวนและร้อยละของผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ.....	54
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ.....	55
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ.....	63
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม.....	65
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน.....	75
9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ.....	77
10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ.....	78
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม	80
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุ.....	81
13	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุ.....	84
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านปัญหาทางสังคม.....	85
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน.....	88
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสัตว์มีพิษ.....	90
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ.....	91

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ที่กลายเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหา ความรุนแรง การเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ ข่มเหง ส่วนทางด้านสังคม เป็นสังคมแห่งการแข่งขัน ทั้งแข่งขันกับตัวเองและผู้อื่น เพื่อความอยู่รอดและให้ได้มาซึ่งการยอมรับทางสังคม มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วแต่ด้านคุณธรรม จริยธรรมกลับเสื่อมถอยลง มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทำให้โครงสร้างทางสังคม ระบบครอบครัว และวัฒนธรรมบางอย่างถูกละเลย มีการแพร่กระจายของสารเสพติด และการเพิ่มของการพนันโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งมีการเสพยาเสพติด อย่างขาดการยั้งคิด เปิดรับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ขาดการไตร่ตรองหรือขาดภูมิคุ้มกันทางความคิด ส่งผลให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ล่อแหลมต่อการทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงามและมีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [สพฐ.], 2552: 6) นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมชาติ ซึ่งพบว่าในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิโลกสูงขึ้นโดยเฉลี่ย 0.2 องศาเซลเซียสต่อทศวรรษ ส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวน ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรง อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม ภูเขาไฟระเบิด อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ไฟป่า มีโรคระบาดเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของประชากร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 5) สภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเป็นภัยคุกคามที่มีผลต่อความปลอดภัยของเด็กและเยาวชน การดำรงชีวิตของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจึงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและขาดการดูแลอย่างแท้จริง (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2550: 161)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มีการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ระบบการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในสังคม เพราะเป็นการวางรากฐานสำคัญในการหล่อหลอมให้เป็นคนดี อีกทั้งสร้างเสริมความรู้ ความสามารถ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุก

รูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งต้องคุ้มครอง พัฒนาเด็ก และเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคทั้งหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550: 23) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, 2553: 3) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต สามารถจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4-7) นอกจากนี้เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561) มีตัวบ่งชี้ว่าจำนวน คดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรลดลงร้อยละ 10 ต่อปี จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งครุฑ ควรลดลงร้อยละ 10 ต่อปี และจำนวนเด็กและเยาวชน เข้ารับการบำบัดยาเสพติดควรลดลงร้อยละ 10 ต่อปี แต่จากการศึกษาพบว่าจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ จำนวนการตั้งครุฑของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวนผู้ที่มีอายุ 17 ปีลงมา เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด แม้จะลดลงบ้างแต่ก็ยังคงอยู่ในอัตราที่สูง คือ 46,981 คดี 3,299 คน และ 6,197 คน ตามลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: ออนไลน์)

โรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่วันละ 6 – 7 ชั่วโมง ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคน ประการสำคัญโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ (เอมอชฌา วัฒนบูรานนท์, 2548: 101) ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการเรียนรู้อย่างมีความสุขและการได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย สถานศึกษาที่มีความปลอดภัยผู้ปกครองจะให้ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความงอกงามทางสติปัญญา อารมณ์ อย่างอบอุ่นและปลอดภัยกล่าวคือถ้าการศึกษาคือความเจริญงอกงาม บุคคลจะเจริญงอกงามต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ อเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ ประเทศเหล่านี้ ให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยเป็นลำดับแรก ในการบริหารสถานศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537: 134) ดังนั้นการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถละเลยได้ สถานศึกษาจึงควรมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัย โดยมีการป้องกัน อุบัติเหตุ อุบัติภัย และการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือทรัพยากรอื่นๆ ของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ใช้การได้ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เรียน ครู บุคลากรในสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554: 45 - 46) ผู้เรียนทุก

คนต้องได้รับความปลอดภัยทั้งทางด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย ปลอดภัยจากปัญหาทางสังคม มีความปลอดภัยด้านสุขภาพ ปลอดภัยจากสัตว์มีพิษ และปลอดภัยจากผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและจัดความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546, 2546: 24) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (convention on the rights of the child) กล่าวว่าเด็กต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัย ซึ่งเป็นข้อกำหนดระหว่างประเทศที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องดำเนินการคุ้มครองเด็กซึ่งประกอบด้วยบทบัญญัติ 54 ข้อ ได้แก่เรื่องเกี่ยวข้องกับสิทธิของเด็กโดยตรง ซึ่งเน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1)ห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก และการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานะอื่นๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน 2)การกระทำหรือการดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก 3)สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม 4) สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิด เหล่านั้น (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2535: 10)

จากการศึกษาข้อมูลที่เกิดขึ้นกับเด็กที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาพบว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมี อุบัติเหตุ อุบัติภัย และความรุนแรงเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ข้อมูลและสถิติจากโรงเรียนคุ้มครองเด็ก กิจกรรมห้องเรียนครู เรื่องโรงเรียนสร้างเสริมความปลอดภัยของรองศาสตราจารย์นายแพทย์อดิศักดิ์ ผลิผลการศึกษาพบว่า เด็กไทยอายุน้อยกว่า 15 ปี ต้องเสียชีวิตจากความไม่ปลอดภัย คืออุบัติเหตุและความรุนแรง ปีละกว่า 3,500 คน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มที่ไม่เสียชีวิตแต่บาดเจ็บต้องพบแพทย์เพื่อรับการรักษาทันทีจากคลินิกสถานอนามัย และโรงพยาบาลอีกปีละกว่า 1,500,000 คน ร้อยละ 18 ของเด็กที่บาดเจ็บมารับการตรวจที่ห้องฉุกเฉินเป็นการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในโรงเรียนหรือระหว่างทางไป-กลับโรงเรียน คิดเป็นประมาณ 270,000 รายต่อปี การบาดเจ็บส่วนใหญ่เกิดจากการหกล้มเองโดยไม่มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ใดๆ ร้อยละ 31 อันดับสองเกิดจากการกระทำโดยผู้อื่น เช่น การผลัก การชกต่อย หรือการทำร้าย ร้อยละ 27 การบาดเจ็บอื่นอีกร้อยละ 43 มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างกายภาพและผลิตภัณฑ์รอบตัวร่วมกับพฤติกรรม พบว่าผลิตภัณฑ์ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บ เช่น บันได คิดเป็นร้อยละ 8.9 โต๊ะ คิดเป็นร้อยละ 5.1 รถ คิดเป็นร้อยละ 4.3 และมัต คิดเป็นร้อยละ 3.8 โดยเฉพาะอย่างยิ่งมัตที่ใช้ในการเลาดินสอทำศิลปะ ประตุ คิดเป็นร้อยละ 3.5 และเก้าอี้ คิดเป็นร้อยละ 3.5 การบาดเจ็บส่วนใหญ่เกิดในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 36.6 อันดับรอง คือ บริเวณที่เล่น ที่ออกกำลังกาย คือ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น สนามหญ้า สวนหย่อม สระว่ายน้ำ คิดเป็นร้อยละ 30.3 อันดับ 3 เกิดในบริเวณโครงสร้างตึกเรียน เช่น บันได ระเบียง คิดเป็นร้อยละ 17.6 เวลาพักกลางวันเป็นเวลาที่มีโอกาสเกิดการบาดเจ็บมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.9 อันดับรองเป็นเวลาในระหว่างการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ลักษณะบาดเจ็บส่วนใหญ่เป็นบาดเจ็บถลอก ฟกช้ำ บาดแผลฉีกขาด บาดแผลทิ่มแทง ซึ่งไม่รุนแรงตำแหน่งที่เกิดมักเป็นแขนขา คิดเป็นร้อยละ 60 อันดับรองได้แก่ ศีรษะ ใบหน้า คิดเป็นร้อยละ 26 ฟัน คิดเป็นร้อยละ 5 และตา คิดเป็นร้อยละ 3 ร้อยละ 76 ของการบาดเจ็บสามารถให้การดูแลได้ในโรงเรียน ร้อยละ 24 ต้องนำส่งหน่วยรักษาพยาบาลภายนอก (สพฐ., 2552: 7 - 8)

ในปัจจุบันมีการกระทำความรุนแรงในเด็กและสตรีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยพบว่าปี 2550 มีการกระทำผิดต่อเด็กและสตรีจำนวน 74 ราย ปี 2551 จำนวน 99 ราย ปี 2552 จำนวน 86 ราย และในปี 2553 จำนวน 120 ราย ที่น่าเป็นห่วง คือ อายุของเด็กที่ถูกกระทำรุนแรงน้อยลงเรื่อยๆ จาก 14-15 ปี เหลือเพียง 12-13 ปี สาเหตุส่วนหนึ่งของการเกิดความรุนแรง มาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ยังเกิดจากการเสพสื่อต่างๆ อาทิ โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (กอบกุล พูลปัญญาวงศ์, 2554: ออนไลน์) ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ตาปัญญา สรุปว่า “ความรุนแรงในเยาวชนถือเป็นปัญหาใหญ่ในเชิงสาธารณสุข องค์การอนามัยโลกประเมินว่าเยาวชนเสียชีวิตจากความรุนแรงถึงวันละ 565 คน หรือ 20 คนต่อชั่วโมง โดยมีรูปแบบอย่างน้อย 3 แบบคือ ความรุนแรงจากครูสู่นักเรียน ความรุนแรงจากนักเรียนด้วยกันเอง และความรุนแรงในรูปแบบการทะเลาะวิวาท เมื่อรวมกับสิ่งอื่นๆ ในสังคม เช่น สื่อ ภาพยนตร์ วิดีโอ เกมส์ ฯลฯ ที่รุนแรงก็กลายเป็นวัฒนธรรม เหมือนโรคระบาด นำความรุนแรงสู่ครอบครัว ชุมชน หรือสืบทอดกันเป็นรุ่นๆ ซึ่งขณะนี้ก็ยังไม่ได้รับความสนใจแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบ ในทางกลับกันกลับจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตลอดเวลา” (2549 : ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญ เพราะนักเรียนเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน จึงต้องแสวงหาหนทางที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการปลูกฝังเรื่องความปลอดภัยจนเกิดเป็นนิสัย มีจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย (safety culture) และวัฒนธรรมแห่งความปลอดภัย (safety culture) อีกทั้งมีทักษะชีวิตในการดำรงชีพอยู่ท่ามกลางกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล เช่นเดียวกับการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนของต่างประเทศนั้นพบว่ามีการให้ความสำคัญและมีการพัฒนาในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก เช่น มีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้ปกครองและนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติเหตุอย่างจริงจังเป็นประจำ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักอำนวยการ กลุ่มส่งเสริมสวัสดิภาพและส่งเสริมสุขภาพนักเรียน, 2554) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการบริหารจัดการเรื่องความปลอดภัยของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2554

2. การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาตามคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 6 ด้าน (สพฐ., 2552) ได้แก่

- 1) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
- 2) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย
- 3) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสังคม
- 4) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน
- 5) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ
- 6) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง สภาพภายในบริเวณสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษาที่ปราศจากอันตรายต่อร่างกายและจิตใจใน 6 ด้าน คือ 1)ด้านอุบัติเหตุ 2) ด้านอุบัติเหตุภัย 3) ด้านปัญหาทางสังคม 4) ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน 5) ด้านสัตว์มีพิษ และ 6)ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง วิธีการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและแก้ไขเกี่ยวกับความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยการปฏิบัติตามมาตรการ 6 ด้าน คือ 1)มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2)มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย 3)มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม 4)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน 5)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ และ 6)มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นอยู่จริงในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน คือ 1)ด้านอุบัติเหตุ 2)ด้านอุบัติเหตุภัย 3) ด้านปัญหาทางสังคม 4)ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน 5)ด้านสัตว์มีพิษ และ 6) ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่ไม่ปรารถนาและเป็นผลเสียหรืออุปสรรคในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน คือ 1)ด้านอุบัติเหตุ 2)ด้านอุบัติเหตุภัย 3)ด้านปัญหาทางสังคม 4)ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน 5)ด้านสัตว์มีพิษ และ 6)ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ หมายถึง วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดขึ้นจากอาคารเรียน อาคารประกอบ บริเวณสถานศึกษา สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เครื่องมือ เครื่องใช้อุปกรณ์ต่างๆ การเดินทางไป – กลับ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่และการร่วมกิจกรรมสำคัญ

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย หมายถึง วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิด และไม่เจตนา เมื่อเกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดความเสียหาย อันตรายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัยและธรณีพิบัติภัย

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม หมายถึง วิธีการหรือสิ่งๆที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจาก การละเมิดทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายตัวเอง และการฆ่าตัวตาย สารเสพติด การอุปโลกบริโศก การทะเลาะวิวาท การถูกล่อลวงและลักพา สื่อกลามกอนาจาร อบายมุข พุทธิกรรมชู้สาว อินเทอร์เน็ตและเกม

มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน หมายถึง วิธีการหรือสิ่งๆที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อม โรคติดต่อและโรคระบาด และความผิดปกติจากสุขภาพ

มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ หมายถึง วิธีการหรือสิ่งๆที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยที่เกิดจากสัตว์มีพิษ

มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ หมายถึง วิธีการหรือสิ่งๆที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยที่เกิดจากการสู้รบและความไม่สงบ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการของสถานศึกษาระดับมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ทราบถึงสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาคต่อไป
2. ผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา และระดับกระทรวงศึกษาธิการใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายความปลอดภัย แผนความปลอดภัย และมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. นักการศึกษา หรือผู้สนใจเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้ข้อมูลสภาพและปัญหาไปใช้ในการศึกษา เพื่อคุณภาพทางการศึกษาที่ดีขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย การดำเนินงาน 7 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการวิจัย 2) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย 4) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย 5) การเก็บรวบรวมข้อมูล 6) การวิเคราะห์และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 7) การสรุปอภิปรายผลและจัดทำข้อเสนอแนะ

แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,360 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 342 คน และผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา จำนวน 342 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 684 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา และตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ โดยแบ่งเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา และคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากหัวข้อวิจัย “การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอเป็นหัวข้อต่างๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมาเสนอไว้ในท้ายหัวข้อนั้นๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- 1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- 1.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก
- 1.4 พระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

2. การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

- 2.1 ความหมายของความปลอดภัย
- 2.2 ความหมายของความปลอดภัยของสถานศึกษา
- 2.3 ความสำคัญของการดำเนินการรักษาความปลอดภัย
- 2.4 ขอบข่ายการดำเนินการรักษาความปลอดภัย
- 2.5 แนวทางการดำเนินการรักษาความปลอดภัย

3. คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

- 3.1 นโยบายและการวางแผนการรักษาความปลอดภัย
 - 3.1.1 นโยบายความปลอดภัย
 - 3.1.2 แผนรักษาความปลอดภัย
- 3.2 มาตรการป้องกันและแก้ไข
 - 3.2.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
 - 3.2.2 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย
 - 3.2.3 มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม
 - 3.2.4 มาตรการป้องกันและแก้ไขสุขภาพอนามัยของนักเรียน
 - 3.2.5 มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ
 - 3.2.6 มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสูบบุหรี่และ

ความไม่สงบ

- 3.3 การควบคุม ติดตาม และรายงาน

1. กฎหมาย พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 80 ว่า รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550: 23)

1) ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา ปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ อันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชนรวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สรุปได้ว่า รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งต้องค้ำครอง พัฒนาเด็กและเยาวชน และส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน

1.2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายบัญญัติให้ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาต้องรับผิดชอบ เมื่อเกิดอันตรายแก่ทรัพย์สินของสถานศึกษา แก่นักเรียน หรือนักเรียนไปก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่น ซึ่งตัวบทกฎหมายได้บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังต่อไปนี้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, 2535: ออนไลน์)

มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

มาตรา 430 บัญญัติว่า “ครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่น ซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถ อยู่เป็นนิตย์ก็ดี ชั่วครั้งชั่วคราวก็ดี จำต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถในการละเมิด ซึ่งเขาได้กระทำ ลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร” (ผู้ไร้ความสามารถ หมายถึง ผู้เยาว์หรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย)

จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าครู อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายทางแพ่งที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของสถานศึกษา ทรัพย์สินของผู้อื่น ชีวิตและร่างกายของผู้อื่น อันเนื่องมาจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเกิดจากการจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของตนเอง หรือลูกจ้างของตน ความรับผิดชอบดังกล่าว เช่น ไม่ตั้งเวรยามระวางเพลิงไหม้ และรักษาทรัพย์สินของทางราชการแล้วเกิดเพลิงไหม้ขึ้น อุบัติเหตุต่างๆ ที่เกิดแก่นักเรียน ครูอาจารย์ ทำให้รเสียหาย หรือมีคนบาดเจ็บ เป็นต้น

1.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีหลักการที่สำคัญว่า เด็กทุกคนมีสิทธิต่างๆ ติดตัวมาตั้งแต่เกิดและประเทศสมาชิกของอนุสัญญานี้ต้องดำเนินการต่างๆ เพื่อให้การปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมการใช้สิทธิของเด็กอย่างเต็มที่และอย่างน้อยต้องเป็นไปตามมาตรฐานของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งได้รับการยอมรับทั่วโลกว่าข้อกำหนดต่างๆ ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการดูแลคุ้มครองเด็ก สาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กประกอบด้วยบทบัญญัติ 54 ข้อ เน้นหลักพื้นฐาน 4 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2535: 10) คือ

1. ห้ามเลือกปฏิบัติต่อเด็ก และการให้ความสำคัญแก่เด็กทุกคนเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิด หรือสถานะอื่นๆ ของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน

2. การกระทำหรือการดำเนินการทั้งหลายต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นอันดับแรก

3. สิทธิในการมีชีวิต การอยู่รอด และการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม

4. สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของเด็ก และการให้ความสำคัญกับความคิด

จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สรุปได้ว่าสิทธิของเด็กทุกคนติดตัวมาตั้งแต่เกิด จะทำการสิ่งใดต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็กอีกทั้งต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยเด็กจะต้องได้รับสิทธิในการอยู่รอด สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม

1.4 พระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

มาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กหรือไม่ ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 23 ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ชนบทรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

มาตรา 25 ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

- 1) ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือสถานพยาบาลหรือไว้กับบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กหรือที่สาธารณะหรือสถานที่ใด โดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กกลับคืน
- 2) ละทิ้งเด็กไว้ ณ สถานที่ใดๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม
- 3) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือสุขภาพอนามัยจนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- 4) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก
- 5) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

มาตรา 26 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- 1) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- 2) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก
- 3) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติน่าเกลียดต่อการกระทำผิด
- 4) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชฎกของเด็กร เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว
- 5) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิด หรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก
- 6) ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก
- 7) บังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก
- 8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า
- 9) บังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะเข้าไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด
- 10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น

มาตรา 27 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

มาตรา 63 โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546, 2546)

จากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 สรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การปฏิบัติต่อเด็กต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ผู้ปกครองต้องเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน เพื่อความปลอดภัยแก่นักเรียน

สรุปได้ว่า มีกฎหมาย พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหลายฉบับ ทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 แสดงว่าความปลอดภัยของเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญ

2. การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

2.1 ความหมายของความปลอดภัย

ชาญ ขวัญมุข (2544: 7) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การรู้จักวิธีการต่างๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยง และแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

ยุวพร วิศิษฐ์วัฒนกุล (2547: 8) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การป้องกัน และรอดพ้นจากอุบัติเหตุด้วยวิธีการต่างๆ ไว้ล่วงหน้าตลอดเวลา

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2548: 4) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การไม่มีอุบัติเหตุ รวมทั้งการดำรงชีวิตอย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และมีการเตรียมป้องกันภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้องเหมาะสมและสม่ำเสมอ

วรนุช อยู่เล่าห์ (2550: 19) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การใช้วิธีการต่างๆ ในการป้องกันแก้ไข และหลีกเลี่ยงเพื่อให้ปราศจากอันตราย หรือมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากปัญหาที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองและผู้อื่น

พวงน้อย แสงแก้ว (2553: 3) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง ภาวะที่ไม่มีอันตรายใดๆ ปราศจากการบาดเจ็บ การเสียชีวิต ทรัพย์สินเสียหาย หรือเสียเวลาที่มีค่าไป

กล่าวโดยสรุป ความปลอดภัย หมายถึง การรอดพ้นจากอันตรายทั้งอันตรายต่อตนเองและทรัพย์สิน รวมทั้งมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากปัญหาที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองและผู้อื่น

2.2 ความหมายของความปลอดภัยของสถานศึกษา

พัชรา กาญจนารัตน์ (2522: 73) กล่าวว่า ความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง การจัดการบริการสวัสดิภาพภายในโรงเรียน ทั้งครู นักเรียนและบุคคลอื่นให้ปลอดภัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537 : 134) กล่าวว่า ความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง การให้บริการและการจัดอันตรายแก่เด็กที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกขณะตั้งแต่ขณะเดินทางมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและออกจากโรงเรียนไปสู่นบ้าน

ชัต แก้วมณี (2545: 9) กล่าวว่า ความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับเด็กได้ทุกขณะ ตั้งแต่ขณะเดินทางสู่โรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและกลับจากโรงเรียนสู่นบ้านอย่างถูกต้อง เหมาะสมและสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 10) ได้กล่าวว่า การดำเนินการให้เกิดความปลอดภัยของสถานศึกษาจะต้องมีระบบการเฝ้าระวังความเสี่ยงต่อความปลอดภัย อันประกอบไปด้วยการเดินทางสำรวจจุดเสี่ยง การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเสี่ยง และการบันทึกการบาดเจ็บ แล้วนำข้อมูลทั้งสามมาวิเคราะห์ความเสี่ยง วางแผนการดำเนินงาน และแก้ไขประเมินผล โดยแต่ละสถานศึกษาจะต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรของตน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติตาม 6 ด้าน คือ มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ และมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

Deroche and Kaiser (1980: 162-163) ได้กล่าวถึงความหมายของงานด้านความปลอดภัยไว้โดยสรุปว่า ความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กปลอดภัยทั้งในห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน ไปและกลับจากบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย

กล่าวโดยสรุป ความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง สภาพภายในบริเวณสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษาที่ปราศจากอันตรายใน 6 ด้าน คือ 1)ด้านอุบัติเหตุ 2) ด้านอุบัติเหตุ 3) ด้านปัญหาทางสังคม 4) ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน 5) ด้านสัตว์มีพิษ และ 6)ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

2.3 ความสำคัญของการดำเนินการรักษาความปลอดภัย

อุบัติเหตุอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ดังนั้นการบริการให้ความปลอดภัยจึงมีความสำคัญต่อเด็ก ผู้ปกครอง และสถานศึกษาโดยตรง ในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น ฟิลิปปีนส์ จัดให้การบริการด้านความปลอดภัยเป็นความสำคัญลำดับแรกของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญของการให้บริการด้านความปลอดภัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537: 134) สรุปได้ดังนี้

1.เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงภัยและอันตรายต่างๆที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการจัดการบริการและประสบการณ์

2. เด็กเรียนรู้วิธีการรักษาความปลอดภัย และป้องกันตนเองให้เกิดอันตราย
3. การให้บริการด้านความปลอดภัยสามารถช่วยปลูกฝังนิสัยเด็กให้รักษาความปลอดภัยได้ด้วยตนเอง
4. ช่วยผ่อนคลายความกังวลใจให้แก่ครูและผู้ปกครองในเรื่องอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก
5. ช่วยลดอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยที่เกิดจากภัยอันตรายต่างๆ
6. ช่วยลดความสิ้นเปลืองของรายจ่ายที่ต้องใช้เมื่อเด็กได้รับอันตราย

Spath (1966: 91) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตมีการเสี่ยงภัยตลอดเวลา และมีอันตรายมากมายที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการเสี่ยงภัยนั้น ความปลอดภัยจึงเข้ามาในวิถีของการดำเนินชีวิต ดังที่ได้ยินและได้เห็นสโลแกนความปลอดภัยจากวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ และข่าวสารจากสื่อต่างๆ สิ่งที่ย่างมากสำหรับเด็กในโรงเรียนคือต้องระมัดระวังอยู่เสมอทุกเวลา การให้ความรู้ในเรื่องความปลอดภัยจะต้องเริ่มกับเด็กเล็กและต่อเนื่องไปในการดำรงชีวิต

Jaworowski (2003: 352 A) กล่าวว่า นักการศึกษาทั้งหลายต่างค้นหาวิธีการหาสาเหตุในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และศึกษาถึงการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของโรงเรียนพบว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จะเห็นได้ว่าความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างมีความสุข ได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย สถานศึกษาที่มีความปลอดภัยผู้ปกครองจะให้ความไว้วางใจและความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความเจริญงอกงามทางสติปัญญา อารมณ์ อย่างอบอุ่นและปลอดภัย

2.4 ขอบข่ายการดำเนินการรักษาความปลอดภัย

ชุด แก้วมณี (2545: 12) ได้สรุปขอบข่ายการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ซึ่งครอบคลุมถึง ความปลอดภัยของสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประกอบต่างๆ รวมถึงความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น

2. บริการความปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ บริการต่างๆ ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสำหรับเด็ก ครอบคลุมถึงความปลอดภัยในการเดินทาง ความปลอดภัยภายนอกและภายในห้องเรียน บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยจากบุคคล และบริการสุขภาพ

3. สวัสดิศึกษา ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตราย ความไม่ปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเอง วิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน เป็นต้น

สายัณห์ ละอองเอี่ยม (2546: 6) สรุปขอบข่ายของการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย
2. การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

3. การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา
4. การจัดและบริหารงานสวัสดิภาพในโรงเรียน

สุกานดา โพธิ์ศรี (2546: ออนไลน์) ได้กำหนดขอบข่ายการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ

1. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 การดูแลบำรุงรักษา ซ่อมแซมโครงสร้างอาคาร ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ บันได และทางเดิน ให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง ใช้งานได้ตามความเหมาะสม
 - 1.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ ต้องจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และอยู่ในสภาพใช้งานได้
 - 1.3 ควรจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ และมีภาวะระบายอากาศที่ดี ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องพยาบาล และห้องต่างๆ ในอาคารเรียน
 - 1.4 สนามโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็น สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสนามหญ้า ต้องดูแล ให้อยู่ในสภาพไม่ชำรุด ไม่เป็นหลุมบ่อ และไม่มีเศษวัสดุมีคม
 - 1.5 สนามเด็กเล่น ต้องจัดสภาพพื้นที่สนาม ให้ปลอดภัย สามารถดูดซับพลังงานได้ เช่น ทราย ซึ่งควรมีความหนาประมาณ 9-12 นิ้ว หรือวัสดุอย่างสังเคราะห์ ทั้งนี้ อุปกรณ์เครื่องเล่นต้องได้มาตรฐาน และมีคำแนะนำในการติดตั้งได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย นอกจากนี้ ควรดูแลอุปกรณ์เครื่องเล่น ให้ปลอดภัย และตรวจตราอยู่เสมอ หากชำรุดต้องรีบซ่อมแซมแก้ไข

2. การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบด้วย การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน

- 2.1 การจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย โดยจัดวางสายไฟต่างๆ ให้เหมาะสม จัดให้มีระบบความปลอดภัย เวลาที่กระแสไฟฟ้าลัดวงจร โดยเฉพาะบริเวณตู้ทำน้ำเย็น ต้องหมั่นตรวจสอบมิให้มีการชำรุด และไฟรั่ว หากพบต้องดำเนินการแก้ไขทันที
- 2.2 จัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย และมีอุปกรณ์ดับเพลิงที่มีประสิทธิภาพ
- 2.3 การจัดการบริการความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับโรงเรียน ในกรณีเดินทางเท้า ครูและนักเรียนช่วยกำหนดเส้นทางเดินที่ปลอดภัย โดยอาศัยการเดินทางเป็นแถว และมีหัวหน้ากลุ่มนำ สำหรับการข้ามถนน ควรมีครูเวร หรือตำรวจจราจร คอยอำนวยความสะดวกเป็นประจำ บริเวณหน้าโรงเรียน นอกจากนี้ ในการให้บริการรถโรงเรียน ต้องจัดสถานที่จอดรถนักเรียนเป็นสัดส่วน แยกจากที่จอดรถ ผู้ปกครอง นักเรียน และที่สำคัญ รถโรงเรียน ต้องอยู่ในสภาพดี ผู้ขับรถต้องผ่านการอบรม การขับขี่รถยนต์ สำหรับนักเรียน หรือโรงเรียน อาจประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการบริการรถรับส่งนักเรียน ให้จัดโครงการรถโรงเรียนปลอดภัย
- 2.4 จัดให้มีห้องปฐมพยาบาล หรือชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยต้องมีครูที่ผ่านการอบรมความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

3. การจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่สร้างความตระหนัก ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน และบุคลากร โดยสามารถบูรณาการเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุอุบัติภัยจากการจราจร อัคคีภัย และสารพิษต่างๆ เข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนของ

เด็กนักเรียนในแต่ละวัยให้เหมาะสม มีฝึกปฏิบัติ หรือกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน การสร้างอาสาสมัคร ความปลอดภัย และการส่งเสริมปลูกฝังให้เด็กมีระเบียบวินัย

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2548: 97-127) ให้ข้อบ่งชี้ของการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน
2. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน
3. การแนะนำสวัสดิภาพ
4. การจัดทำประกันอุบัติเหตุ
5. การบริการเครื่องอำนวยความสะดวก
6. การบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียน
7. การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย
8. การบริการปฐมพยาบาล
9. การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 16 – 17) ได้กำหนดข้อบ่งชี้ของการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาไว้ 6 ด้าน คือ

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ได้แก่ 1)ความบกพร่องของอาคารเรียนและอาคารประกอบการ 2)บริเวณสถานศึกษา เช่น รั้ว ประตู โรงเรียน บ่อน้ำ เขตก่อสร้าง เป็นต้น 3)สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อความปลอดภัยในการดำรงชีวิต 4)เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ในสถานศึกษา ที่อาจเป็นอันตรายต่อนักเรียน 5)การเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านกับสถานศึกษา 6)การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ และ 7)การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ได้แก่ 1)อัคคีภัย 2)วาตภัย 3)อุทกภัย และ 4) ธรณีพิบัติภัย

3. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม ได้แก่ 1)การล่องละเมิดทางร่างกายและจิตใจ 2)การทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย 3)การเสพสารเสพติด 4)การอุปโภคและบริโภค 5)การทะเลาะวิวาท 6)การถูกล่อลวงและลักพาตัว 7)สื่อลามกอนาจาร 8)การมั่วสุมกับอบายมุข 9) พฤติกรรมซู้สาว และ 10)อินเทอร์เน็ตและเกม

4. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ได้แก่ 1)ด้านมลพิษจากสิ่งแวดล้อม 2)ด้านโรคติดต่อและโรคระบาด และ 3)ด้านความผิดปกติจากสุขภาพของนักเรียน

5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ

6. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

Florio, Alles and Stafford (1979 : 83) สรุปข้อบ่งชี้ของการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาไว้ 17 ด้าน ดังนี้

1. ฝึกกรณีฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วมฉับพลัน แผ่นดินไหว
2. การให้บริการเด็กพิเศษ โดยเฉพาะเด็กที่มีร่างกายพิการ
3. ดูแลรักษาข้อมูลด้านสุขภาพและอุบัติเหตุ
4. การให้บริการด้านแนะนำ
5. ความร่วมมืออย่างแข็งขันระหว่างบุคลากร

6. การตรวจสุขภาพของเด็ก ครู และผู้เกี่ยวข้อง
7. การให้คำแนะนำสถานที่ดูแลรักษาสุขภาพแก่ผู้ปกครอง
8. การจัดสถานการณ์ด้านการรักษาความปลอดภัย
9. จัดกลุ่มผู้ให้บริการด้านความปลอดภัย
10. จัดผู้ดูแลพาเด็กข้ามถนน
11. การใช้ประโยชน์ของแบบฟอร์มการตรวจสอบความปลอดภัย
12. ระบบการรายงานอุบัติเหตุ
13. การให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษาแก่บุคลากร
14. ให้ประกันภัยแก่เด็กและบุคลากร
15. สร้างมาตรฐานความปลอดภัยในห้องเรียน ห้องพลศึกษา ห้องน้ำ และห้องอื่นๆ
16. จัดเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ที่สิ้นสภาพ และไม่ปลอดภัยให้เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ดี
17. พิจารณาจ้างหรือรับบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย

ประกอบนอกเหนือจากคุณสมบัติเฉพาะด้าน

Deroche and Kaiser (1980: 160-166) สรุปข้อบ่งชี้การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. ความปลอดภัยของสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน
2. ความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น
3. ความปลอดภัยในห้องเรียน
4. ความปลอดภัยระหว่างเดินทางไปและกลับจากบ้านและโรงเรียน
5. ความปลอดภัยด้านการจราจร
6. จัดผู้ดูแลเด็กขณะเดินข้ามถนน
7. จัดโครงการความปลอดภัยในชุมชน
8. สภาพความปลอดภัยประจำโรงเรียน
9. โครงการความปลอดภัยบนจักรยาน 2 ล้อ
10. การแนะนำแหล่งให้ความรู้ด้านความปลอดภัย
11. การเตรียมและป้องกันอุบัติเหตุ

Decker and Decker (1997: 271-273) ได้ให้ข้อบ่งชี้งานด้านความปลอดภัยไว้ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การดูแลความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อม
2. การจัดเตรียมพร้อมในกรณีฉุกเฉิน
3. การปกป้องคุ้มครองเด็ก
4. การให้สวัสดิศึกษา

ข้อบ่งชี้การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น พบว่าข้อบ่งชี้การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาที่กำหนดโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีรูปแบบและแนวดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุมทุกด้าน อีกทั้งเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหา 6 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติภัย ด้านปัญหาทางสังคม ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านสัตว์มีพิษและด้านผลกระทบจากการสูบบุหรี่และความไม่สงบ อีกทั้งมาตรการทั้ง 6 ด้านดังกล่าวยัง

เป็นนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปฏิบัติ

2.5 แนวทางการดำเนินการรักษาความปลอดภัย

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีแนวในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่สำคัญ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2537: 139 -140) ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการให้บริการความปลอดภัย นโยบายในเรื่องการบริการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน ควรชัดเจนและเป็นที่ยึดมั่นในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรจัดพิมพ์ข้อมูลให้ชัดเจนและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2. กฎ ระเบียบด้านความปลอดภัย ผู้บริหารต้องศึกษา กฎ ระเบียบต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดบริการและดำเนินการเรื่องความปลอดภัยให้ครอบคลุมและถูกต้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยเรื่องรถรับส่งนักเรียนของกรมการขนส่งทางบกกระทรวงคมนาคมและระเบียบว่าด้วยการพานักเรียนออกทัศนศึกษาออกสถานที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. การดำเนินการ การวางแผน เพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เมื่อมีวัตถุประสงค์ในการบริหารงานบริการด้านความปลอดภัยชัดเจน มีนโยบายชัดเจน การที่จะดำเนินการได้ผู้บริหารต้องปฏิบัติดังนี้

3.1 การวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจน และครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก

3.2 ความต่อเนื่องในการตรวจสอบสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี

3.3 การให้การศึกษาแก่เด็กและเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในโครงการรักษาความปลอดภัย

3.4 จัดระบบข้อมูลและการรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรืออันตรายที่เกิดขึ้น

3.5 รมรงค์และเชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือกันรักษาความปลอดภัย

3.6 กิจกรรมต่างๆ ที่จัดภายในสถานศึกษาควรสอดแทรกเรื่องการรักษาความปลอดภัยเข้าไปด้วย

3.7 สร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก

3.8 มีการประสานงานระหว่างบุคลากร

3.9 มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ

4. การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องตามเวลาการดำเนินการ เพื่อดูว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลสามารถทำได้เป็นระยะๆ โดยวิธีสังเกต สอบถาม ทดสอบภาคปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลอุบัติเหตุ และตรวจสอบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารเรียน

ชาญ ขวัญมุข (2544) ได้ศึกษาเรื่องการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา พบว่าแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันความปลอดภัย ด้านการวางแผน ควรมีการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบของโรงเรียน จัดให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนประกันความปลอดภัย ด้านบริเวณโรงเรียน

สร้างนิสัยการทิ้งขยะที่ถูกต้อง โดยเฉพาะเศษเหล็ก เศษแก้ว ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน จัดให้นักเรียนเดินเป็นแถวและรุ่นพี่ดูแลรุ่นน้องขณะเดินทางไป – กลับ โรงเรียน ด้านการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ศึกษาและปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการล่องละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ผู้บริหารต้องวางมาตรการในการสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้มีการล่องละเมิดทางเพศ ด้านสารเสพติด ผู้บริหารและครูในโรงเรียนให้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติดต่างๆ แก่นักเรียน ด้านการทะเลาะวิวาท สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน ด้านการถูกล่อลวง อบรมชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจปัญหาและวิธีการป้องกันตนเองจากการถูกล่อลวง ด้านสื่อลามกอนาจารและอบายมุข ห้ามนักเรียนและบุคลากรภายนอกนำสื่อลามกเข้ามาในโรงเรียนโดยเด็ดขาด ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านอัคคีภัย จัดให้มีการอยู่เวรยามอย่างเคร่งครัด ด้านวาทภัย ปลูกต้นไม้เป็นแนวกันลม ด้านอุทกภัย ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศอย่างสม่ำเสมอ พร้อมวางแผนป้องกันอุทกภัย

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549: 13 - 14) กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานรักษา

ความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยมีหลักการ 4 ประการ คือ

1. ต้องมีการประเมินความปลอดภัยของโรงเรียน (School security assessment) เป็นประจำทุกปี
2. ดำเนินการรักษาระเบียบและวินัยของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด สม่าเสมอ และมีความยืดหยุ่นตามสมควร
3. ฝึกอบรมบุคลากรครู บุคลากรสนับสนุนและนักเรียนให้พร้อม ทั้งด้านการป้องกันและปฏิบัติการเมื่อเกิดปัญหา ทั้งปัญหาธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ หรือปัญหาที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ผู้ก่อการร้ายยึดโรงเรียน หรือนักเรียนมีพฤติกรรมที่รุนแรง
4. จัดทำคู่มือแผนการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาฉุกเฉินเร่งด่วน โดยจัดให้มีทีมงาน พร้อมปฏิบัติงานได้ตามแผนที่กำหนด และมีการซักซ้อมปฏิบัติตามแผนเป็นระยะๆ โดยทุกคนในโรงเรียนร่วมเป็นทีมงาน

วิล โกวางศรี (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่ามีปัญหาในด้านการขาดงบประมาณ มีบุคลากรไม่เพียงพอ ผู้บริหารและครูไม่ให้ความสำคัญ ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา ขาดการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะว่าควรจัดสรรงบประมาณและบุคลากรอย่างเพียงพอ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง มีการกำหนดระเบียบในการบริหารความปลอดภัยที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือ

พร้อมพีไล บัวสุวรรณ (2551: 160) ศึกษาเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานคือ บุคลากร งบประมาณ สิ่งแวดล้อมและปัจจัยทางกายภาพ และ การจัดการ จากการศึกษาสามารถพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาได้ดังนี้

- 1) มิติด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชนโดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมประเมินผล
- 2) มิติด้านการจัดการ การผลักดันระบบและกระบวนการทำงานและ
- 3) มิติในการดำเนินงานความปลอดภัย ประกอบด้วย การก่อให้เกิดความรู้

ความเข้าใจ ความตระหนัก การกัน คือการดำเนินการป้องกัน และการแก้ คือการดำเนินการแก้ไข ปัญหา การเกี่ยวให้เกิดการเชื่อมโยงของการทำงานระหว่างกลุ่มและแผนงาน

Nickell (2005: 88 A) ศึกษาสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่าปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนมี 3 ด้าน ได้แก่ สภาพของโรงเรียนที่ทำให้มีความรู้สึกปลอดภัยจากการถูกคุกคาม มีสวัสดิภาพ ความเอาใจใส่ดูแลพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงของโรงเรียนมาตรฐานที่ใช้เกี่ยวกับความปลอดภัย โครงสร้างที่พบนี้เป็นตัววัดความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน มาตรฐานที่เข้มแข็งจะเป็นตัวชี้วัดของโครงสร้างที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งควรได้รับการตรวจสอบจากชุมชนด้วย

Varnham (2005: 320 A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนพบว่าความปลอดภัยของโรงเรียน ชุมชนควรให้การสนับสนุนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนาวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานของชุมชนด้วยความเป็นประชาธิปไตยและมอบอำนาจบางอย่างให้เยาวชนที่มีความรับผิดชอบ ให้มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา

Laxton (2006: 2491 A) ได้ศึกษาความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่าตัวชี้วัดที่สามารถทำนายสภาพความปลอดภัยของโรงเรียนได้แก่ จำนวนนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ พฤติกรรมที่ถูกข่มขู่ของนักเรียน และการใช้ยาของนักเรียน

สรุปได้ว่า แนวทางในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการวางแผนโดยใช้มาตรการทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน และระดับสังคมโดยจัดทำอย่างเป็นระบบและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมทั้งทางด้านกิจกรรม ความคิด ร่วมวางแผนในการทำงานร่วมกัน รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรในด้านงบประมาณด้วย ทั้งนี้ต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความตระหนักในความสำคัญและเล็งเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่สถานศึกษาและหน่วยงานทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องร่วมกันแสวงหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถดูแลตนเองให้ปลอดภัยท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อุบัติภัยที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย อีกทั้งมีความปลอดภัยด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านสัตว์มีพิษต่างๆ และผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบที่มีผลต่อการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล

3.1 นโยบายและการวางแผนการรักษาความปลอดภัย

3.1.1 นโยบายความปลอดภัย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการคุ้มครอง ปกป้องนักเรียนทุกคนให้มีความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดและเรียนรู้อยู่ในสถานศึกษาอย่างอบอุ่น มั่นใจ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงกำหนดให้สถานศึกษาจัดบริการด้านความปลอดภัยให้กับ

นักเรียนทุกคน ซึ่งการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญ อีกทั้งครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุม ทั้งนโยบาย/การวางแผน มาตรการในแต่ละด้าน ทั้ง 6 ด้าน คือ อุบัติเหตุ อุบัติภัย ปัญหาสังคม สุขภาพอนามัยของนักเรียน สัตว์มีพิษ และผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ รวมทั้งการควบคุมกำกับ ติดตามและรายงานผล

เป้าประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 13) ได้กำหนดเป้าประสงค์เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีรูปแบบและแนวทางการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีความพร้อม สามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ
4. เพื่อสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 14) ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. นักเรียนทุกคนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการคุ้มครองดูแลความปลอดภัย
2. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนมีแนวทางในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของนักเรียน
3. เครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยแก่นักเรียน
4. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น รถรับ – ส่ง นักเรียน พ่อค้า แม่ค้า ร้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์

การวางแผนการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา มียุทธศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (สพฐ., 2552: 14-15)

1. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.1 กำหนดนโยบายให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดมีระบบการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

1.2 ประสานงานเครือข่ายองค์กรภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาให้มีการพัฒนาระบบดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียนที่เข้มแข็ง

1.4 ติดตามและประเมินผลระบบดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

2. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.1 จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.4 กำกับ ติดตาม และประเมินผลระบบการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ปรับปรุง และสร้างขวัญกำลังใจ

3. ระดับสถานศึกษา

3.1 จัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 กำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน

3.3 มีการกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงาน

วศิน เพ็ชรนาดี (2547) ได้ศึกษาความสำเร็จจากการนำนโยบายความปลอดภัยมาใช้ พบว่าความสำเร็จเกิดขึ้นจาก 3 ส่วนประกอบกัน คือ ส่วนแรก ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยอย่างจริงจัง มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน และมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนที่ 2 ผู้บริหารระดับกลางที่รับนโยบายมาแปลงเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด ส่วนที่ 3 คือ ระดับพนักงานที่จะต้องนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความเข้าใจและยอมรับปฏิบัติตาม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและปรับปรุงเสนอแนะงานด้านความปลอดภัย

นอกจากการกำหนดนโยบายความปลอดภัยที่ประกอบไปด้วยเป้าประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และยุทธศาสตร์แล้วสถานศึกษาต้องมีแผนรักษาความปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม มีมาตรการที่ชัดเจนที่จะนำไปสู่กิจกรรมที่ปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้อย่างสมบูรณ์

3.1.2 แผนรักษาความปลอดภัย

แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาควรกำหนดแนวทาง โครงการที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีการจัดการและการบริหารโครงการความปลอดภัย มีการจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ กำหนดจุดประสงค์ แผนการดำเนินงาน จัดทำแผนปฏิบัติงาน จัดสรร

งบประมาณ มีการแนะนำนโยบายและแผนการดำเนินงานให้กับบุคลากรทุกคนทราบ เพื่อให้บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยของสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ควรมีการประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานตามแผนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อีกทั้งมีการประเมินผลโครงการด้วย

การวางแผนการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

แนวทางการวางแผนการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียน เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย โดยร่วมกันวางแผนป้องกัน แก้ไข ควบคุม กำกับ ติดตาม และรายงาน มีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาอย่างน้อย 2 ประการได้แก่สาระสำคัญของแผน และรูปแบบของแผนมีการตรวจสอบเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน (สพฐ., 2552: 15 – 17)

1. สาระสำคัญของแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

สาระสำคัญของแผนงานควรมีความชัดเจนและความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ในเบื้องต้น ควรมีอย่างน้อย 5 ขั้นตอน (สพฐ., 2552: 15) ดังนี้

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของสถานศึกษา ชุมชน ความเข้มแข็งของเครือข่ายเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านสัตว์มีพิษและด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ
2. กำหนดมาตรการหลักเพื่อป้องกันและ/หรือแก้ไข
3. กำหนดมาตรการเสริมให้เหมาะสมกับความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น และสภาพความเสี่ยงของท้องถิ่น
4. กำหนดกิจกรรมสนับสนุนมาตรการหลักและมาตรการเสริม
5. กำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้

2. รูปแบบของแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

สถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบของแผนการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา สภาพภูมิศาสตร์ และความต้องการของท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 17) ได้กำหนดรูปแบบของแผนไว้ดังนี้

1. แผนพัฒนาระบบความปลอดภัยของนักเรียน เป็นแผนที่มุ่งสร้างเสริมความเข้มแข็งของระบบการรักษาความปลอดภัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและมีการพัฒนาระบบความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เช่น
 - 1) มีโครงสร้างการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาที่ชัดเจน
 - 2) มีระบบควบคุมภายในเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
 - 3) มีระบบเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
 - 4) มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
2. แผนการเตรียมการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน โดยกล่าวถึงในอาคารเรียนบริเวณโรงเรียน

3. แผนการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุของนักเรียน โดยกำหนดให้ครอบคลุมประเภทของอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่

- 1) ความบกพร่องของอาคารเรียนและอาคารประกอบการ
- 2) บริเวณสถานศึกษา เช่น รั้ว ประตู โรงเรียน บ่อน้ำ เขตก่อสร้าง
- 3) สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อความปลอดภัยในการดำรงชีวิต
- 4) เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ในสถานศึกษา ที่อาจเป็นอันตรายต่อนักเรียน
- 5) การเดินทางไป - กลับระหว่างบ้านกับสถานศึกษา
- 6) การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่
- 7) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา เช่น การเล่นกีฬา การอยู่ค่ายพักแรม การเข้าร่วมกิจกรรมด้านอาชีพ หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

4. แผนป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ครอบคลุมประเภทของอุบัติเหตุ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่

- 1) การเกิดอัคคีภัย
- 2) การเกิดवादภัย
- 3) การเกิดอุทกภัย
- 4) การเกิดธรณีพิบัติภัย

5. แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยกำหนดให้ครอบคลุมประเภทของสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่

- 1) การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ
- 2) การทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย
- 3) การเสพสารเสพติด
- 4) การอุปโภคและบริโภค
- 5) การทะเลาะวิวาท
- 6) การถูกล่อลวงและลักพาตัว
- 7) สื่อลามกอนาจาร
- 8) การมีวุ่นวายกับอบายมุข
- 9) พฤติกรรมชั่วสาว
- 10) อินเทอร์เน็ตและเกม

6. แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

- 1) ด้านมลพิษจากสิ่งแวดล้อม
- 2) ด้านโรคติดต่อและโรคระบาด
- 3) ด้านความผิดปกติจากสุขภาวะของนักเรียน

7. แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสัตว์มีพิษ

8. แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านผลกระทบจากการสูบบุหรี่และ

ความไม่สงบ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544: 75) กล่าวว่า การกำหนดแผนงานความปลอดภัยแล้วดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพจะมีลักษณะดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงสุดให้ความสำคัญ หรือมีส่วนร่วมในแผนงาน
2. ฝ่ายบริหารงานความปลอดภัยได้มีการจัดแบ่งงานตามแผนไว้อย่างเหมาะสม
3. กำหนดรายละเอียดของแผนงาน เช่น วิธีการค้นหา ประเมินและควบคุมอันตรายจากสภาพงาน
4. การคัดเลือกบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการรับผิดชอบแผนงาน
5. จัดให้มีการประชุม ชักซ้อม การปฏิบัติงานตามแผน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน การไม่ให้ความร่วมมือ หรือความขัดแย้ง
6. กำหนดให้หัวหน้างานชั้นต้น ชั้นกลาง มีหน้าที่ในการติดตามดูแลการปฏิบัติตามแผน และต้องรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ
7. จัดให้มีการอบรมผู้ปฏิบัติงานตามแผน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้อง
8. ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสม
9. ผู้จัดการในสายงานบังคับบัญชาและสายงานช่วยทุกคนทราบหน้าที่รับผิดชอบว่าควรจัดทำอะไร และมีการกำหนดวิธีการประเมินหน้าที่รับผิดชอบของงาน
10. จัดระบบเฝ้าระวัง หรือตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ทั้งเรื่องของบุคคล และการประสานงาน
11. การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารให้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบได้เหมาะสม เช่น ให้ความเวลา เงิน บุคลากร เป็นต้น

สายัณห์ ละออเอี่ยม (2546: 61) กล่าวว่าแผนประกันความปลอดภัยของโรงเรียนที่ดีที่สุด คือ แผนประกันความปลอดภัยแบบยั่งยืน กล่าวคือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยระดับบุคคล ดังนั้นแผนค่านิยม ความปลอดภัย ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนทุกคน หมายความว่า นักเรียนจะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นเป็นอันดับแรก ส่วนผลตอบแทน ผลประโยชน์และผลลัพธ์อื่น ๆ ควรอยู่ลำดับรองลงไป แผนประกันความปลอดภัยจะเกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อดำเนินการครบวงจรอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2549: 18 - 19) กล่าวถึงแผนความปลอดภัยในโรงเรียนว่า แต่ละโรงเรียน และแต่ละเขตการศึกษา มีสภาพแวดล้อม ทรัพยากร สภาพภูมิประเทศ และบุคลากรแตกต่างกัน แผนความปลอดภัยสำเร็จรูปจะไม่เหมาะกับโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ เหมือนกับเสื้อสำเร็จรูป ทุกคนใส่ได้แต่ไม่เหมาะกับใครโดยเฉพาะชีวิตคนเป็นสิ่งมีค่า โรงเรียนจึงควรจัดทำแผนความปลอดภัยของตนเองโดย

1. ทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชน และโรงเรียนต้องพร้อมหน้ากันในการประชุมจัดทำแผนความปลอดภัย โดยเน้นที่กระบวนการรักษาและแก้ไข
2. ปัญหาของโรงเรียน และปัญหาของแต่ละชุมชนแตกต่างกัน เรื่องนี้ต้องมีแผนการประเมินและนำข้อมูลมาใช้ประกอบการจัดทำแผนด้วย
3. การจัดทำแผนมีจุดเน้นที่ความปลอดภัยของเด็ก และบุคลากรเป็นอันดับแรก ส่วนทรัพย์สินของโรงเรียนเป็นอันดับรอง

4. จัดตั้งทีมปฏิบัติงานตามแผนที่ทุกคนเข้าใจได้ ในแต่ละทีมโรงเรียนมีจุดสั่งงาน
ลูกเดิน 1 จุด และทุกคนร่วมกันปฏิบัติตามแผน

5. ไม่ควรจะด่วนซื้อแผนสำเร็จรูปจากบุคคล หรือหน่วยงาน เพราะแผนอาจจะมาคู่
กับการขายอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยเป็นอันดับแรกก็ได้

6. ควรมีการปรึกษามืออาชีพด้านความปลอดภัยในโรงเรียน

วรนุช อยู่เล่าห์ (2550: 106 – 107) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษา
ความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่าการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย โรงเรียนมีการกำหนด
นโยบายแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กำหนดตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และอีกส่วนหนึ่งกำหนดนโยบายของโรงเรียน
เอง ด้านการปฏิบัติตามนโยบาย โรงเรียนมีการปฏิบัติตามนโยบายด้านความปลอดภัยโดยดำเนินงาน
ตามหนังสือสั่งการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน กำหนด
ผู้รับผิดชอบ มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยสารเสพติด ภัย
ทางเพศ ภัยจากความรุนแรงและภัยจากอบายมุข ปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนสีขาว กำหนดงาน
รักษาความปลอดภัยในโครงสร้างการบริหาร ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการนิเทศ แนะนำ
ติดตามงาน

จตุรงค์ ใจจิตร (2553: 53) กล่าวว่านโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยใน
โรงเรียน สามารถเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนที่จะทำให้นักเรียนมีความ
ปลอดภัยเพิ่มขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการที่นักเรียนยึดถือและปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะด้านความ
ปลอดภัยแล้วนั้น การเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนมีจำนวนลดลง อีกทั้งยังเป็นการฝึกการมีวินัยในตนเอง
การอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้กฎ กติกา มารยาท ที่ได้ร่วมกันวางเอาไว้ ซึ่งถ้านักเรียนสามารถปฏิบัติตาม
ตามนโยบายสาธารณะด้านความปลอดภัยที่ได้ร่วมกันวางไว้จนเป็นนิสัยก็จะทำให้โรงเรียนปลอดภัยจาก
การเกิดอุบัติเหตุมากขึ้นอีกด้วย

เมื่อสถานศึกษามีแผนการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา
สภาพภูมิศาสตร์ และความต้องการของท้องถิ่น สถานศึกษาต้องนำแผนนั้นมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องอีก
ทั้งมีการเข้มงวดในเรื่องการป้องกันและแก้ไขด้านต่างๆ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน โดย
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูทุกคนต้องมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินงาน

3.2 มาตรการป้องกันและแก้ไข

3.2.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุในสถานศึกษาเกิดขึ้นเพราะความประมาท ขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่อง
อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาวะแวดล้อมของสถานศึกษา ฯลฯ โดยสรุปมาจากสาเหตุต่างๆ
7 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 19 - 40) ดังนี้

3.2.1.1 อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ

อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบมีเหตุมาจากหลาย ๆ ส่วนของอาคาร
สถานที่ในโรงเรียน เช่น

1. โครงสร้าง ส่วนประกอบของอาคารเรียน อาทิ คาน ฝ้า เพดาน พื้น หลังคา เสา รวบันได ประตูหน้าต่าง กันสาด รางน้ำ และท่อน้ำฝน
2. ครุภัณฑ์ อาทิ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ กระดานดำ
3. อุปกรณ์ไฟฟ้า อาทิ สายไฟ ปลั๊กไฟ พัดลม
4. ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ อาทิ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ โรงฝึกงาน
5. ห้องน้ำ ห้องส้วม

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ สรุปได้ดังนี้

1. แต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่
2. ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา
3. ตรวจสอบโครงสร้างส่วนประกอบของอาคาร อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย
4. ปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างส่วนประกอบของอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมใช้งาน
5. ติดตั้งระบบป้องกันกระแสไฟฟ้าลัดวงจรหรืออุปกรณ์วัดกระแสไฟฟ้าอัตโนมัติ
6. ติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่นนักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ
7. จัดทำป้ายข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตราย
8. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งโรงพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

3.2.1.2 อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. จัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา
2. ติดตั้งรั้วและประตูโรงเรียนให้ได้มาตรฐานและความปลอดภัย
3. จัดให้มีป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ
4. จัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา
5. ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณบ่อน้ำสระน้ำ หรือบ่อเลี้ยงปลา
6. จัดเจ้าหน้าที่กำกับดูแลการก่อสร้าง ถ้าเป็นอันตรายแก่นักเรียนให้หลีกเลี่ยงไปปฏิบัติในเวลาเลิกเรียนหรือวันหยุดราชการ
7. จัดเจ้าหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ ตรวจสอบต้นไม้ที่ตายแล้วเพื่อตัดทิ้ง และกำจัดแมลง

มีพิช

8. สร้างความตระหนักให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอันตรายของต้นไม้บางชนิด เช่น พืช หนาม ฯลฯ
9. ตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย
10. บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน
11. จัดให้อ่างน้ำ ถังเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิดที่ได้มาตรฐาน
12. จัดเจ้าหน้าที่บำรุงดูแล ทำความสะอาดอ่างน้ำ ถังเก็บน้ำ
13. จัดให้มีถังขยะแยกประเภท
14. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

3.2.1.3 อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และมลภาวะในสถานศึกษาและชุมชน แล้วจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป
2. แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไข
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมให้นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนใกล้เคียง
5. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

3.2.1.4 อุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน
2. จัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา
3. จัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็ก

4. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

3.2.1.5 อุบัติเหตุจากการเดินทางไป – กลับ

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการเดินทางไป – กลับ สรุปได้ดังนี้

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจรและข้อปฏิบัติในการขับขี่ปลอดภัย
2. จัดให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติตามกฎหมายจราจร โดยจัดในช่วงเวลาและโอกาสที่เหมาะสม
3. จัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา
4. จัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ – ส่งนักเรียน
5. ประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 – 08.00 น. และเวลา 15.30 – 18.00 น.
6. ถ้ามีการแจ้งรถรับส่ง ให้ควบคุมดูแล ตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่
7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

3.2.1.6 อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ สรุปได้ดังนี้

1. จัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
2. ตรวจสอบเส้นทางและยานพาหนะให้มีความปลอดภัย
3. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล
4. ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งสถานที่ที่ซื้ออาหารรับประทาน
5. ตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่
6. จัดให้มีการประกันอุบัติเหตุหมู่ให้นักเรียน และบุคลากร
7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

3.2.1.7 อุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
 2. จัดระบบรักษาความปลอดภัยในการแสดงของนักเรียนบนเวทีหรือกลางแจ้ง แต่
- ละประเภท

3. ตรวจสอบอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
4. ประสานกับตำรวจจราจรในเรื่องการเดินและการข้ามถนน
5. ให้มีระบบรักษาความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการ
แข่งขัน
6. ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยในการอยู่ค่าย
พักแรม
7. หลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น
8. ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตกลุ่มแก่ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน
9. ปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล เมื่อเกิดอุบัติเหตุ

สรุปได้ว่ามาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ คือ วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดขึ้น จากอาคารเรียน อาคารประกอบ บริเวณสถานศึกษา สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่างๆ การเดินทางไป - กลับ การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่และการร่วมกิจกรรมสำคัญ

กุลพงษ์ สุขเกิด (2547) ศึกษาเกี่ยวกับอุบัติเหตุและแนวทางป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอนุบาล พบว่า ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เป็นการหกล้ม การวิ่งชนกัน และการลื่นล้ม ทำให้เกิดบาดเจ็บแผลถลอก ฟกช้ำ และเคล็ดขัดยอกในบริเวณหัวเข่า ศีรษะ ข้อศอก และฝ่ามือ บริเวณที่เกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เป็นบริเวณสนามเด็กเล่น ซึ่งมักเกิดในช่วงเวลาพักกลางวัน เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น ส่วนใหญ่ครูประจำชั้นหรือพี่เลี้ยงจะปฐมพยาบาลให้นักเรียนก่อน หากมีอาการหนักก็จะส่งห้องพยาบาลหรือโรงพยาบาลต่อไป สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ส่วนใหญ่เกิดจากตัวนักเรียน แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ มีการประชุมเพื่อชี้แจงนโยบาย มีกิจกรรมป้องกันอุบัติเหตุ มีการฝึกปฏิบัติเวลาเกิดไฟไหม้ มีการจัดทำรายงานการเกิดอุบัติเหตุ และมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

ศรันยา บุญประกอบ (2549: 82) ได้ศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน สรุปว่าโรงเรียนควรหมั่นตรวจเครื่องเล่น สนามอยู่เสมอให้อยู่ในสภาพที่ดีมั่นคงแข็งแรง ให้ทางโรงเรียนติดป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ช่วยให้เด็ก คำนึงถึงความปลอดภัย โรงเรียนควรเข้มงวดในการรับ - ส่งนักเรียน อาจให้มีการแสดงบัตรทุกครั้ง ควรระมัดระวังบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาทำอันตรายเด็ก และสอนให้เด็กไม่รับของจากคนแปลกหน้า โรงเรียนต้องเป็นสื่อกลางของชุมชนในการส่งเสริมและรณรงค์ให้ผู้ใหญ่ในชุมชนคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นอันดับแรก โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองหรือผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น ตำรวจ มาอบรมหรือให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องความปลอดภัย ให้ทางโรงเรียนช่วยสอนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ให้ปลอดภัย เพราะในชีวิตประจำวันเด็กๆ จะต้องพบเห็นและใช้

นพเก้า ฌพัทลุง และ พรพิมล พรพิรชนม์ (2551: 17) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัด สวัสดิศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ความปลอดภัยในห้องเรียน ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เหมือนบ้าน และแนะนำการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ อย่างปลอดภัย จัดมุมประสบการณ์ต่างๆ ให้เอื้อต่อ

การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ปลอดภัยและคงทน มีการปฐมนิเทศในเรื่องความปลอดภัยและความปลอดภัยนอกห้องเรียน ได้แก่ จัดป้ายนิเทศเรื่องความปลอดภัย จัดเครื่องเล่น ของเล่น กลางแจ้งให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ แนะนำวิธีการเล่นที่ถูกต้องวิธีและปลอดภัย และจัดศูนย์การเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย เนื้อหาด้านความปลอดภัยครูส่วนใหญ่สอดแทรกเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้มากกว่ากำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษา และเนื้อหาที่ครูจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยมากที่สุด คือเนื้อหาด้านสวัสดิภาพในห้องเรียน เนื้อหาที่ครูจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยน้อยที่สุด คือเนื้อหาด้านสวัสดิภาพเกี่ยวกับการโดยสารรถโรงเรียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านความปลอดภัยที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัยมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมเล่าเรื่อง เล่านิทาน และน้อยที่สุด คือ การใช้สื่อทัศนูปกรณ์และการประเมินผลการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัยมากที่สุด คือ การสัมภาษณ์ และน้อยที่สุดคือ การทดสอบ

ธีรวัฒน์ สมเพาะ (2551) ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านการพัฒนากลุ่มความปลอดภัยในสถานศึกษาได้มอบหมายให้หัวหน้าอาคารสถานที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการความปลอดภัย ด้านการค้นหาค้นหาปัญหา และเหตุการณ์การบาดเจ็บ สถานศึกษาใช้สมุดบันทึกในการค้นหาค้นหาปัญหา และเหตุการณ์บาดเจ็บในสถานศึกษา โดยมีการค้นหาค้นหาการบาดเจ็บด้วยการเฝ้าสังเกตและมีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาเป็นประจำเดือนละครั้ง ด้านมุ่งสร้างความปลอดภัยใน 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษา สถานศึกษามีการดำเนินการสร้างแผนความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน ด้านระบบคุ้มครองเด็ก สถานศึกษามีการประสานงานร่วมกับผู้นำชุมชนเป็นแนวร่วมในการสอดส่องดูแล ด้านการเดินทางไปกลับสถานศึกษาอย่างถูกวิธี มีการจัดระบบความปลอดภัยในการเดินทาง และกำหนดความรับผิดชอบ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยโดยบูรณาการเข้ากับการสอนปกติ ด้านหลักสูตรความปลอดภัย มีการสร้างหลักสูตรความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านแผนฉุกเฉินในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย และแผนความปลอดภัย การใช้อาคารเรียนและห้องปฏิบัติการต่างๆ สำหรับความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ณัฐธิดา แก้วถาวร (2551) ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนากลุ่มความปลอดภัยในโรงเรียนมีการมอบหมายให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการค้นหาค้นหาปัญหา และเหตุการณ์การบาดเจ็บ โรงเรียนใช้การสังเกต และมีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาเป็นประจำเดือนละครั้ง ด้านมุ่งสร้างความปลอดภัยใน 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน โรงเรียนมีการดำเนินการสร้างแผนความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับระบบไฟฟ้า อุปกรณ์กีฬา และการสร้างความปลอดภัยด้านระบบคุ้มครองเด็กมีการป้องกันเด็กก่อพฤติกรรมรุนแรง โดยใช้วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อได้รับข้อมูลที่ชัดเจน นำไปสู่การวางแผนช่วยเหลือนักเรียน และการเดินทางไปกลับโรงเรียนรวมทั้งโรงเรียนได้สร้างความปลอดภัยด้านหลักสูตรปฐมพยาบาล การช่วยเหลือนักเรียน พร้อมทั้งการตรวจสอบอุปกรณ์ปฐมพยาบาลมีความพร้อมในการใช้งานเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ด้านมีนโยบาย แผนและกิจกรรมความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการ

กำหนดนโยบายและแผนความปลอดภัยการใช้สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นงนุช นิติการ (2554: 65) ที่ศึกษาสภาพการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองจอก ด้านการเดินทางไป-กลับโรงเรียนอย่างถูกวิธี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การจัดทำแผนการเดินทางของนักเรียน การจัดระบบรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามกฎจราจร และด้านระบบคุ้มครองเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การป้องกันคนแปลกหน้าจากภายนอก การจัดระบบการลงโทษของนักเรียน การป้องกันปัญหายาเสพติด

3.2.2 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ เป็นเรื่องใกล้ตัวที่นับวันจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และสร้างความเสียหายรุนแรงมากขึ้น ประเทศไทยเคยเกิดอุบัติเหตุที่รุนแรง เช่นเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 และล่าสุดในปัจจุบันเกิดอุทกภัยขึ้น มีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด 64 จังหวัด มีผู้เสียชีวิต 567 ราย สูญหาย 2 ราย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2554: ออนไลน์) ซึ่งพบว่า เศรษฐกิจไทยได้รับความเสียหายประมาณ 1.4 ล้านล้านบาท (แอนเน็ต ดิกสัน, 2554: ออนไลน์)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ไม่เจตนา เป็นผลทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน เป็นอันตรายแก่ร่างกาย และจิตใจ อาจทำให้สูญเสียชีวิต และได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข (2552: 41 – 56) สรุปได้ดังนี้

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนให้พ้นจากอันตราย และฝึกทักษะการปฐมพยาบาลแก่นักเรียน ครู และบุคลากร
3. ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และตรวจตราซ่อมบำรุงสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าให้ได้มาตรฐาน
4. จัดตั้งเครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์การดับเพลิง และบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งาน
5. ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม
6. ตรวจสอบสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดลอมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง
7. ปลุกต้นไม้เป็นแนวเพื่อลดความรุนแรงของพายุ ฝุ่นละอองและป้องกันเสียงดัง
8. ติดตั้งสายล่อฟ้าสำหรับอาคารสูง ๆ บริเวณต้นไม้สูง ๆ
9. ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวัน และยามวิกาล

10. ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารสำคัญพร้อมย้ายได้ทันทีเมื่อเกิดอุทกภัย
11. วางผังการก่อสร้างอาคารให้เหมาะสม กับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบการระบายน้ำ และแนวป้องกันอุทกภัย
12. จัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันที
13. ฝึกซ้อมการหลบภัยจาก อัคคีภัย วาตภัย ไฟป่า อุทกภัย แผ่นดินไหว สึนามิ และแผ่นดินถล่ม ให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากร
14. ปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับ ฌ จุดที่เกิดเหตุ และนำส่งโรงพยาบาล หากจำเป็นต้องได้รับการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ คือ วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิด และไม่เจตนา เมื่อเกิดขึ้นแล้วก่อให้เกิดความเสียหาย อันตรายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัยและธรณีพิบัติภัย

ชินภัทร ภูมิรัตน (ไทยรัฐ 17 พฤศจิกายน 2554: 15) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สำรวจสถานศึกษาทั่วประเทศที่มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมเผชิญสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติ พบว่ายังมีอยู่น้อยมาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากองค์กร JICA ประเทศญี่ปุ่น จัดทำหนังสือประกอบการเรียนรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ 3 เรื่อง ได้แก่ อุทกภัย ดินถล่ม และภัยสึนามิ โดยเฉพาะหนังสือเรื่องอุทกภัยได้ทำขึ้นใหม่พร้อมคู่มือจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเนื้อหาที่เน้นความรู้พื้นฐาน ประเภทสาเหตุการเกิดอุทกภัยในประเทศไทย พร้อมเน้นวิธีปฏิบัติในการเตรียมพร้อมอพยพ การปฏิบัติตนเมื่อมีน้ำท่วมและการปฏิบัติภายหลังการเกิดอุทกภัย โดยได้นำหนังสือ คู่มือการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างการจัดการศึกษาเป็นช่วงชั้นตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 และแนวทางการจัดกิจกรรม รวมทั้งเรื่องเล่าจากประสบการณ์และกรณีศึกษาลงในเว็บไซต์ <http://academic.obec.go.th/> ให้สถานศึกษาทั่วประเทศนำไปเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอน

กิ่งเพชร ศิริบุญรักษ์กิติ (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเฝ้าระวังอุทกภัย และดินโคลนถล่ม สำหรับเด็กและเยาวชน ตำบลน่านกกก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่ากระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวังอุทกภัยและดินโคลนถล่มมีองค์ความรู้ 3 ประเด็น ได้แก่ การสังเกตธรรมชาติพยากรณ์ โดยมีองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สังเกตสีของน้ำในห้วยเปลี่ยนเป็นสีแดงขุ่น คล้ายสีดิน และการตื่นตัวของสัตว์ในพื้นที่ การเตือนภัยด้วยการสื่อสารในชุมชนและจากภาครัฐ การประกาศเสียงตามสาย การอยู่เวรยามของอาสาสมัครป้องกันภัย และการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือเบื้องต้นในพื้นที่

3.2.3 มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม ครอบคลุมประเภทของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย การเสพสารเสพติด การอุปโภคบริโภค การถูกล่อลวงและลักพาตัว สื่อลามกอนาจาร อบายมุข พฤติกรรมชู้สาว อินเทอร์เน็ตและเกม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด มาตรการป้องกันและแก้ไข สรุปได้ดังนี้ (2552: 56 – 69)

3.2.3.1 การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ

1. จัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนและบุคลากรรอบโรงเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสถานที่ที่เสี่ยงรอบบริเวณโรงเรียน
2. จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย
3. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
4. ตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือ การ์ตูนและวารสารยั่วยุกรอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้เพิ่มขึ้น
5. จัดทำเป็นหลักสูตรบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2.3.2 การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย

1. จัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย
3. จัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ
4. สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ
5. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านสุขภาพจิตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.2.3.3 การเสพสารเสพติด

1. จัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด
 2. จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
 3. จัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE
- เวทีคนเก่ง อย.น้อย
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ได้แสดงออกตามความสามารถที่ถูกต้อง
 5. ใช้มาตรการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
 6. เฝ้าระวังในที่ลับตาในบริเวณจุดที่เป็นอันตราย และเสี่ยงต่อการกระทำความผิด
 7. จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง

3.2.3.4 การอุปโภคบริโภค

1. แต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม
2. จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร
3. จัดให้มีระบบกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย และจัดสร้างบ่อดักไขมัน
4. จัดระบบมาตรฐานสุขาภิบาลโรงอาหาร อาคารเรียน อาคารประกอบ
5. จัดครูพยาบาลหรือครูอนามัยโรงเรียนอำนวยความสะดวกในการดูแลรักษาพยาบาลร่วมผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลนักเรียน
6. จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ

3.2.3.5 การทะเลาะวิวาท

1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
2. ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท
4. จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน
5. ขอความร่วมมือกับตำรวจท้องที่ในการป้องกันการทะเลาะวิวาทภายนอกโรงเรียน
6. จัดโครงการอบรมหลักสูตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท

3.2.3.6 การถูกล่อลวงและลักพาตัว

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่อง
2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะในการคิด วิเคราะห์การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจ การให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง รวมไปถึงทักษะการป้องกันตัวเองให้พ้นจากการล่อลวงลักพาตัวนักเรียน
3. จัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
4. จัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ

3.2.3.7 สื่อลามกอนาจาร

1. ดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา
2. จัดทำหลักสูตรบูรณาการการสอนในเรื่องเพศศึกษา ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ที่ดี และเหมาะสมในทางสังคมให้กับนักเรียน
3. จัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริม เพื่อแก้ปัญหา
4. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน
5. จัดกิจกรรมและเสริมสร้างค่านิยม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3.2.3.8 อบายมุข

1. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความตระหนักในโทษภัยและปัญหา แหล่งอบายมุข ที่มีผลกระทบต่อการเรียนและความเป็นอยู่ของนักเรียน
2. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ โดยบูรณาการกับกิจกรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่างๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน
4. จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข
5. กำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครองครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน
6. จัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3.2.3.9 พฤติกรรมชู้สาว

1. มอบหมายผู้รับผิดชอบสืบเสาะหาข้อเท็จจริง และดำเนินการแก้ไขในกรณีที่เป็นปัญหาร้ายแรง
2. จัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ
3. ประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม
4. ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพัก และสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง

3.2.3.10 อินเทอร์เน็ตและเกม

1. จัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล
2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสนใจ หรือสร้างแรงจูงใจในการแสดงออกทางด้านความสามารถด้านคอมพิวเตอร์
3. กำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนและประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน
4. จัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT)
5. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ทำให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน

สรุปได้ว่า มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม คือ วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจาก การละเมิดทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย การเสพสารเสพติด การอุปโภคบริโภค การทะเลาะวิวาท การถูกล่อลวงและลักพา สือลามกอนาจาร อบายมุข พฤติกรรมชู้สาว อินเทอร์เน็ตและเกม

คุณฉวี ทองเกลี้ยง (2546) ศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและการป้องกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าโรงเรียนร้อยละ 81.1 มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น เป็นเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทร้อยละ 98.0 ทำร้ายตนเองร้อยละ 2.0 สำหรับเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทเป็นเหตุการณ์รุนแรงน้อยร้อยละ 79.4 และรุนแรงมากร้อยละ 4.0 แต่ไม่รุนแรงถึงเสียชีวิต สถานที่ที่พบมากที่สุดคือบริเวณอาคารเรียน ส่วนใหญ่เกิดช่วงหลังเลิกเรียน สาเหตุจากปัญหาความไม่เข้าใจกันมากที่สุด สำหรับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความสำคัญและการปฏิบัติพบว่า ครูกว่าร้อยละ 75 ให้ความสำคัญ 3 อันดับแรกคือ มีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีบัตรประจำตัวนักเรียนทุกคน กำหนดนโยบายไม่ให้นักเรียนพกพาอาวุธ สำหรับกลุ่มครูที่เคยได้รับการอบรมให้ความสำคัญและการปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มครูที่ไม่เคยอบรม

ระพีพัฒน์ ศรีมาลา (2547) ศึกษาการใช้ความรุนแรงในนักเรียน พบว่าการใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาเกิดจากปัจจัยภายในตัวนักเรียน ได้แก่ การขาดการควบคุมอารมณ์ การแสดงออกที่จะสร้างจุดเด่นให้ผู้อื่นยอมรับ ค่านิยมและศักดิ์ศรี ปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่เชื่อคำสั่งสอนของผู้ปกครอง การขาดความอบอุ่นในครอบครัว การแสดงความรุนแรงในครอบครัว การบังคับใช้กฎระเบียบของโรงเรียนไม่เข้มงวด การแก้แค้นแทนเพื่อน การลงโทษของครูและอิทธิพลของสื่อในปัจจุบัน นักเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงเป็น 2 ลักษณะคือ การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่เหมาะสม และการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแต่ต้องใช้ ส่วนการมองการแก้ไขปัญหามุ่งความรุนแรงมี 2 ลักษณะด้วยกันคือ การแก้ไขความรุนแรงโดยการใช้ความรุนแรงและแก้ไขปัญหามุ่งความรุนแรงโดยไม่ใช้ความรุนแรง

วุฒิพงษ์ ไชยทิพย์ (2548) ศึกษาประสิทธิผลและปัญหาการใช้กระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน พบว่าด้านที่มีประสิทธิผลการบริหารมากที่สุด ได้แก่ ด้านการดำเนินการอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการควบคุมและด้านการวางแผน อีกทั้งเสนอแนะว่าผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่

ระบอบของสารเสพติดในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันดำเนินการป้องกัน การแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ครูปฏิบัติการ และผู้ปกครองของนักเรียนควรมีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาทางแก้ปัญหาแก่นักเรียนที่มีปัญหาร่วมกัน

พิชญา สมทรง (2550) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และบุคลิกภาพ

ศุภวรรณ กรีธาเวช (2551) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อมาตรการเฝ้าระวังภัยคุกคามทางเพศจากการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน พบว่าการปิดกั้นเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) กระทรวงวัฒนธรรมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรให้ web master ขึ้นบัญชีรายชื่อเว็บไซต์ที่ล่อแหลมสื่อไปในทางลามกอนาจารบนอินเทอร์เน็ต ควรมีการสุ่มตรวจสอบเว็บไซต์ต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอและควรเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือและบุคลากรให้มีความรู้ให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้านประชาสัมพันธควรมีการรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการเฝ้าระวังภัยคุกคามทางเพศที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ตและผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน อีกทั้งควรมีการจัดฝึกอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองด้วยและในด้านสุดท้ายคือการป้องกันและแก้ไขผลพบว่านักเฝ้าระวังและเตือนภัยมีความเห็นด้วยในระดับมากกับการให้หน่วยงานต่างๆ เปิดศูนย์ Hot line สายด่วนรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับภัยคุกคามทางเพศที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ต และมีข้อเสนอแนะว่ารัฐบาลควรมีกฎหมายที่เด็ดขาดและรุนแรงต่อผู้ที่กระทำความผิดโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือและให้ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถาบันการศึกษาและภาครัฐควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดสื่อลามกอนาจาร โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวควรมีการสร้างจิตสำนึกหรือปลูกฝังศีลธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนและสอนให้เด็กและเยาวชนรู้จักการเลือกบริโภคสื่ออย่างฉลาดและถูกต้อง

ภีรวัฒน์ นนทะดิโชติ, ภรพร ยุทธนาภรณ์พินิจ และทยณัฐ ขวนไชยสิทธิ์ (2552: 123) ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่ายุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขการติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียน มี 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคม และยุทธศาสตร์การส่งเสริมการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (2552: 4 – 6) ศึกษาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี พบข้อค้นพบจากการดำเนินกิจกรรมว่า กระบวนการสร้างความเข้าใจและทำให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของตนในเรื่องเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียน ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติ จะช่วยให้นโยบายและแผนงานของโรงเรียนมีพลังและเกิดผลทางปฏิบัติ คณะครูโรงเรียน ต้องได้รับการพัฒนา

เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องในด้านเทคนิคกระบวนการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน รวมทั้งกระบวนการการทำงานเป็นทีม เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาเด็กเป็นรายกรณี

สมศักดิ์ อยู่ขำ (2552) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการป้องกันการติดเกมออนไลน์ของนักเรียน พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการติดเกมออนไลน์ของนักเรียนเกิดจากการชักจูงแนะนำของกลุ่มเพื่อน การกำหนดมาตรการป้องกันเรื่องเกมออนไลน์ไว้ในแผนงานของโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันการติดเกมออนไลน์สาเหตุการติดเกมออนไลน์ของเด็กเกิดจากการที่ครอบครัวจำนวนมากไม่มีเวลาดูแลเด็กการมีร้านบริการเกมออนไลน์ที่อยู่ใกล้กับโรงเรียนและสถานศึกษา ส่งผลกระทบต่อปัญหาการติดเกมออนไลน์ ส่วนในด้านบทบาทของผู้บริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กติดเกมออนไลน์ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ในประเด็นที่ผู้บริหารควรมีบทบาทในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามตำแหน่งงาน บทบาทในการส่งเสริมทักษะในการพัฒนาความรู้ บทบาทในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน บทบาทในการสนับสนุนสร้างสรรค์แผนงานและกิจกรรม บทบาทในการป้องกันการติดเกมออนไลน์ บทบาทในการเป็นผู้ช่วยเหลือนักเรียนที่ติดเกม บทบาทการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ บทบาทการกำหนดมาตรการป้องกัน บทบาทในการแนะแนว บทบาทในการเป็นที่ปรึกษา บทบาทในการนิเทศและบทบาทการประสานงาน

อรุณสไม ปินอินตะ (2552) ศึกษาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน พบว่ามีการใช้บุคคลในชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรที่ร่วมกันป้องกันสารเสพติด มีการมอบหมายงานแก่ผู้รับผิดชอบในการประสานงานเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดร่วมกับชุมชน มีการนำนักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับสารเสพติดในชุมชน มีการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารสารเสพติดร่วมกับชุมชน มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและมีการประสานความร่วมมือจากองค์กรภายนอกในการป้องกันสารเสพติด มีการจัดทำระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสารเสพติดร่วมกับชุมชน มีการร่วมมือกับชุมชนช่วยกันแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมของเด็กนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง มีการประเมินผลการดำเนินงานด้านข้อมูลสารสนเทศเรื่องการป้องกันสารเสพติดร่วมกับชุมชน และได้ร่วมมือกับชุมชนติดตามพฤติกรรมผู้เคยเสพยาเสพติดไม่ให้หวนกลับมาใช้สารเสพติดอีกต่อไป

จิตภา สืบวงษ์ (2553) ได้ศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท พบว่า สาเหตุการทะเลาะวิวาทมาจากการเลียดูและสภาพแวดล้อม สาเหตุจากกลุ่มเพื่อน สาเหตุจากเรื่องชู้สาว สาเหตุจากการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ สาเหตุจากการมีปัญหากันมาก่อน แนวทางการแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ อาจารย์ฝ่ายปกครอง ผู้ปกครอง และนักเรียนนักศึกษา ควรดำเนินการโดยการสอบสวนถึงสาเหตุที่แท้จริงของการทะเลาะวิวาททำสัญญาความประพฤติ อบรมสั่งสอนให้รู้จักการอยู่ร่วมสถาบัน การให้ข้อมูลและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

เจษฎา ศรีสุภาพ (2553) ศึกษาการพัฒนาการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในโรงเรียน พบว่าการดำเนินงานในรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิดทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงปัญหาของการแก้ไขและป้องกันสารเสพติดจากการดำเนินงานตามโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด โดยนำกิจกรรมประกวดห้องเรียนสีขาว กิจกรรมเยี่ยมบ้านและกิจกรรมคลินิกให้คำปรึกษา ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมดังกล่าว ในภาพรวมทำให้ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจตรงกัน ตระหนักถึงความสำคัญของ

ปัญหาและมีเจตนาพร้อมกันที่จะให้ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด การเยี่ยมบ้านทำให้คณะครูมีข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่เป็นสภาพที่แท้จริง และสามารถคัดกรองและหาแนวทางป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง แต่การดำเนินงานยังขาดประสิทธิภาพและไม่คล่องตัว ต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 จากการดำเนินการในวงรอบที่ 2 โดยใช้การศึกษาดูงานสภาพจริงของผู้ป่วยที่ติดสารเสพติดประเภทเหล้าและบุหรี่ และกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อกำกับติดตามทำให้ครูได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม รวมทั้งได้รับการดูแลเอาใจใส่

ดวงพร หุตารมย์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคในการลดพฤติกรรมติดเกมออนไลน์ของเยาวชนที่ผ่านการอบรมโปรแกรมพัฒนาศักยภาพ เยาวชนและครอบครัวยุคไซเบอร์ของศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหายุวเด็กติดเกม รวมทั้งศึกษาบทบาทของครอบครัวในการลดพฤติกรรมติดเกมออนไลน์เยาวชนในศูนย์ ป้องกันและแก้ไขปัญหายุวเด็กติดเกม พบว่าจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่ส่งผลให้เยาวชนสนใจเล่นเกมออนไลน์ได้แก่ มูลเหตุที่หนึ่งคือปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้ปกครองเอง มูลเหตุที่สอง คือ ลักษณะเด่นของเกมออนไลน์ ปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลให้เยาวชนสามารถลดพฤติกรรมติดเกมลงได้ ได้แก่ 1) ปัจจัยของตัวเยาวชนเอง 2) ปัจจัยเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาศักยภาพเยาวชนและครอบครัวยุคไซเบอร์ ปัจจัยอุปสรรคที่นำพาให้เยาวชนกลุ่มศึกษาหันกลับมาติดพฤติกรรมติดเกมดั้งเดิม ได้แก่ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในชุมชน 2) ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเกมออนไลน์ 3) ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว 4) ปัจจัยเกี่ยวกับเพื่อน นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของครอบครัวที่มีส่วนช่วยให้เยาวชนกลุ่มศึกษาสามารถลดพฤติกรรมติดเกมได้แก่ ทางการอดิเรกให้บุตรหลานทำตามความสนใจ พูดคุยกันโดยไม่ใช้อารมณ์ ทำสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเด็กให้ลดโอกาสการเล่นเกมออนไลน์ และเริ่มสร้างวินัยในบ้านและความรับผิดชอบให้เกิดขึ้น

Peper (2002) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในโรงเรียน ความโกรธของกลุ่มวัยรุ่นในชุมชน และการใช้มาตรการป้องกันและแก้ไข พบว่า บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน และชุมชน ควรร่วมมือกันในการที่จะทำให้โรงเรียนมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

3.2.4 มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน จากมลพิษจากสิ่งแวดล้อม โรคติดต่อและโรคระบาด และความผิดปกติจากสภาวะของนักเรียน (2552: 70 – 89) สรุปได้ดังนี้

3.2.4.1 ด้านมลพิษจากสิ่งแวดล้อม

ได้แก่มาตรการกำจัดของเสียในสถานศึกษาและมาตรการป้องกันและลดปริมาณของเสีย มีรายละเอียดดังนี้

3.2.4.1.1 มาตรการกำจัดของเสียในสถานศึกษา

1. โดยวิธีเก็บขน เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่จะต้องมีการรวบรวมขยะหรือของเสียที่สามารถเก็บขนไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม และมีเวลาจัดเก็บที่แน่นอน

2. โดยวิธีการฝังกลบ (Sanitary Landfill) เป็นการกำจัดขยะแห้ง

3. โดยวิธีการทำปุ๋ยหมักจากขยะ (Composting) การทำปุ๋ยต้องอาศัยกระบวนการทางชีวภาพของจุลินทรีย์ในการย่อยสลายสารอินทรีย์วัตถุ

4. โดยวิธีการเผาในเตาเผา (Incineration) เป็นวิธีการเผาในเตาเผา เพื่อเผาขยะที่เป็นของแข็ง ของเหลว และก๊าซ

5. โดยการนำของเสียไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) เป็นวิธีการที่คัดกรองของเสียบางประเภทซึ่งอาจนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น กระดาษ แก้ว โลหะต่างๆ

3.2.4.1.2 มาตรการการป้องกันและลดปริมาณของเสีย

1. R1 (Reduce) เป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น
2. R2 (Reuse) เป็นการนำของเสียมาใช้ใหม่หรือเป็นการใช้ซ้ำ
3. R3 (Repair) เป็นการนำวัสดุที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่
4. R4 (Recycle) เป็นการนำของเสียมาแปรรูปโดยผ่านกระบวนการแปรรูปแล้วนำมาใช้ใหม่
5. R5 (Reject) เป็นการหลีกเลี่ยงการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์

3.2.4.2 ด้านโรคติดต่อและโรคระบาด

1. ตรวจร่างกายหาผู้เป็นโรค
2. แยกนักเรียนที่ป่วยและนักเรียนที่สัมผัสโรคติดต่อ
3. แจ้งผู้เกี่ยวข้องเมื่อมีโรคติดต่อในสถานศึกษา
4. ให้ภูมิคุ้มกันโรค
5. ป้องกันและทำลายเชื้อโรค

3.2.4.3 ด้านความผิดปกติจากสุขภาพของนักเรียน

1. มีแนวทางช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์
2. มีการปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์
3. จัดให้มีการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ

สุวิทย์ อุดมธาดา (2544) ได้ศึกษาผลกระทบของสภาวะมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อการบริหารโรงเรียน พบว่าโรงเรียนได้รับผลกระทบของสภาวะมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษจากเสียง และความสั่นสะเทือน มลพิษจากมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล มลพิษจากสารอันตรายและมลพิษจากเสียงอันตราย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และโรงเรียนได้รับผลกระทบของสภาวะมลพิษต่อการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการ การเงิน งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉลี่ยในระดับน้อย

กตัญชลี ห่วงเอี่ยม (2551) ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการสอนสุขศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่าภายหลังการใช้โปรแกรมการสอนสุขศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ และการปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อดีกว่าก่อนการใช้โปรแกรมการสอนสุขศึกษา

ณัฐนันท์ ปั้นลายนาค (2552) ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยแบบองค์รวม พบว่า

1. สภาพและปัญหาการส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่โรงเรียนเคยประสบและกำลังประสบได้แก่ 1) ขาดครูที่มีความรู้เฉพาะทางทั้งทางด้านอนามัย และวิชาสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา 2) ครูมีงานสอนและงานอื่นมากทำให้ไม่มีเวลาดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ 3) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจน้อย 4) ขาดการประสานงานกับหน่วยงานราชการและหน่วยงานอื่น 5) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูขาดขวัญ กำลังใจการดำเนินงาน เนื่องจากผู้บริหารต้นสังกัดไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ 6) ขาดงบประมาณ การดำเนินงานและได้รับงบประมาณสนับสนุนจากท้องถิ่นน้อย

2. แนวทางการบริหารเพื่อส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม พบว่าโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย มีการบริหารตามแนวทางการบริหารเพื่อส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยให้ความสำคัญในเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องและการจัดบริการด้านสุขภาพ สำหรับทั้งนักเรียนและครู และจัดโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมหลากหลาย เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

Jaworowski (2003: 352 A) ศึกษาความสัมพันธ์ของการดูแลสุขภาพ และความปลอดภัยในโรงเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอังกฤษมากกว่าวิชาคณิตศาสตร์ การศึกษาได้นำเสนอผลที่น่าเชื่อถือได้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการดูแลสุขภาพ และความปลอดภัย และความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียนในวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ โดยที่การดูแลด้านสุขภาพมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ การป้องกันด้านสุขภาพและความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดว่า การดูแลรักษาสุขภาพมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแต่ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

Coote- Solex (2004: 359 A) ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์กรด้านสุขภาพความปลอดภัยและสวัสดิภาพในโรงเรียน กฎระเบียบของโรงเรียนมัธยมที่สำคัญที่สุดในทศวรรษที่ 21 พบว่าผู้บริหารใช้กลยุทธ์มากกว่า 3 กลยุทธ์ในการส่งเสริมสุขภาพ และใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ผู้บริหารและครูได้รับการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพ สวัสดิภาพและความปลอดภัยในระดับมากทุกโรงเรียน และการเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กฎ มาตรการของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพ สวัสดิภาพและความปลอดภัยจะทำให้เกิดแนวคิดที่ถูกต้องในการใช้กฎ และมาตรการในโรงเรียนด้วย

สรุปได้ว่ามาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน คือ วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อม โรคติดต่อและโรคระบาด และความผิดปกติจากสุขภาวะ

3.2.5 มาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสัตว์มีพิษ

มาตรการป้องกันและแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 89 - 90) ได้กำหนด มาตรการป้องกันและแก้ไข ไว้ดังนี้

1. จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษเพื่อให้มีความปลอดภัยแก่นักเรียน
2. ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนเกี่ยวกับสัตว์มีพิษ ตลอดจนวิธีการป้องกันและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นกรณีได้รับพิษ
3. จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น บริเวณรั้วสถานศึกษา ต้นไม้ใหญ่ซึ่งมักจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ เป็นต้น
4. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ เช่น การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
5. จัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล กรณีที่ได้รับพิษจากสัตว์มีพิษ
6. จัดทำแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อม โดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลใกล้เคียง หน่วยกู้ภัยต่างๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่า มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ คือ วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยที่เกิดจากสัตว์มีพิษ

3.2.6 การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 90) ได้กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยไว้ดังนี้

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ
2. กำหนดแผนฉุกเฉิน เพื่อให้ครู บุคลากรและนักเรียนทราบ
3. ซักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัยและจัดหาที่พักพิงชั่วคราว ในกรณีเกิดการสู้รบและความไม่สงบ
4. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคง อาสาสมัครองค์กรสาธารณกุศล เพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดการสู้รบและความไม่สงบ ทั้งการอพยพเครื่องอุปโภคและบริโภค เป็นต้น
5. รายงานให้หน่วยงานสังกัดทราบ เมื่อเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ

สรุปได้ว่า มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ คือ วิธีการหรือสิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการเพื่อรักษาความปลอดภัยที่เกิดจากการสู้รบและความไม่สงบ

3.3 การควบคุม กำกับ ติดตาม และรายงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายที่กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งไปดำเนินการ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อีกทั้งเป็นการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบให้กับสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการตามข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัย ซึ่งในการดำเนินงานของสถานศึกษานั้น จะมีต้องมีกระบวนการในการควบคุม กำกับ ติดตามและรายงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานอย่างแท้จริง (สพฐ., 2552: 92)

แนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าสถานศึกษาควรมีให้ดำเนินการ (2552: 92) ดังนี้

1. ให้มีการประเมินผล อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. ในการประเมิน กรรมการที่จะเป็นผู้ประเมินให้แต่งตั้งจากข้าราชการในกลุ่มโรงเรียน หรือสหวิทยาเขต จำนวน 3 - 5 คน ทั้งนี้ให้ศูนย์เครือข่ายคุณภาพส่งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ การประเมินเสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละ 1 คณะกรรมการ การประเมินเสนอให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละ 1 คณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินด้วยก็ได้ เมื่อได้การประเมินแล้วให้รวบรวมไว้ที่สถานศึกษา
3. สถานศึกษาสามารถประเมินภาคเรียนละ 1 ครั้งก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินด้วยก็ได้ เมื่อได้การประเมินแล้วให้รวบรวมไว้ที่สถานศึกษา
4. การประเมินตามข้อ 2 เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินแล้ว ให้ส่งผลการประเมินให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทราบ

ขอบเขตของการประเมิน

ในการประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 92 – 93) ได้กำหนดขอบข่ายของการประเมินผลไว้ 6 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

1. อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ
 - 1.1 โครงสร้างของอาคารเรียน อาคารประกอบ
 - 1.2 การใช้ครุภัณฑ์
 - 1.3 อุปกรณ์ไฟฟ้า
 - 1.4 ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ
 - 1.5 ห้องน้ำห้องส้วม
2. บริเวณโรงเรียน
 - 2.1 รั้วและประตูโรงเรียน
 - 2.2 บ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา
 - 2.3 เขตก่อสร้างและกองวัสดุข่ารด

- 2.4 ต้นไม้
- 2.5 สนาม สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬา
- 2.6 โองน้ำ บ่อเกรอะ บ่อซึม ถังเก็บน้ำ
- 2.7 เต้าเผาขยะและที่ทิ้งขยะ
- 3. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
- 4. เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
- 5. การเดินทางไป – ขากลับ
 - 5.1 การเดินทางเท้า
 - 5.2 การเดินทางโดยยานพาหนะทางบก
 - 5.3 การเดินทางโดยยานพาหนะทางน้ำ
- 6. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา
- 7. การร่วมกิจกรรมสำคัญ
 - 7.1 การแสดงของนักเรียนบนเวที หรือกลางแจ้ง
 - 7.2 การเดินรณรงค์ลักษณะต่าง ๆ
 - 7.3 การเล่นกีฬาและการแข่งขันกีฬา
 - 7.4 การเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด
 - 7.5 การเข้าค่ายพัฒนาชุมชน
 - 7.6 การใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในการเปิดงานพิธีต่างๆ
- ด้านที่ 2 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
 - 2.1 อัคคีภัย
 - 2.2 วัตภัย
 - 2.3 อุทกภัย
 - 2.4 ธรณีพิบัติภัย
- ด้านที่ 3 ปัญหาทางสังคม
 - 3.1 การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ
 - 3.2 การทำร้ายร่างกายและการฆ่าตัวตาย
 - 3.3 สารเสพติด
 - 3.4 การอุปโลกปรีโลก
 - 3.5 การทะเลาะวิวาท
 - 3.6 การถูกล่อลวงและลักพา
 - 3.7 สื่อลามกอนาจาร
 - 3.8 อบายมุข
 - 3.9 พฤติกรรมชั่วสาว
 - 3.10 อินเทอร์เน็ตและเกม
- ด้านที่ 4 ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน
 - 1.1 มลพิษจากสิ่งแวดล้อม
 - 1.2 โรคติดต่อและโรคระบาด
 - 1.3 ความผิดปกติจากสภาวะของนักเรียน

ด้านที่ 5 ด้านสัตว์มีพิษ

ด้านที่ 6 ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

แนวทางการให้ระดับคุณภาพ

ระดับคะแนน 1 มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ตามคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา

ระดับคะแนน 2 มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ตามคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ

ระดับคะแนน 3 มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ตามคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและถือปฏิบัติ

ระดับคะแนน 4 มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ตามคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ระดับคะแนน 5 มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ตามคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันรวมทั้งมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการประเมินและแหล่งข้อมูล

1. สังเกตและสัมภาษณ์ ครู ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง
2. พิจารณาจากหลักฐานและผลงานที่ปรากฏ ได้แก่ ระเบียบ คำสั่ง อุปกรณ์

สถานที่ ฯลฯ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่าความปลอดภัยของนักเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยเฉพาะงานวิจัยต่างประเทศจะให้ความสำคัญกับเรื่องความรุนแรงของนักเรียน การดูแลเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิภาพ สุขภาพของนักเรียน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับนักเรียน ซึ่งต่างจากงานวิจัยในประเทศ ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การบริการความปลอดภัยและการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ผู้วิจัยจึงใช้กรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรูปแบบและแนวดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุมทุกด้าน อีกทั้งเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา 6 ด้าน คือ 1) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2) มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย 3) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม 4) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน 5) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษและ 6) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนต่างๆ ของวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,360 แห่ง โดยจำแนกเป็น

- สถานศึกษาในภาคกลาง	จำนวน	634	แห่ง
- สถานศึกษาในภาคเหนือ	จำนวน	456	แห่ง
- สถานศึกษาในภาคใต้	จำนวน	336	แห่ง
- สถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน	934	แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1967: 398) ได้กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาจำนวน 342 แห่ง การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) กำหนดสัดส่วนจำแนกตามภูมิภาค ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 342 แห่ง โดยจำแนกเป็น

- สถานศึกษาในภาคกลาง	จำนวน	92	แห่ง
- สถานศึกษาในภาคเหนือ	จำนวน	65	แห่ง
- สถานศึกษาในภาคใต้	จำนวน	49	แห่ง
- สถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน	136	แห่ง

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ใช้วิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic random sampling) ในการสุ่มเลือกสถานศึกษาแต่ละภูมิภาค โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อสถานศึกษาที่มีการเรียงลำดับตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและรหัสโรงเรียน โดยคำนวณหาค่าช่วงของการสุ่ม (Sampling interval) จากสูตร ช่วงของการสุ่ม = จำนวนประชากรทั้งหมด / จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้ช่วงการสุ่ม เท่ากับ 7 เมื่อได้ช่วงของการสุ่มแล้ว จึงใช้ค่านั้นในการสุ่มตัวอย่างสถานศึกษาในช่วงเท่าๆกัน ตามค่าช่วงของการสุ่มจนครบจำนวนตามต้องการ

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา จาก

- สถานศึกษาในภาคกลาง	จำนวน	92 คน
- สถานศึกษาในภาคเหนือ	จำนวน	65 คน
- สถานศึกษาในภาคใต้	จำนวน	49 คน
- สถานศึกษาในตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน	136 คน
2. ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา จาก		
- สถานศึกษาในภาคกลาง	จำนวน	92 คน
- สถานศึกษาในภาคเหนือ	จำนวน	65 คน
- สถานศึกษาในภาคใต้	จำนวน	49 คน
- สถานศึกษาในตะวันออกเฉียงเหนือ	จำนวน	136 คน
รวมผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	684 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยความแตกต่างระหว่างแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด อยู่ที่คำอธิบายในการทำแบบสอบถามและคำถามในตอนต้นที่ 1 ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการกำหนดรหัสของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับแยกส่วนระหว่าง 2 กลุ่ม ทั้งนี้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการเข้าร่วมการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา และการได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งครอบคลุม 6 ด้าน คือ

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
3. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสังคม
4. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน
5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ
6. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบตัวอักษรบรรยาย มีตัวเลือก 5 ระดับ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ 4 3 2 1 0 มีรายละเอียดดังนี้

ระดับปัญหาในการปฏิบัติ

- 4 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ มากที่สุด
- 3 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ มาก

- 2 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ น้อย
 1 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ น้อยที่สุด
 0 หมายถึง ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้น

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาตามคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) 6 ด้าน ดังนี้

- 1) มาตรการการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
- 2) มาตรการการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย
- 3) มาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม
- 4) มาตรการการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน
- 5) มาตรการการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์พิษ
- 6) มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

3. สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนดในกรอบแนวคิด

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเบื้องต้น

5. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษาและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Items Objective Congruence) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 3 คน
- 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

จำนวน 2 คน

ทั้งนี้ แบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องความตรงเชิงเนื้อหา ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบตัวอักษรบรรยาย 3 ระดับ โดยมีค่าคะแนนดังนี้

1 มีความสอดคล้อง หมายความว่า ข้อคำถามมีคุณภาพเพียงพอ สามารถนำไปใช้ได้

0 ไม่แน่ใจ หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีคุณภาพเพียงพอในการนำไปใช้ได้

- 1 ไม่มีความสอดคล้อง หมายความว่า ข้อคำถามมีคุณภาพน้อย ไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้

พิจารณาและคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความร่วมมือ หนังสือขอบคุณ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ไปพร้อมหนังสือนี้ทางไปรษณีย์และ ส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยติดตามผลการดำเนินงาน โดยติดต่อผู้ที่รับผิดชอบของแต่ละสถานศึกษา ทางโทรศัพท์ หลังจากส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปแล้ว 14 วัน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจคัดเลือกแบบสอบถามที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ โดยใช้การพิจารณาว่าเป็นแบบสอบถามที่ ไม่สมบูรณ์ ก็ต่อเมื่อตอนที่ 1 ตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ ตอนที่ 2 ไม่เลือกรายการสภาพตั้งแต่ 1 หน้า ขึ้นไป และ ตอนที่ 3 ไม่ตอบคำถามมากกว่า 5 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและเป็น แบบสอบถามที่สมบูรณ์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน

กลุ่มประชากร	แบบสอบถาม ที่จัดส่ง	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	342	296	86.55	291	85.09
ผู้รับผิดชอบ	342	292	85.38	288	84.21
รวม	684	588	85.96	579	84.65

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	แบบสอบถาม ที่จัดส่ง	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลาง	184	170	92.39	167	90.76
เหนือ	130	105	80.76	103	79.23
ใต้	98	75	76.53	74	75.51
ตะวันออกเฉียงเหนือ	272	238	87.50	235	86.40
รวม	684	588	85.96	579	84.65

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่ครอบคลุม 6 ด้าน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) หาร้อยละ (Percentage) สำหรับส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open-end) นำมาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วแสดงค่าความถี่

ส่วนที่เป็นความเห็นอื่นๆ ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์เนื้อหาได้ เนื่องจากมีความถี่น้อย ผู้วิจัยจึงตัดออก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เมื่อนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยแล้ว จะนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.00	หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49	หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49	หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.50 – 1.49	หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0 – 0.49	หมายถึง ไม่มีปัญหา	

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ปรากฏตามตารางที่ 3 และ ตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ผู้บริหาร (n = 291)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	241	82.82
หญิง	50	17.18
2. อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	0	0
26 – 35 ปี	6	2.06
36 – 45 ปี	33	11.34
46 – 55 ปี	135	46.39
56 ปีขึ้นไป	117	40.21
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	46	15.81
ปริญญาโท	234	80.41
ปริญญาเอก	11	3.78
4. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน		
1 – 4 ปี	39	13.40
5 – 8 ปี	29	9.97
9 – 12 ปี	45	15.46
13 ปีขึ้นไป	178	61.17
5. ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา		
เคย	206	70.79
ไม่เคย	85	29.21
6. สถานศึกษาได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552		
ได้รับ	178	61.17
ไม่ได้รับ	113	38.83

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 82.82 เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 46 - 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.39 จบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็น ร้อยละ 80.41 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร 13 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.17 เข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.79 และได้รับ

คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 61.17

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ผู้รับผิดชอบ (n = 288)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	228	79.17
หญิง	60	20.83
2. อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	3	1.04
26 – 35 ปี	40	13.89
36 – 45 ปี	58	20.14
46 – 55 ปี	155	53.82
56 ปีขึ้นไป	32	11.11
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	181	62.85
ปริญญาโท	107	37.15
ปริญญาเอก	0	0
4. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 1 ปี	12	4.17
1 – 3 ปี	34	11.81
4 – 6 ปี	37	12.85
6 ปีขึ้นไป	205	71.18
5. ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา		
เคย	143	49.65
ไม่เคย	145	50.35
6. สถานศึกษาได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552		
ได้รับ	157	54.51
ไม่ได้รับ	131	45.49

จากตารางที่ 4 แสดงว่าผู้รับผิดชอบดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 79.17 เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.82 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.85 ประสบการณ์ในการทำงานด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา 6 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 71.18 ไม่เคยเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับ

การดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.35 และได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 คิดเป็นร้อยละ 54.51

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ปรากฏตามตารางที่ 5 - 10 ดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารเรียนอาคารประกอบ						
1. แต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่	287	98.63	282	97.92	569	98.27
2. ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา	282	96.91	275	95.49	557	96.20
3. ตรวจสอบโครงสร้างส่วนประกอบของอาคารอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้า ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ อย่างปลอดภัย	276	94.85	261	90.63	537	92.75
4. ปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้าง ส่วนประกอบของอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมใช้งาน	272	93.47	261	90.63	533	92.06
5. ติดตั้งระบบป้องกันกระแสไฟฟ้า ลัดวงจรหรืออุปกรณ์วัดกระแสไฟฟ้าอัตโนมัติ	209	71.82	192	66.67	401	69.26
6. ติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำ ห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่นนักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ	152	52.23	147	51.04	299	51.64

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา						
1. จัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา	273	93.81	247	85.76	520	89.81
2. ติดตั้งรั้วและประตูโรงเรียนให้ได้มาตรฐานและความปลอดภัย	248	85.22	223	77.43	471	81.35
3. จัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา	96	32.99	86	29.86	182	31.43
4. ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณบ่อน้ำ สระน้ำ หรือบ่อเลี้ยงปลา	130	44.67	107	37.15	237	40.93
5. จัดเจ้าหน้าที่กำกับดูแลการก่อสร้าง ถ้าเป็นอันตรายแก่นักเรียนให้หลีกเลี่ยงไปปฏิบัติในเวลาเลิกเรียนหรือวันหยุดราชการ	202	69.41	186	64.58	388	67.01
6. จัดเจ้าหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ ตรวจสอบต้นไม้ที่ตายแล้วเพื่อตัดทิ้ง และกำจัดแมลงมีพิษ	254	87.29	243	84.38	497	85.84
7. สร้างความตระหนักให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอันตรายของต้นไม้บางชนิด เช่น พิษ หนาม ฯลฯ	198	68.04	171	59.38	369	63.73
8. ตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ อย่างปลอดภัย	259	89.00	243	84.38	502	86.70
9. บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน	96	32.99	74	25.69	170	29.36
10. จัดให้อ่างน้ำ ถังเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิดที่ได้มาตรฐาน	141	48.45	134	46.53	275	47.50
11. จัดเจ้าหน้าที่บำรุงดูแล ทำความสะอาดอ่างน้ำ ถังเก็บน้ำ	161	55.33	140	48.61	301	51.99
12. จัดให้มีถังขยะแยกประเภท	175	60.14	176	61.11	351	60.62

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา						
1. แต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม	148	50.86	150	52.08	298	51.47
2. สำรวจสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและมลภาวะในสถานศึกษาและชุมชน	192	65.98	200	69.44	392	67.70
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	248	85.22	232	80.56	480	82.90
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน	254	87.29	242	84.03	496	85.67
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ						
1. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน	237	81.44	225	78.13	462	79.79
2. จัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา	138	47.42	126	43.75	264	45.60
3. จัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็ก	244	83.85	212	73.61	456	78.76
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการเดินทางไป-กลับ						
1. จัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา	282	96.91	277	96.18	559	96.55
2. จัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ - ส่งนักเรียน	140	48.11	140	48.61	280	48.36
3. ประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 - 08.00 น. และเวลา 15.30 -18.00 น.	189	64.95	169	58.68	358	61.83
4. ถ้ามีการจ้างรถรับส่ง ให้ควบคุมดูแลตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่	157	53.95	144	50.00	301	51.99

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่						
1. จัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	288	98.97	281	97.57	569	98.27
2. ตรวจสอบเส้นทางและยานพาหนะให้มีความปลอดภัย	268	92.10	252	87.50	520	89.81
3. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยาเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล	286	98.28	271	94.10	557	96.20
4. ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งสถานที่ที่ซื้ออาหารรับประทาน	258	88.66	237	82.29	495	85.49
5. ตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่	241	82.82	225	78.13	466	80.48
มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ						
1. กำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	275	94.50	268	93.06	543	93.78
2. จัดระบบรักษาความปลอดภัยในการแสดงของนักเรียนบนเวทีหรือกลางแจ้งแต่ละประเภท	217	74.57	216	75.00	433	74.78
3. ประสานกับตำรวจจราจรในเรื่องการเดินและการข้ามถนน	215	73.88	184	63.89	399	68.91
4. จัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน	273	93.81	256	88.89	529	91.36
5. ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยในการอยู่ค่ายพักแรม	267	91.75	236	81.94	503	86.87
6. หลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น	212	72.85	186	64.58	398	68.74
7. ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตกลุ่มแก่ครูบุคลากร และนักเรียนทุกคน	272	93.47	255	88.54	527	91.02
8. ปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	266	91.41	243	84.38	509	87.91

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุปรากฏผลดังนี้

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งบุคคลในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำนวน 569 คน คิดเป็นร้อยละ 98.27 รองลงมา คือ มีการดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา จำนวน 557 คน คิดเป็นร้อยละ 96.20 และน้อยที่สุด คือ มีการติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่น นักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 51.64

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งบุคคลในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 98.63 รองลงมา คือ มีการดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 96.91 และน้อยที่สุด คือ มีการติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่น นักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 52.23

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งบุคคลในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 97.92 รองลงมา คือ มีการดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 95.49 และน้อยที่สุด คือ มีการติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่น นักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 51.04

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา จำนวน 520 คน คิดเป็นร้อยละ 89.81 รองลงมา คือ มีการตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ อย่างปลอดภัย จำนวน 502 คน คิดเป็นร้อยละ 86.70 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 29.36

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 93.81 รองลงมา คือ มีการตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ อย่างปลอดภัย จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา และบันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน เท่ากัน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.99

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 85.76 รองลงมา คือ มีการจัดเจ้าหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ ตรวจสอบต้นไม้ที่ตายแล้วเพื่อตัดทิ้ง และกำจัดแมลงมีพิษและตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย เท่ากัน จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 84.38 และน้อยที่สุด คือ มีการบันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.69

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากบริเวณสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน จำนวน 496 คน คิดเป็นร้อยละ 85.67 รองลงมา คือ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 480 คน คิดเป็นร้อยละ 82.90 และน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 51.47

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 87.29 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 85.22 และน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 50.86

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 84.03 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 80.56 และน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 52.08

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน จำนวน 462 คน คิดเป็นร้อยละ 79.79 รองลงมา คือ มีการจัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็ก จำนวน 456 คน คิดเป็นร้อยละ 78.76 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็กจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 83.85 รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 81.44 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 47.42

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 78.13 รองลงมา คือ มีการจัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็ก จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 73.61 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการเดินทางไปกลับ

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา จำนวน 559 คน คิดเป็นร้อยละ 96.55 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 – 08.00 น. และเวลา 15.30 – 18.00 น. จำนวน 358 คน คิดเป็นร้อยละ 61.83 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ – ส่งนักเรียน จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 48.36

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 96.91 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 – 08.00 น. และเวลา 15.30 – 18.00 น. จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 64.95 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ – ส่งนักเรียน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 48.11

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 96.18 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00–08.00 น. และเวลา 15.30–18.00 น. จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 58.68 และน้อยที่สุด คือ จัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ–ส่งนักเรียน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 48.61

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ จัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน จำนวน 569 คน คิดเป็นร้อยละ 98.27 รองลงมา คือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ ปฐมพยาบาล จำนวน 557 คน คิดเป็น

ร้อยละ 96.20 และน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่ จำนวน 466 คน คิดเป็นร้อยละ 80.48

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ จัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 98.97 รองลงมา คือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 98.28 และน้อยที่สุด คือ ตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่ จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 82.82

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ จัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 97.57 รองลงมา คือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 94.10 และน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่ จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 78.13

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน จำนวน 543 คน คิดเป็นร้อยละ 93.78 รองลงมา คือ จัดให้มีระบบความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน จำนวน 529 คน คิดเป็นร้อยละ 91.36 และน้อยที่สุด คือ มีการหลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น จำนวน 398 คน คิดเป็นร้อยละ 68.74

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 94.50 รองลงมา คือ จัดให้มีระบบความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 93.81 และน้อยที่สุด คือ มีการหลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 72.85

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 93.06 รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดให้มีระบบความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และน้อยที่สุด คือ มีการประสานงานกับตำรวจจราจรในเรื่องการเดินและข้ามถนน จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 63.89

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	98	33.68	73	25.35	171	29.53
2. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนให้พ้นจากอันตราย และฝึกทักษะการปฐมพยาบาลแก่นักเรียน ครู และบุคลากร	248	85.22	197	68.41	445	76.86
3. ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และตรวจตราซ่อมบำรุงสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าให้ได้มาตรฐาน	223	76.63	219	76.04	442	76.34
4. จัดตั้งเครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์การดับเพลิง และบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งาน	245	84.19	237	82.29	482	83.25
5. ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม	74	25.43	66	22.92	140	24.18
6. ตรวจสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดลอมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง	265	91.07	249	86.46	514	88.77
7. ปลุกต้นไม้เป็นแนวเพื่อลดความรุนแรงของพายุ ฝุ่นละอองและป้องกันเสียงดัง	205	70.45	182	63.19	387	66.84
8. ติดตั้งสายล่อฟ้าสำหรับอาคารสูงๆ บริเวณต้นไม้สูงๆ	177	60.82	157	54.51	334	57.69
9. ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล	277	95.19	266	92.36	543	93.78
10. ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารสำคัญพร้อมย้ายได้ทันทีเมื่อเกิดอุทกภัย	229	78.69	217	75.35	446	77.03
11. วางผังการก่อสร้างอาคารให้เหมาะสม กับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบการระบายน้ำ และแนวป้องกันอุทกภัย	202	69.42	182	63.19	384	66.32
12. จัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันที	132	45.36	121	42.01	253	43.70

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13. ฝึกซ้อมการหลบภัยให้แก่แก่นักเรียน ครู และบุคลากร	85	29.21	80	27.78	165	28.50
13.1 อัคคีภัย	76	26.12	67	23.26	143	24.70
13.2 วาตภัย	24	8.24	21	7.29	45	7.77
13.3 ไฟผ่า	11	3.78	11	3.81	22	2.80
13.4 อุทกภัย	30	10.31	28	9.72	58	10.02
13.5 แผ่นดินไหว	4	1.37	8	2.78	12	2.07
13.6 สึนามิ	4	1.37	0	0	4	0.69
13.7 แผ่นดินถล่ม	3	1.03	4	1.39	7	1.21
14. ปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ณ จุดที่เกิดเหตุ และนำส่งโรงพยาบาล หากจำเป็นต้องได้รับการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง	228	78.35	202	70.14	430	74.27

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล 543 คน คิดเป็นร้อยละ 93.78 รองลงมา คือ มีการตรวจสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง จำนวน 514 คน คิดเป็นร้อยละ 88.77 และน้อยที่สุด คือ มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 24.18

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 95.19 รองลงมา คือ มีการตรวจสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 91.07 และน้อยที่สุด คือ มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม น้อยที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.43

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 92.36 รองลงมา คือ มีการตรวจสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ

86.46 และน้อยที่สุด มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 22.92

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไขด้าน การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ						
1. จัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังป้อง ปรามนักเรียนและบุคคลรอบโรงเรียนที่มี พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสถานที่ที่ เสี่ยงรอบบริเวณโรงเรียน	252	86.60	215	74.65	467	80.66
2. จัดบรรยายภาคภายในห้องเรียนและ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความ ปลอดภัย	279	95.87	269	93.40	548	94.65
3. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง จริงจังและต่อเนื่อง	274	94.16	274	95.14	548	94.65
4. ตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือ การ์ตูนและวารสารยั่วยุรอบบริเวณ โรงเรียนอย่าให้มีขึ้น	152	52.23	133	46.18	285	49.22
มาตรการป้องกันและแก้ไขด้าน การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย						
1. จัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริม พัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน	263	90.38	250	86.81	513	86.60
2. จัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ	89	30.58	80	27.78	169	29.19
3. สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือ มูลนิธิในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ	249	85.57	241	83.68	490	84.63
4. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้าน สุขภาพจิตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	248	85.22	227	78.82	475	82.04

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านการเสพสารเสพติด						
1. จัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้ โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด	171	58.76	144	50.00	315	54.40
2. จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	249	85.57	233	80.90	482	83.25
3. จัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทาง สังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวที คนเก่ง อย.น้อย	269	92.44	247	85.76	516	89.12
4. เฝ้าระวังในที่ลับตาในบริเวณจุดที่เป็น อันตราย และเสี่ยงต่อการกระทำความผิด	251	86.25	230	79.86	481	83.07
5. จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อเชื่อมและ หลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่าง แท้จริง	245	84.19	228	79.17	473	81.69
มาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านการอุปโภคบริโภค						
1. แต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อ กำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพ อาหารและเครื่องดื่ม	277	95.19	259	89.93	536	92.57
2. จัดให้มีระบบกำจัดขยะ การบำบัดน้ำ เสีย และจัดสร้างบ่อดักไขมัน	193	66.32	188	65.28	381	65.80
3. จัดระบบมาตรฐานสุขาภิบาลโรง อาหาร อาคารเรียน อาคารประกอบ	235	80.76	214	74.31	499	77.55
4. จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้าน โภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร	249	85.57	227	78.82	476	82.21
5. จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันจัดทำ หรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิง โภชนาการ	138	47.42	110	38.19	248	42.83
มาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านการทะเลาะวิวาท						
1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและ แก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา	272	93.47	248	86.11	520	89.84

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	282	96.91	265	92.01	547	94.47
3. จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท	163	56.01	137	47.57	300	51.81
4. จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน	265	91.07	242	84.03	507	87.56
5. ขอความร่วมมือกับตำรวจท้องที่ในการป้องกันการทะเลาะวิวาทภายนอกโรงเรียน	244	83.85	220	76.39	464	80.14
มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านการถูกล่วงละเมิดและลักพาตัว						
1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียน	221	75.95	202	70.14	423	73.06
2. จัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา	276	94.85	255	88.54	531	91.71
3. จัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ	115	39.52	89	30.90	204	35.23
มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสื่อลามกอนาจาร						
1. ดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา	255	87.63	32	80.56	487	84.11
2. จัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา	208	71.48	186	64.58	394	68.05
3. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตราควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน	211	72.51	173	60.07	384	66.32

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านอบายมุข						
1. จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน	219	75.26	200	69.44	419	72.37
2. จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข	263	90.38	237	82.29	500	86.36
3. กำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครองครูที่ปรึกษา พร้อมทั้งประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป - กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน	270	92.78	256	88.89	526	90.85
4. จัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ	175	60.14	128	44.44	303	52.33
มาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านพฤติกรรมผู้สูบบุหรี่						
1. มอบหมายผู้รับผิดชอบสืบเสาะหาข้อเท็จจริง และดำเนินการแก้ไข ในกรณีที่เป็นปัญหาร้ายแรง	181	62.20	223	77.43	404	69.77
2. จัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ	192	65.98	225	78.13	417	72.02
3. ประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไข ปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม	203	69.76	262	90.97	465	80.31
4. ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง	179	61.51	154	53.47	333	51.51

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาตรการป้องกันและแก้ไข ด้านอินเทอร์เน็ตและเกม						
1. จัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียน ในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของ โรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล	273	93.81	259	89.93	532	91.88
2. จัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอย ตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้ง โปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึง ประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่ รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT)	125	42.96	115	39.93	240	41.45
3. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือ หน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบ ร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ให้บริการ นักเรียนในช่วงเวลาเรียน	180	61.86	160	55.56	340	58.72

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของ
สถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุปรากฏผลดังนี้

มาตรการป้องกันและแก้ไขการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดบรรยากาศ
ภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย และมีการใช้ระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เท่ากัน จำนวน 548 คน คิดเป็นร้อยละ 94.65 รองลงมา
คือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนและบุคคลรอบโรงเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึง
ประสงค์ และสถานที่ที่เสี่ยงรอบบริเวณโรงเรียน จำนวน 467 คน คิดเป็นร้อยละ 80.66 และน้อย
ที่สุด คือ มีการตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือการ์ตูนและวารสารวัยรุ่นรอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้
มีขึ้น จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 49.22

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ
มีการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย จำนวน
279 คน คิดเป็นร้อยละ 95.87 รองลงมา คือ มีการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและ
ต่อเนื่อง จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 94.16 และน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบแหล่งจำหน่าย
หนังสือ การ์ตูนและวารสารวัยรุ่นรอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้มีขึ้น จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ
52.33

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 95.14 รองลงมา คือ มีการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 93.40 และน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือ การ์ตูนและวารสารวัยรุ่นรอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้มีขึ้น จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 46.18

มาตรการป้องกันและแก้ไขการทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน จำนวน 513 คน คิดเป็นร้อยละ 86.60 รองลงมา คือ มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ จำนวน 490 คน คิดเป็นร้อยละ 84.63 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ น้อยที่สุด จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 29.19

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 90.38 รองลงมา คือ มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 85.57 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 30.58

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 86.81 รองลงมา คือ มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 83.68 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78

มาตรการป้องกันและแก้ไขการเสพสารเสพติด

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย จำนวน 516 คน คิดเป็นร้อยละ 89.12 รองลงมา คือ มีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จำนวน 482 คน คิดเป็นร้อยละ 83.25 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย

จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 92.44 รองลงมา คือมีการเฝ้าระวังในที่ลับตาในบริเวณจุดที่เป็นอันตราย และเสี่ยงต่อการกระทำความผิด จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 86.25 และน้อยที่สุด คือมีการจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 58.76

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 85.76 รองลงมา คือ มีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 80.90 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

มาตรการป้องกันและแก้ไขการอุปโภคบริโภค

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 536 คน คิดเป็นร้อยละ 92.57 รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร จำนวน 476 คน คิดเป็นร้อยละ 82.21 และน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 42.83

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 95.19 รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 85.57 และน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 47.42

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 89.93 รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 78.82 และน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 38.19

มาตรการป้องกันและแก้ไขการทะเลาะวิวาท

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 547 คน คิดเป็นร้อยละ 94.47 รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

จำนวน 520 คน คิดเป็นร้อยละ 89.84 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้า
ระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 51.81

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ
มีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 96.91 รองลงมา
คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งภายในและภายนอก
สถานศึกษา จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 93.47 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่
เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 56.01

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่
พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ
92.01 รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้ง
ภายในและภายนอกสถานศึกษา จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 86.11 และสถานศึกษามีการจัด
ให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ
47.57

มาตรการป้องกันและแก้ไขการถูกล่อลวงและลักพาตัว

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดระบบรักษา
ความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา จำนวน 531 คน คิดเป็น
ร้อยละ 91.71 รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง
เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียน จำนวน 423 คน คิดเป็นร้อยละ 73.06 และน้อยที่สุด คือ
มีการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 35.23

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ
มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 94.85 รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
ประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียน จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ
75.95 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน 115 คน
คิดเป็นร้อยละ 39.52

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่
พบมากที่สุด คือ มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยใน
สถานศึกษา จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 88.54 รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ
ดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียน จำนวน 202 คน
คิดเป็นร้อยละ 70.14 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ
จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90

มาตรการป้องกันและแก้ไขสื่อลามกอนาจาร

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา จำนวน 487 คน คิดเป็นร้อยละ 84.11 รองลงมา คือ มีการจัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหาจำนวน 394 คน คิดเป็นร้อยละ 68.05 และน้อยที่สุด คือ มีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตราควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน จำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 66.32

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา มากที่สุด จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 87.63 รองลงมา คือ มีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 71.48 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหาจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 72.51

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 80.56 รองลงมา คือ มีการจัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหาจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 64.58 และน้อยที่สุด คือ มีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 60.07

มาตรการป้องกันและแก้ไขอบายมุข

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานงานกับ ผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน จำนวน 526 คน คิดเป็นร้อยละ 90.85 รองลงมา คือ มีการจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข จำนวน 500 คน คิดเป็นร้อยละ 86.36 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำ การสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 52.33

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานงานกับ ผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 92.78 รองลงมา คือ มีการจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 90.38 และ น้อยที่สุด คือ ทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 60.14

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานงานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมา คือ มีการจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 82.29 และ น้อยที่สุด คือ มีการจัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44

มาตรการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมชู้สาว

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหารับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม จำนวน 465 คน คิดเป็นร้อยละ 80.31 รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ จำนวน 417 คน คิดเป็นร้อยละ 72.02 และ น้อยที่สุด คือ ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 57.51

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหารับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 69.76 รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 65.98 และ น้อยที่สุด คือ ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 61.51

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหารับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 90.97 รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 78.13 และ น้อยที่สุด คือ ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 53.47

มาตรการป้องกันและแก้ไขอินเทอร์เน็ตและเกม

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล จำนวน 532 คน คิดเป็นร้อยละ 91.88 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน

จำนวน 340 คน คิดเป็นร้อยละ 58.72 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT) จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 41.45

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 93.81 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 61.86 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT) จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 42.96

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 89.93 รองลงมา คือ มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ (กระทรวง ICT) จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 39.93

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. กำจัดของเสียในสถานศึกษาโดย	285	97.94	276	95.83	561	96.89
1.1 วิธีการเก็บขน	223	76.63	221	76.74	444	76.58
1.2 วิธีการฝังกลบ	86	29.55	75	26.04	161	27.81
1.3 วิธีการเผาในเตาเผา	95	32.65	104	36.11	199	34.40
1.4 วิธีการทำปุ๋ยหมักจากขยะ	112	38.49	112	38.89	224	38.69
1.5 วิธีการนำของเสียไปใช้ประโยชน์ใหม่	99	34.02	95	32.99	194	33.51
2. ป้องกันและลดของเสีย โดย	271	93.13	261	90.63	532	91.88
2.1 ลดปริมาณของเสียที่อาจเกิดขึ้น (Reduce)	189	64.95	183	63.54	372	64.25
2.2 นำของเสียมาใช้ใหม่ (Reuse)	126	43.30	132	45.83	258	44.56
2.3 นำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่ (Repair)	194	66.67	199	69.10	393	67.88
2.4 หลีกเลี่ยงการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ (Reject)	143	49.14	145	50.35	288	49.74

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. ตรวจสอบสภาพให้แก่นักเรียน ครูและเจ้าหน้าที่อื่นๆ โดยพยาบาลหรือแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	262	90.03	242	84.03	504	87.05
4. จัดทำสมุดบันทึกประวัติการตรวจสุขภาพประจำตัวของนักเรียนทุกคน	232	79.73	242	84.03	474	81.87
5. แก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต	221	75.94	195	67.71	416	71.85
6. จัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ	176	60.48	170	59.03	346	59.76
7. สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาจิตใจของนักเรียน	239	82.13	215	74.65	454	78.41
8. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจของนักเรียน	207	71.13	181	62.85	388	67.01

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำจัดของเสียในสถานศึกษา จำนวน 561 คน คิดเป็นร้อยละ 96.89 โดยวิธีการเก็บขนมากที่สุด จำนวน 444 คน คิดเป็นร้อยละ 76.58 รองลงมา คือ มีการป้องกันและลดของเสีย จำนวน 532 คน คิดเป็นร้อยละ 91.88 โดยการนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่ (Repair) จำนวน 393 คน คิดเป็นร้อยละ 67.88 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ จำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 59.76

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำจัดของเสียในสถานศึกษา จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 97.94 โดยวิธีเก็บขนมากที่สุด จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 76.63 รองลงมา คือ มีการป้องกันและลดของเสีย จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 93.13 โดยการนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่ (Repair) จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 67.67 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 60.48

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำจัดของเสียในสถานศึกษา จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 95.83 โดยวิธีการเก็บขนมากที่สุด จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 76.74 รองลงมา คือ มีการป้องกันและลดของเสีย จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 90.63 โดยการนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้

ใหม่ (Repair) จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 69.10 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 59.03

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ	270	92.78	251	87.15	521	89.98
2. ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนเกี่ยวกับสัตว์มีพิษ วิธีการป้องกันและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	225	77.32	190	65.97	415	71.68
3. จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง	89	30.58	82	28.47	171	29.53
4. จัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล	252	86.60	241	83.68	493	85.15
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์	179	61.51	168	58.33	347	59.93
6. ดูแลบริเวณโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะ ไม่มีสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อเด็ก	244	83.85	212	73.61	456	78.76

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษของนักเรียนปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือมีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ จำนวน 521 คน คิดเป็นร้อยละ 89.98 รองลงมาคือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล จำนวน 493 คน คิดเป็นร้อยละ 85.15 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 29.53

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือมีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 92.78 รองลงมา คือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 86.60 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 30.58

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่

อาศัยของสัตว์มีพิษ จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 87.15 รองลงมาคือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 83.68 และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 28.47

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ผู้รับผิดชอบ (n=288)		รวม (n=579)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ	99	34.02	95	32.98	194	33.51
2. ชักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่น่าจะเกิดการสู้รบและความไม่สงบ	53	18.21	43	14.93	96	16.58
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคง อาสาสมัคร องค์กรสาธารณกุศล เพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดการสู้รบและความไม่สงบ ทั้งการอพยพ เครื่องอุปโภคและบริโภค	97	33.33	72	25.00	169	29.19
4. รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ เมื่อเกิดเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ	96	32.99	88	30.56	184	31.78
5. กำหนดแผนฉุกเฉิน เพื่อให้ครูบุคลากรและนักเรียนทราบ	67	23.02	55	19.10	122	21.07

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาภาพรวมพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 33.51 รองลงมา คือ มีการรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบเมื่อเกิดเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 31.78 และน้อยที่สุด คือ มีการชักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่น่าจะเกิดการสู้รบและความไม่สงบ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.99

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 34.02 รองลงมา คือ มีการรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบเมื่อเกิดเหตุการณ์สู้รบและ

ความไม่สงบ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุด คือ มีการชักซ้อมการอพยพ จัดทำ
หลุมหลบภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่อาจจะเกิดการสู้รบและความไม่สงบ
จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 18.21

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาพบว่า การปฏิบัติที่
พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ
จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 32.98 รองลงมา คือ มีการรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบเมื่อ
เกิดเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56 และน้อยที่สุด คือ มีการ
ชักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่อาจจะเกิดการ
สู้รบและความไม่สงบ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.93

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ปรากฏตามตารางที่ 11 - 17 ดังนี้
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน

ด้าน	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านอุบัติเหตุ	1.61	0.68	น้อย	1.69	0.67	น้อย	1.65	0.67	น้อย
2. ด้านอุบัติเหตุ	1.90	1.06	น้อย	1.98	1.03	น้อย	1.94	1.04	น้อย
3. ด้านปัญหาทางสังคม	1.28	0.77	น้อยที่สุด	1.38	0.80	น้อยที่สุด	1.33	0.79	น้อยที่สุด
4. ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน	1.13	0.78	น้อยที่สุด	1.15	0.80	น้อยที่สุด	1.14	0.79	น้อยที่สุด
5. ด้านสัตว์มีพิษ	1.37	0.93	น้อยที่สุด	1.36	0.93	น้อยที่สุด	1.37	0.93	น้อยที่สุด
6. ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ	0.92	1.30	น้อยที่สุด	1.01	1.40	น้อยที่สุด	0.96	1.33	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.37	0.72	น้อยที่สุด	1.43	0.73	น้อยที่สุด	1.40	0.73	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.40$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{X}=1.65$) และด้านอุบัติเหตุ ($\bar{X}=1.94$) และมีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านปัญหาทางสังคม ($\bar{X}=1.33$) ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ($\bar{X}=1.14$) ด้านสัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.37$) และด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ ($\bar{X}=0.96$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{X}=1.61$) และด้านอุบัติเหตุ ($\bar{X}=1.90$) และมีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านปัญหาทางสังคม ($\bar{X}=1.28$) ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ($\bar{X}=1.13$) ด้านสัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.37$) และด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ ($\bar{X}=0.92$)

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.43$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ($\bar{X}=1.69$) และด้านอุบัติเหตุ ($\bar{X}=1.98$) และมีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านปัญหาทางสังคม ($\bar{X}=1.38$) ด้าน

สุขภาพอนามัยของนักเรียน ($\bar{X}=1.15$) ด้านสัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.36$) และด้านผลกระทบจากการสูบบุหรี่ และความไม่สงบ ($\bar{X}=1.01$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ขาดบุคลากร	2.04	1.24	น้อย	2.16	1.06	น้อย	2.10	1.16	น้อย
2. ขาดงบประมาณ	2.46	1.22	น้อย	2.51	1.13	มาก	2.48	1.17	น้อย
3. มีอาคารเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	2.24	1.32	น้อย	2.09	1.29	น้อย	2.16	1.31	น้อย
4. อาคารเรียนมีสภาพเก่า	1.97	1.37	น้อย	2.21	1.12	น้อย	2.09	1.26	น้อย
5. แมว สุนัข นกและสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าไปในบริเวณโรงอาหารได้	2.33	1.33	น้อย	2.37	1.24	น้อย	2.35	1.29	น้อย
6. นักเรียนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมหลังการใช้ ทำให้สกปรกและมีกลิ่นเหม็น	2.12	1.13	น้อย	2.23	1.09	น้อย	2.18	1.11	น้อย
7. นักเรียนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมหลังการใช้ ทำให้สกปรกและมีกลิ่นเหม็น	2.12	1.13	น้อย	2.23	1.09	น้อย	2.18	1.11	น้อย
8. ห้องน้ำห้องส้วมอยู่ไกลกับอาคารเรียนมากเกินไป ทำให้เป็นแหล่งมั่วสุม	1.86	1.04	น้อย	1.89	1.06	น้อย	1.88	1.05	น้อย
9. ไม่มีสนามกีฬาที่มีหลังคาโปร่งสูงช่วยกันแดด กันฝน และนักเรียนสามารถใช้ได้ตลอดเวลา	2.08	1.46	น้อย	2.32	1.46	น้อย	2.20	1.46	น้อย
10. สนามอยู่ห่างจากอาคารเรียนมากเกินไป ทำให้ครูดูแลนักเรียนได้อย่างไม่ทั่วถึง	1.58	1.14	น้อย	1.67	1.10	น้อย	1.63	1.12	น้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{x}	<i>S.D.</i>		\bar{x}	<i>S.D.</i>		\bar{x}	<i>S.D.</i>	
11. เต็มใจขออยู่ใกล้ อาคารเรียนเนื่องจาก โรงเรียนมีพื้นที่น้อยทำให้ มีกลิ่นและควั่นรบกวน นักเรียน	1.18	1.16	น้อย ที่สุด	1.23	1.20	น้อย ที่สุด	1.21	1.18	น้อย ที่สุด
12. บริเวณรอบ สถานศึกษามีแหล่ง อบายมุข เช่น ร้านเกม โรงหนัง โต๊ะสนุ๊ก	1.45	1.15	น้อย ที่สุด	1.55	1.17	น้อย	1.50	1.16	น้อย
13. ครูเวรไม่ปฏิบัติ หน้าที่ในการดูแลควบคุม การใช้รถใช้ถนนของ นักเรียน	1.30	1.00	น้อย ที่สุด	1.33	1.07	น้อย ที่สุด	1.31	1.03	น้อย ที่สุด
14. ขาดการทำทะเบียน รถที่รับ – ส่งนักเรียน โดยมีบัญชีชื่อเจ้าของรถ ชื่อนักเรียนที่ใช้บริการ ประจำ และเส้นทางวิ่ง	1.63	1.20	น้อย	1.68	1.24	น้อย	1.65	1.22	น้อย
15. ชุมชนหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความ ร่วมมือเกี่ยวกับการ เดินทางไป-กลับของ นักเรียน เช่น ให้นักเรียน จอดรถจักรยานยนต์ นอกเหนือบริเวณที่ โรงเรียนจัดให้	1.38	1.05	น้อย ที่สุด	1.56	1.06	น้อย	1.47	1.06	น้อย ที่สุด
16. ขาดการเตรียมการ และวางแผนการ ดำเนินงานอย่างชัดเจน ก่อนพานักเรียนไปศึกษา นอกสถานที่	0.96	0.90	น้อย ที่สุด	1.05	0.96	น้อย ที่สุด	1.01	0.93	น้อย ที่สุด
17. ขาดการประสานงาน กับเจ้าหน้าที่ตำรวจใน เรื่องการเดินและข้าม ถนน	1.09	1.04	น้อย ที่สุด	1.16	1.10	น้อย ที่สุด	1.13	1.07	น้อย ที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
18. ขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่พยาบาลเป็นหน่วยปฐมพยาบาลในการเดินรณรงค์	1.07	0.93	น้อยที่สุด	1.12	1.00	น้อยที่สุด	1.10	0.96	น้อยที่สุด
19. ครุส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเล่นกีฬาและการแข่งขันกีฬา	1.15	0.98	น้อยที่สุด	1.19	1.02	น้อยที่สุด	1.17	1.00	น้อยที่สุด
20. ขาดการบันทึกอุบัติเหตุเพื่อสอบสวนหาสาเหตุและวิธีการป้องกัน	1.30	1.06	น้อยที่สุด	1.45	1.09	น้อยที่สุด	1.38	1.08	น้อยที่สุด
21. ไม่รายงานการเกิดอุบัติเหตุ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	1.26	1.17	น้อยที่สุด	1.18	1.14	น้อยที่สุด	1.22	1.15	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.61	0.68	น้อย	1.69	0.66	น้อย	1.65	0.67	น้อย

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาในภาพรวม ปัญหาด้านอุบัติเหตุมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.48$) รองลงมา คือ แมว สุนัข นกและสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าไปในบริเวณโรงอาหารได้ ($\bar{X}=2.35$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนก่อนพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ($\bar{X}=1.01$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านอุบัติเหตุมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ขาดงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.46$) รองลงมา คือ แมว สุนัข นกและสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าไปในบริเวณโรงอาหารได้ ($\bar{X}=2.33$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนก่อนพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ($\bar{X}=0.96$)

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านอุบัติเหตุมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาด

งบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.51$) รองลงมา คือ แมว สุนัข นกและสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าไปในบริเวณโรงอาหารได้ ($\bar{X}=2.37$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนก่อนพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ($\bar{X}=1.05$)

ตอนที่ 3.2 ปัญหาด้านอุบัติเหตุ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย	2.12	1.27	น้อย	2.06	1.23	น้อย	2.09	1.25	น้อย
2. ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้นในโรงเรียน	1.80	1.11	น้อย	1.88	1.09	น้อย	1.84	1.10	น้อย
3. ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.94	1.31	น้อย	2.12	1.29	น้อย	2.03	1.30	น้อย
4. ขาดการตรวจสอบและแก้ไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายที่เกิดจากอุทกภัย	1.67	1.24	น้อย	1.72	1.22	น้อย	1.69	1.23	น้อย
5. ขาดการซ้อมการหลบภัยจากอุบัติเหตุแก่นักเรียน ครู และบุคลากรให้พ้นจากอันตราย	1.97	1.41	น้อย	2.12	1.35	น้อย	2.04	1.38	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.90	1.06	น้อย	1.98	1.03	น้อย	1.94	1.04	น้อย

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านอุบัติเหตุปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาในภาพรวม ปัญหาด้านอุบัติเหตุมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.09$) รองลงมา คือ ขาดการซ้อมการหลบภัยจากอุบัติเหตุแก่นักเรียน ครู

และบุคลากรให้พ้นจากอันตราย ($\bar{X}=2.04$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการตรวจสอบและแก้ไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายที่เกิดจากอุทกภัย ($\bar{X}=1.69$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านอุบัติเหตุมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=2.12$) รองลงมา คือ ขาดการซ้อมการหลบภัยจากอุบัติเหตุแก่นักเรียน ครู และบุคลากรให้พ้นจากอันตราย ($\bar{X}=1.97$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการตรวจสอบและแก้ไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายที่เกิดจากอุทกภัย ($\bar{X}=1.67$)

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านอุบัติเหตุมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดการซ้อมการหลบภัยจากอุบัติเหตุแก่นักเรียน ครู และบุคลากรให้พ้นจากอันตราย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ($\bar{X}=2.12$) รองลงมา คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย ($\bar{X}=2.06$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการตรวจสอบและแก้ไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายที่เกิดจากอุทกภัย ($\bar{X}=1.72$)

ตอนที่ 3.3 ปัญหาทางสังคม

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านปัญหาทางสังคม

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยทั่วไปมาวางแผนด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน	1.65	1.11	น้อย	1.62	1.07	น้อย	1.64	1.09	น้อย
2. ขาดการจัดทำคู่มือให้นักเรียนที่ระบุแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียน พร้อมทั้งการลงโทษนักเรียนเมื่อกระทำผิด	1.44	1.14	น้อยที่สุด	1.43	1.13	น้อยที่สุด	1.44	1.14	น้อยที่สุด
3. ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	1.15	0.97	น้อยที่สุด	1.30	1.07	น้อยที่สุด	1.22	1.02	น้อยที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{x}	<i>S.D.</i>		\bar{x}	<i>S.D.</i>		\bar{x}	<i>S.D.</i>	
4. ขาดการสำรวจบริเวณ โรงเรียนและสถานที่บาง แห่งนอกโรงเรียนเพื่อหา พื้นที่ล่อแหลมต่อการ ประพฤติดิถิ์ดของนักเรียน	1.21	0.96	น้อย ที่สุด	1.37	1.01	น้อย ที่สุด	1.29	0.98	น้อย ที่สุด
5. ขาดการเก็บข้อมูล ทางด้านสารสนเทศของ ชุมชน เพื่อวางแผนการ ป้องกันและแก้ไข	1.43	1.07	น้อย ที่สุด	1.44	1.04	น้อย ที่สุด	1.44	1.05	น้อย ที่สุด
6. ขาดการเปิดโอกาสให้ นักเรียนที่มีปัญหาการใช้ สารสนเทศปรับปรุง ตนเองภายใต้การ ช่วยเหลือของ ผู้อำนวยการ	1.24	0.96	น้อย ที่สุด	1.34	0.96	น้อย ที่สุด	1.29	0.96	น้อย ที่สุด
7. ขาดการตรวจสอบ นักเรียนเกี่ยวกับวัตถุที่ เป็นอันตรายต่อร่างกาย อย่างสม่ำเสมอ	1.30	0.97	น้อย ที่สุด	1.44	1.00	น้อย ที่สุด	1.37	0.99	น้อย ที่สุด
8. ขาดการจัดกิจกรรม ร่วมกันของสถานศึกษา อื่นด้วยกระบวนการ สร้างสรรค์กิจกรรม จิต อาสา การสร้างความ สามัคคีและความ สามัคคีเพื่อแก้ปัญหาการ ทะเลาะวิวาท	1.28	1.02	น้อย ที่สุด	1.43	1.05	น้อย ที่สุด	1.35	1.04	น้อย ที่สุด
9. ขาดการอกระเปียบ ว่าด้วยการเข้าออก โรงเรียนของนักเรียน อย่างชัดเจน	1.01	1.13	น้อย ที่สุด	1.13	1.08	น้อย ที่สุด	1.07	1.07	น้อย ที่สุด
10. ขาดการตรวจสอบ การเข้าออกของ บุคคลภายนอก	1.38	1.17	น้อย ที่สุด	1.55	1.19	น้อย	1.47	1.18	น้อย ที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
11. ขาดการประสานงาน ขอความร่วมมือกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน ช่วยสอดส่องดูแล นักเรียน	1.12	0.97	น้อย ที่สุด	1.18	0.97	น้อย ที่สุด	1.15	0.97	น้อย ที่สุด
12. มีร้านบริการเกม ออนไลน์ที่อยู่ใกล้ โรงเรียน	1.40	1.25	น้อย ที่สุด	1.47	1.28	น้อย ที่สุด	1.43	1.26	น้อย ที่สุด
13. ขาดมาตรการ ส่งเสริมนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษ เกี่ยวกับเกมออนไลน์	1.46	1.15	น้อย ที่สุด	1.58	1.15	น้อย	1.52	1.15	น้อย
14. ขาดการบันทึก เหตุการณ์เพื่อสอบสวน หาสาเหตุและวิธีการ ป้องกัน	1.27	1.01	น้อย ที่สุด	1.44	1.02	น้อย ที่สุด	1.36	1.02	น้อย ที่สุด
15. ไม่รายงานการเกิด ภัย ต่อสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา	1.08	0.94	น้อย ที่สุด	1.15	1.07	น้อย ที่สุด	1.11	1.01	น้อย ที่สุด
16. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาไม่ ตระหนักและให้ ความสำคัญ	1.11	1.10	น้อย ที่สุด	1.20	1.08	น้อย ที่สุด	1.16	1.09	น้อย ที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.28	0.77	น้อย ที่สุด	1.38	0.80	น้อย ที่สุด	1.33	0.79	น้อย ที่สุด

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของ
สถานศึกษาด้านปัญหาทางสังคมปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาในภาพรวม ปัญหาทางด้านสังคมมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด (\bar{X} =1.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียน
โดยทั่วไปมาวางแผนด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
(\bar{X} =1.64) รองลงมา คือ ขาดมาตรการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับเกมออนไลน์
(\bar{X} =1.52) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการออกระเบียบว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียนอย่าง
ชัดเจน (\bar{X} =1.07)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาทางด้านสังคมมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยทั่วไปมาวางแผนด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.65$) รองลงมา คือ ขาดมาตรการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับเกมออนไลน์ ($\bar{X}=1.46$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการอกระเบียบว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=1.01$)

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาทางด้านสังคมมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยทั่วไปมาวางแผนด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.62$) รองลงมา คือ ขาดมาตรการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับเกมออนไลน์ ($\bar{X}=1.58$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการอกระเบียบว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X}=1.13$)

ตอนที่ 3.4 ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	<i>S.D.</i>		\bar{X}	<i>S.D.</i>		\bar{X}	<i>S.D.</i>	
1. ไม่มีการกำจัดขยะที่เป็นระบบก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน	1.05	1.03	น้อยที่สุด	1.18	1.12	น้อยที่สุด	1.11	1.08	น้อยที่สุด
2. ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน	0.91	1.00	น้อยที่สุด	0.91	1.00	น้อยที่สุด	0.91	0.98	น้อยที่สุด
3. ทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตการจราจรคับคั่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน	0.69	0.94	น้อยที่สุด	0.70	1.02	น้อยที่สุด	0.70	0.98	น้อยที่สุด
4. ขาดการตรวจสุขภาพนักเรียนตามเวลาที่กำหนด	0.97	0.98	น้อยที่สุด	1.09	1.04	น้อยที่สุด	1.03	1.01	น้อยที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
5. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อยา เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน	1.37	1.22	น้อยที่สุด	1.35	1.15	น้อยที่สุด	1.36	1.19	น้อยที่สุด
6. ขาดการเตรียมการรับมือการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน	1.26	1.02	น้อยที่สุด	1.26	0.98	น้อยที่สุด	1.26	1.00	น้อยที่สุด
7. ขาดการจัดทำข้อมูลนักเรียนและศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคล	1.01	0.97	น้อยที่สุด	1.03	0.98	น้อยที่สุด	1.02	0.97	น้อยที่สุด
8. ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์	1.76	1.29	น้อย	1.70	1.26	น้อย	1.73	1.27	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.13	0.78	น้อยที่สุด	1.15	0.80	น้อยที่สุด	1.14	0.79	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาในภาพรวม ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.73$) รองลงมาคือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อยา เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ($\bar{X}=1.36$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน ($\bar{X}=0.70$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.76$) รองลงมา คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อยา เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ($\bar{X}=1.37$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน ($\bar{X}=0.69$)

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.15$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อ พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.70$) รองลงมา คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อยา เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ($\bar{X}=1.35$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน ($\bar{X}=0.70$)

ตอนที่ 3.5 ปัญหาด้านสัตว์มีพิษ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสัตว์มีพิษ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ขาดบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ	1.33	1.10	น้อยที่สุด	1.28	1.11	น้อยที่สุด	1.31	1.10	น้อยที่สุด
2. ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ	1.48	1.09	น้อยที่สุด	1.45	1.11	น้อยที่สุด	1.47	1.10	น้อยที่สุด
3. ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์มีพิษ	1.31	1.06	น้อยที่สุด	1.34	1.08	น้อยที่สุด	1.33	1.07	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.37	0.93	น้อยที่สุด	1.36	0.93	น้อยที่สุด	1.37	0.93	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสัตว์มีพิษปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาในภาพรวม ปัญหาด้านสัตว์มีพิษมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.48$) รองลงมา คือ ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.33$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.31$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านสัตว์มีพิษมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ ($\bar{X}=1.48$) รองลงมา คือ ขาดบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.33$) และ

ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ สัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.31$)

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้าน สัตว์มีพิษมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ ($\bar{X}=1.45$) รองลงมา คือ ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.34$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ ($\bar{X}=1.28$)

ตอนที่ 3.6 ปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

รายการ	ผู้บริหาร (n=291)		ระดับ ปัญหา	ผู้รับผิดชอบ (n=288)		ระดับ ปัญหา	รวม (n=579)		ระดับ ปัญหา
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย	1.06	1.49	น้อยที่สุด	1.07	1.47	น้อยที่สุด	1.07	1.48	น้อยที่สุด
2. หลุมหลบภัยไม่ได้มาตรฐาน	0.85	1.37	น้อยที่สุด	0.92	1.43	น้อยที่สุด	0.88	1.40	น้อยที่สุด
3. หลุมหลบภัยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	0.82	1.38	น้อยที่สุด	0.94	1.45	น้อยที่สุด	0.88	1.42	น้อยที่สุด
4. ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษา	0.93	1.31	น้อยที่สุด	1.05	1.38	น้อยที่สุด	0.99	1.35	น้อยที่สุด
รวมเฉลี่ย	1.37	0.72	น้อยที่สุด	1.43	0.73	น้อยที่สุด	1.40	0.73	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบปรากฏผลดังนี้

ในการพิจารณาในภาพรวม ปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}= 1.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.07$) รองลงมา คือ ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษา ($\bar{X}=0.99$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลุมหลบภัยไม่ได้มาตรฐานและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ($\bar{X}=0.88$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.37$) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.06$) รองลงมา คือ ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษา ($\bar{X}=0.93$) และ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลุมหลบภัยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ($\bar{X}=0.82$)

ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาด้าน ผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=1.07$) รองลงมา คือ ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษา ($\bar{X}=1.05$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลุมหลบภัยไม่ได้มาตรฐาน ($\bar{X}=0.92$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 5 นี้ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยการศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย
3. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม
4. มาตรการป้องกันและแก้ไขสุขภาพอนามัยของนักเรียน
5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ
6. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

ผู้วิจัยขอสรุปสาระสำคัญเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 สรุปผลข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สรุปผลสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 สรุปผลปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 สรุปผลข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 46 - 55 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร 13 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา และได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552

ส่วนผู้รับผิดชอบดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุอยู่ระหว่าง 46 - 55 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการทำงานด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา 6 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา และได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552

ตอนที่ 2 สรุปผลสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งบุคคลในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ รองลงมา คือ มีการดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามกีฬา และน้อยที่สุด คือ มีการติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่น นักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน รองลงมา คือ มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และน้อยที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัย และซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน รองลงมา คือ มีการจัดเก็บเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็ก และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการเดินทางไป – กลับ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 – 08.00 น. และเวลา 15.30 – 18.00 น. และน้อยที่สุด คือ จัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ – ส่งนักเรียน

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน รองลงมา คือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล และน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน รองลงมา คือ มีการจัดให้มีระบบความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน และน้อยที่สุด คือ มีการหลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ สรุปได้ว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่และมีการจัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการบันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน

2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล รองลงมา คือ มีการตรวจสอบสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง และน้อยที่สุด คือ มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม

3. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสังคม

มาตรการป้องกันและแก้ไขการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย และสถานศึกษามีการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รองลงมา คือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนและบุคคลรอบโรงเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสถานที่ที่เสี่ยงรอบบริเวณโรงเรียน และน้อยที่สุด คือ มีการตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือการ์ตูนและวารสารวัยรุ่นรอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้มีขึ้น

มาตรการป้องกันและแก้ไขการทำร้ายตัวเองและฆ่าตัวตาย การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน รองลงมา คือ มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมาคม หรือมูลนิธิ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ และน้อยที่สุด คือ มีการจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ

มาตรการป้องกันและแก้ไขการเสพติด การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย รองลงมา คือ มีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด

มาตรการป้องกันและแก้ไขการอุปโภคบริโภค การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร และน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ

มาตรการป้องกันและแก้ไขการทะเลาะวิวาท การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และน้อยที่สุด คือ มีการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท

มาตรการป้องกันและแก้ไขการถูกล่อลวงและการลักพา การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียน และน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ

มาตรการป้องกันและแก้ไขสื่อลามกอนาจาร การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการจัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา และน้อยที่สุด คือ มีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน

มาตรการป้องกันและแก้ไขอบายมุข การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำกับติดตามการมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานงานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน รองลงมา คือ มีการจัดระบบการตรวจสอบรายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

มาตรการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมชู้สาว การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม รองลงมา คือ มีการจัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้าน

การคบเพื่อนต่างเพศ และน้อยที่สุด คือ ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง

มาตรการป้องกันและแก้ไขอินเทอร์เน็ตและเกม การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่นักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล รองลงมา คือ มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน และน้อยที่สุด คือ มีการจัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT)

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสังคม สรุปได้ว่า การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด คือ มีการจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ

4. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการกำจัดของเสียในสถานศึกษา รองลงมา คือ มีการป้องกันและลดของเสีย และน้อยที่สุด คือ มีการจัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ

5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ รองลงมา คือ มีการจัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล และน้อยที่สุด คือ มีการจัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง

6. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ การปฏิบัติที่พบมากที่สุด คือ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ รองลงมา คือ มีการรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบเมื่อเกิดเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ และน้อยที่สุด คือ มีการซักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่น่าจะเกิดการสู้รบและความไม่สงบ

ตอนที่ 3 สรุปผลปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุดโดยมีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุและด้านอุบัติเหตุ และมีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านปัญหาทางสังคม ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านสัตว์มีพิษและด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

เมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

ปัญหาด้านอุบัติเหตุ เป็นปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขาดงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ แมว สุนัข นก

และสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าไปในบริเวณโรงอาหารได้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนก่อนพานักเรียนไปศึกษาสถานนอกสถานที่

ปัญหาด้านอุบัติเหตุ เป็นปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ขาดการซ้อมการหลบภัยจากอุบัติเหตุแก่นักเรียน ครู และบุคลากรให้พ้นจากอันตราย และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการตรวจสอบและแก้ไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุ

ปัญหาทางด้านสังคม เป็นปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยทั่วไปมาวางแผนด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ขาดมาตรการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับเกมออนไลน์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดการออกระเบียบว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน

ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน เป็นปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อยา เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่าเลที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน

ปัญหาด้านสัตว์มีพิษ เป็นปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์มีพิษ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขาดบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ

ปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ เป็นปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษา และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลุมหลบภัยไม่ได้มาตรฐานและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ครึ่งหนึ่งของผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยไม่เคยมีประสบการณ์เข้ารับการอบรม/สัมมนาในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะมีการอบรมเรื่องนี้ให้กับผู้บริหารแล้ว โดยคาดว่าจะให้ผู้บริหารนำไปถ่ายทอดซึ่งตรงกับผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารได้รับการอบรมมากกว่าผู้รับผิดชอบ (ดูตารางที่ 3 และตารางที่ 4) อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอาจไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดอบรมหรือให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องผลวิจัยของ อีร์พัตน์ สมพะวง (2551) ที่

ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ และ ชัด แก้วมณี (2545) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรม ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดอบรมให้กับผู้รับผิดชอบทั้งก่อนการมอบหมายหน้าที่และในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัญญา รัศมีธรรมโชติ (2550: 103) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมและการพัฒนาเป็นแนวทางที่สำคัญในการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของพนักงานให้ดีขึ้นตามที่องค์กรคาดหวัง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วิไล กวางศรี (2550: 162) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารต้องจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานใหม่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยหรือยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานเลย ดังนั้นจึงขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ และสอดคล้องกับ ณิชฎิญา แก้วถาวร (2551: 149) ที่กล่าวว่า การจัดอบรมครูด้านความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญทุกโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการจัดอบรมให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในโรงเรียน

จากการวิจัยที่พบว่า มีผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ไม่ได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 ถึงร้อยละ 38.83 และร้อยละ 45.59 ตามลำดับนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากเมื่อไม่ได้รับคู่มือ อาจทำให้ไม่ได้มีการปฏิบัติตามสิ่งที่ควรปฏิบัติ ไม่มีแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน ในความเป็นจริงแล้วสถานศึกษาทุกแห่งควรได้รับคู่มือ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 ให้กับสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 เล่ม (จุลพงษ์ จุลสุนทร, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2554) ที่เป็นต้นฉบับอาจเนื่องมาจากไม่ได้มีการตรวจสอบการรับคู่มืออย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งขาดการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามคู่มืออย่างเป็นระบบ

เป็นเรื่องที่น่าสังเกตว่าแม้ว่าไม่ได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา แต่กลับพบว่ามีการดำเนินงานตามมาตรการในทุกด้านและพบว่าปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะ 1) มีการจัดอบรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องนี้มาแล้ว 2) ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการอบรมให้กับครูผู้รับผิดชอบและบุคลากรในสถานศึกษาให้ช่วยกันดูแลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน 3) ในการสร้างอาคารเรียนหรืออาคารประกอบต่างๆ ของสถานศึกษาใช้แบบที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้ออกแบบให้มีความปลอดภัยอยู่แล้ว 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูอาจจะดูแลเรื่องความปลอดภัยเป็นประจำตามปกติ ทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีประสบการณ์และผ่านเหตุการณ์ต่างๆ มากมาย จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินการตามมาตรการรักษาความปลอดภัยทุกด้าน และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์และชัยยศ สันติวงษ์ (2548: 104) ที่กล่าวว่า ปัจจัยหรือตัวแปรภายในตัวบุคคลที่มีผลกระทบต่อทั้งปริมาณและคุณภาพของงานอย่างหนึ่ง คือ ประสบการณ์การทำงาน

สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

1.1 อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ

จากการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดูแลอาคารสถานที่ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ มีการปฏิบัติมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าในสถานศึกษาจะต้องมีความปลอดภัยทางกายภาพ บุคลากรในโรงเรียนต้องช่วยกันสอดส่องดูแลเรื่องอาคารสถานที่ ทั้งที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือมุมอับที่ง่ายต่อการประทุพติตของนักเรียน ดังนั้นเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ควรมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 19) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านอุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดูแลอาคารสถานที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไล กวางศรี (2550) ที่ศึกษาบทบาทผู้บริหารในการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารด้านการจัดตั้งคณะกรรมการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และสอดคล้องกับ ชีรวัดน์ สมเพาะ (2551) ที่ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่าด้านการพัฒนากลุ่มความปลอดภัยในสถานศึกษาได้มีการมอบหมายให้หัวหน้าอาคารสถานที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการความปลอดภัย และสอดคล้องกับ ชาญ ขวัญมุข (2544) ได้ศึกษาเรื่องการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียน ด้านการวางแผนการประกันความปลอดภัย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียน อยู่ในระดับมาก ในทำนองเดียวกัน กุลพงษ์ สุขเกิด (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอุบัติเหตุและแนวทางป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอนุบาล พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีนโยบายการป้องกันอุบัติเหตุ มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้วย

จากการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษามีการติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่นนักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องห้องน้ำห้องส้วมในสถานศึกษาน้อย ซึ่งขัดกับนโยบายด้านสุขอนามัยของประเทศที่มีการรณรงค์เรื่องความสะอาดของห้องน้ำมากมาย เช่น บริษัทปูนซีเมนต์นครหลวงจำกัด (มหาชน) มีโครงการส้วมอนามัย เพื่อโรงเรียนในฝัน ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข เพื่อดูแลสุขภาพอนามัยเด็กไทย ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า “ห้องน้ำเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ดังนั้น หากเด็กมีปัญหาเรื่องความไม่สะดวก ไม่สบาย ก็จะเป็นปัญหาต่อสุขภาพอนามัย เป็นที่มาของโรคภัยไข้เจ็บ จึงต้องรณรงค์เพื่อสร้างสุขนิสัยที่ดีเรื่องห้องน้ำ มีการอบรมเรื่องการใช้ห้องน้ำ” (สำนักงานรัฐมนตรี, 2551 : ออนไลน์) นอกจากนี้แล้วจากผลการสำรวจเกี่ยวกับห้องน้ำในสถานศึกษากว่า 10,000 แห่งทั่วประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2550 ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่ามีห้องน้ำเพียง 15% เท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย (มูลนิธิศูนย์การศึกษาเพื่อการพัฒนา, 2550 : ออนไลน์) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรตระหนักและให้ความสำคัญมากกว่านี้ ทั้งนี้การจัดการห้องน้ำในสถานศึกษาสามารถให้บริการที่ดีได้เป็นความสามารถของผู้บริหาร และเป็นคุณภาพของสถานศึกษาที่ซ่อนเร้นแต่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับคุณภาพด้านอื่นๆ

ของสถานศึกษา เช่น ด้านวิชาการ ด้านการกีฬา ด้านสุขอนามัย เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า “โรงเรียนที่มีห้องน้ำสะอาด” (ไทยรัฐออนไลน์, 2553: ออนไลน์)

1.2 อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 23) ที่กล่าวว่าอุบัติเหตุในบริเวณสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิด มิได้ตั้งใจ เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักทำความเสียหายให้กับบุคคลและทรัพย์สิน ซึ่งบริเวณสถานศึกษาเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด เป็นส่วนที่นักเรียนทุกคนต้องใช้เวลาประกอบกิจกรรมตลอดเวลา ดังนั้นสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องของความปลอดภัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐธิดา แก้วถาวร (2551) ที่ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่าด้านการค้นหาปัญหา และเหตุการณ์บาดเจ็บ สถานศึกษาได้มอบหมายให้หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานความปลอดภัยในโรงเรียน มีการจัดตั้งคณะที่มสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วยกลุ่มครู กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน และกลุ่มเด็กนักเรียนเพื่อทำหน้าที่ในการสำรวจความปลอดภัยทางด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีการเดินสำรวจและบันทึกข้อมูลเพื่อค้นหาจุดเสี่ยงและจุดอันตรายทั้งในและนอกโรงเรียนโดยการสำรวจตามห้องเรียน ระเบียง บันได สนามกีฬา อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน สำรวจการจัดระเบียบของวัสดุสิ่งของ ฯลฯ (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2550: 51)

จากผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษามีการจัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบ บ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา มีการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณบ่อน้ำ สระน้ำหรือบ่อเลี้ยงปลา จัดให้โอ่งน้ำ ถังเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิดที่ได้มาตรฐาน และจัดเจ้าหน้าที่บำรุงรักษา ทำความสะอาดโอ่งน้ำ ถังเก็บน้ำ มีการปฏิบัติน้อย ทั้งนี้เนื่องจากอาจเป็นไปได้ว่าสถานศึกษาไม่มีบ่อน้ำ สระน้ำหรือบ่อเลี้ยงปลา อย่างไรก็ตามสถานศึกษาที่มีบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา ก็ควรมีการจัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา และติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณดังกล่าว เนื่องจากอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรวัฒน์ สมเพาะ (2551: 173) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการดำเนินการสร้างระบบความปลอดภัยของสระน้ำ และบ่อน้ำบริเวณรอบๆ สถานศึกษาให้มีความปลอดภัย โดยการจัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบริเวณบ่อน้ำ สระน้ำ จัดทำป้ายคำเตือนและกำหนดแนวปฏิบัติการใช้เพื่อลดอัตราการเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมทั้งดำเนินการปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดจิตสำนึกในการดำเนินการจัดการความปลอดภัยรอบบริเวณสระน้ำ บ่อน้ำ และแหล่งน้ำอื่นๆ เพื่อลดปัญหาการเสียชีวิตในเด็กให้มีจำนวนที่ลดลง

จากผลการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการบันทึกเก็บสถิติที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าการบันทึกการเก็บสถิติจะเป็นข้อมูลในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำ และยังเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายไม่ต้องใช้งบประมาณ จึงควรมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ ในความเป็นจริงควรทำเป็นข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นบ่อยเป็นประจำ อีกทั้งยังกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุดังกล่าวอีก ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐธิดา แก้วถาวร (2551: 141) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรมีการบันทึกข้อมูล จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ สถิติ สถานที่เกิดปัญหาและเหตุการณ์บาดเจ็บโดยละเอียด ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลสถิติว่า ปัญหาและการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นบ่อยเป็นประจำที่ใด เพื่อกำหนดเป็นแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่อไป และสอดคล้องกับการปฏิบัติของโรงเรียน

ประชานิเวศน์ ที่จัดทำโครงการการหาสาเหตุของการบาดเจ็บในโรงเรียน มีการบันทึกการบาดเจ็บของนักเรียน วิเคราะห์หาสาเหตุของการบาดเจ็บ ชนิดของการบาดเจ็บ ตำแหน่งของอวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บ ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ และบริเวณ/สถานที่ที่ทุกวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์พบว่าจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ทำให้ทราบถึงสาเหตุและสถานที่เกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุได้ถูกต้องและป้องกันอุบัติเหตุได้ถูกที่ถูกเวลาในปีการศึกษาต่อไป เพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยอันจะเกิดกับชีวิตและทรัพย์สินของนักเรียนทางราชการและสังคม (2552 : ออนไลน์)

1.3 อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับวิฑูรย์ ลิมาโชคติ (2544: 212) ที่กล่าวว่า การบ่มเพาะจิตสำนึกเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการเกิดขึ้นและเป็นเรื่องที่ค่อนข้างสัมพันธ์กับ “การศึกษา” โดยตรง ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและครบวงจร ซึ่งการแก้ปัญหาเรื่องความปลอดภัยอย่างยั่งยืนนั้น ควรอบรมเด็กให้มีจิตสำนึกด้านความปลอดภัยตั้งแต่ในวัยเด็กโดยสถาบันครอบครัวร่วมกับสถาบันการศึกษา (นันทพงศ์ นันทสำเริง, 2553: 19) โรงเรียนหรือสถานศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญในการจัดและบริหารงานการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัย ซึ่งผู้บริหารควรให้การเอาใจใส่และพิจารณาจัดทำแผนงานขึ้นโดยดำเนินการกำหนดนโยบาย และวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัย และการจัดการเรียนการสอนเรื่องความปลอดภัย (เอมอชมา วัฒนบูรานนท์, 2548: 129) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรวัฒน์ สมเพาะ (2551) ที่ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ด้านการมุ่งสร้างความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน พบว่า สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนความปลอดภัยโดยบูรณาการเข้ากับการสอนปกติและมีการดำเนินการสร้างหลักสูตรความปลอดภัยในสถานศึกษา

ส่วนผลการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลเรื่องอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ มีการปฏิบัติน้อยที่สุด แสดงว่าแม้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดูแลอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาก็ตาม แต่คณะกรรมการไม่ได้มาจากคนในชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรจะให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ เนื่องจากผลที่เกิดจากอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามักเกิดกับนักเรียน ซึ่งเป็นบุตรหลานของคนในชุมชนและท้องถิ่น อีกทั้งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 1 มาตรา 9 ได้ระบุว่า การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่ว่าเป็นการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, 2553: 3) ผู้วิจัยเห็นว่าสถานศึกษาเป็นสถาบันหลักของชุมชน สิ่งแวดล้อมในชุมชนมีผลต่อชีวิตประจำวันของคนในชุมชนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมยังเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วย ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับชุมชนและให้มีความปลอดภัยแก่นักเรียน

1.4 อุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมใช้งาน มีการปฏิบัติตามที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 30) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในห้องเรียน มีการแนะนำการใช้อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ อย่างปลอดภัยด้วย (นพเก้า ณ พัทลุง และ รพีมล พรพิรชนม์, 2551)

จากผลการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการจัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะว่าผู้ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่างๆ อาจไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดทำคู่มือ ในสภาพจริงแม้จะมีคู่มือผู้ใช้มักไม่อ่านหรือไม่ได้ศึกษาคู่มือ อาจเป็นเพราะผู้ใช้มีการใช้เครื่องมืออยู่บ่อยครั้งทำให้มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำคู่มือ และเมื่อนักเรียนมีความจำเป็นต้องใช้ครูจะเป็นผู้อธิบายการใช้และการบำรุงรักษาให้กับนักเรียน แต่ถ้าผู้รับผิดชอบเป็นบุคคลที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์เหล่านี้มาก่อน อาจจะใช้แบบผิดๆ ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายตามมา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดทำคู่มือเพราะในการจัดทำคู่มือนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายไม่ต้องใช้งบประมาณ โดยอาจทำเป็นโครงการแบบสร้างสรรค์ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยคิดช่วยทำด้วย นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสังเกตจากข้อค้นพบที่ว่าสถานภาพทั่วไปของผู้ดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่ามีประสบการณ์ในการทำงานด้านความปลอดภัยมากกว่า 6 ปี แต่กลับไม่มีการจัดทำคู่มือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับงานในตำแหน่งนี้ ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน จากเหตุผลดังกล่าว งานด้านความปลอดภัยในโรงเรียนจึงไม่เกิดนวัตกรรมที่นำมาใช้ในด้านการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2551: 12) ที่กล่าวว่า ขวัญกำลังใจในการทำงานของคนนั้นสำคัญ รางวัลทางจิตใจมีผลกระตุ้นในการทำงาน ดังนั้นองค์กรจึงมีความจำเป็นจะต้องมีการบำรุงขวัญ เพื่อให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานร่วมกันด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

1.5 อุบัติเหตุจากการเดินทางไป – กลับ

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา มีการปฏิบัติตามที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 30) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการเดินทางไป – กลับของนักเรียน ไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนหน้าสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐริยา แก้วถาวร (2551) ที่ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดระบบการรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง และกำหนดความรับผิดชอบ เช่น จัดครูเวร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สกานต์ ลอมศรี (2551) ที่ศึกษาความปลอดภัยของนักเรียน พบว่า มีครูเวรประจำทุกจุด ระหว่างโรงเรียนเช้าและหลังเลิกเรียน อีกทั้งสำนักการศึกษา (2550: 7) ได้กล่าวว่าโรงเรียนควรจัดครูดูแลเด็กทั้งภาคเช้า กลางวัน เย็น และกลับบ้าน โดยการจัดครูเวรทำหน้าที่ร่วมกันอย่างน้อย 2 คน

จากผลการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการจัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ – ส่งนักเรียน มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าความปลอดภัยในเรื่องรถรับ-ส่งนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของนักเรียน ที่ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญอย่างมาก ดังที่กฎหมายได้บัญญัติให้ครู อาจารย์ หรือหัวหน้าสถานศึกษาต้องรับผิดชอบ เมื่อเกิดอันตรายแก่นักเรียน ในมาตรา 430 ที่บัญญัติว่า “ครู บาดอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่น ซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถ อยู่เป็นนิตยภัต ชั่วครั้งชั่วคราวก็ดี จำต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถในการละเมิด ซึ่งเขาได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร” (ผู้ไร้ความสามารถ หมายถึง ผู้เยาว์หรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย) (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, 2535 : ออนไลน์) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความปลอดภัยของนักเรียนทั้งขณะที่อยู่ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

1.6 อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ที่กล่าวว่าในการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษานั้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นผู้ควบคุม และจะต้องมีครูเป็นผู้ช่วยผู้ควบคุมดูแลในการเดินทาง โดยครูหนึ่งคนต่อนักเรียนหรือนักศึกษาไม่เกิน 30 คน (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. 2548, 2548: 2) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 36) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาต้องมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ โดยสถานศึกษาควรจัดครูควบคุมดูแลนักเรียนโดยแบ่งกลุ่มนักเรียนดูแลรับผิดชอบซึ่งกันและกัน จัดให้มีป้ายหรือธงสัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้แต่ไกล เพื่อการนัดหมายและป้องกันการพลัดหลง

นอกจากนี้จากงานวิจัยที่พบว่า ถ้ามีการแจ้งรถรับส่ง ให้มีการควบคุมดูแล ตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่ สถานศึกษามีการปฏิบัติน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 51.99 เท่านั้น แต่มีการตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่แจ้งให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่ สถานศึกษามีการปฏิบัติถึง ร้อยละ 80.48 ผู้วิจัยเห็นว่าทั้งคนขับและยานพาหนะต่างมีความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน แต่สถานศึกษากลับตระหนักและให้ความสำคัญแตกต่างกัน มีการตรวจความพร้อมของคนขับรถทั้งตรวจสอบสุขภาพ ตรวจแอลกอฮอล์ในร่างกาย แต่เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่ไม่มีการตรวจความพร้อมของยานพาหนะ จนทำให้เกิดการสูญเสียถึงชีวิต เช่นกรณีรถรับส่งนักเรียน พัดฝุ่นคนขับรถ เอากระสอบปิดไว้ นักเรียนตกลงไปถูกล้อรถทับตาย ทั้งนี้แล้วผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงควรตรวจความพร้อมทั้งคนขับรถและยานพาหนะที่ใช้

1.7 อุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการกำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 39) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านอุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ ต้องมีการกำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแลนักเรียนให้เพียงพอเหมาะสมกับนักเรียน

และจากผลการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการหลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นอาจเป็นเพราะยังไม่เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงในสถานศึกษาที่มีสาเหตุมาจากลูกโป่งอัดแก๊ส แต่อย่างไรก็ตามสถานศึกษาควรป้องกันไว้ก่อนโดยการหลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในทุกๆ งาน อีกทั้งควรมีการแจ้งกับชุมชนด้วยว่าลูกโป่งที่ใช้ไม่ใช่ลูกโป่งอัดแก๊ส เพื่อเป็นการให้ความรู้และเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับชุมชน

2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล มีการปฏิบัติมากที่สุด สอดคล้องกับวิจิตร บุญหะโหดระ (2530: 198) ที่กล่าวว่า การจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุในหน่วยงาน เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การป้องกันอุบัติเหตุได้ผลดี ไม่ว่าจะคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นนั้นจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญ ชวัญมุข (2544) ที่พบว่าสภาพการดำเนินการประกันความปลอดภัยด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ข้อที่มีการดำเนินการสูงสุด คือ ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้จากข้อค้นพบที่ว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันที มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม และมีการฝึกซ้อมการหลบภัยให้แก่นักเรียน ครูและบุคลากร จากอัคคีภัย วาตภัย ไฟผ่า อุทกภัย แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม และสึนามิ เป็นการปฏิบัติที่พบน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในบริบทของสถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่มีพื้นที่ๆ เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติบางอย่าง เช่น แผ่นดินไหว แผ่นดินถล่ม และสึนามิ ผู้วิจัยเห็นว่าอย่างไรก็ตามสถานศึกษาควรมีการปฏิบัติตามมาตรการ เพราะเป็นการเตรียมพร้อม ซึ่งถ้าปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ แล้วเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นสามารถลดจำนวนการเกิดและความรุนแรงของอันตรายลงได้ อีกทั้งในปัจจุบันทั่วโลกเกิดภัยพิบัติมากมาย ทั้งแผ่นดินไหว อุทกภัย วาตภัย ดังเช่น เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2555 เกิดแผ่นดินไหว 4.3 ริกเตอร์ โดยศูนย์กลางอยู่ที่ภูเก็ต (2555: ออนไลน์) หรือ อุทกภัยครั้งร้ายแรงในปี 2554 (2554: ออนไลน์) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอุบัติเหตุเหล่านี้ใกล้ตัวมาก ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่เสี่ยงหรือไม่ก็ตามดังนั้นจึงควรมีการเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ทั้งที่เคยเกิดภัยพิบัติ และอยู่ในใกล้สถานที่ที่เกิดภัยพิบัติด้วย สอดคล้องกับชฎาพร สุขสิริวรรณ (2550: 22) ที่กล่าวว่า ครู เจ้าหน้าที่ บุคลากรในโรงเรียนควรได้รับการฝึกทั้งการปฐมพยาบาล การกู้ชีพเบื้องต้น รวมทั้งมีแผนฉุกเฉินเพื่อรับมือภัยที่ไม่คาดคิดหรือภัยธรรมชาติ เช่น อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย มีการซ้อมอพยพ รวมทั้งการเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลในห้องพยาบาล การมีแผนส่งต่อนักเรียนไปยังโรงพยาบาลใกล้เคียง โดยสถานศึกษาควรมีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

3. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสังคม

3.1 การล่องละเมียดทางร่างกายและจิตใจ

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย และสถานศึกษามีการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 57) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดบรรยากาศในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย และใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ ญัตติญาย แก้วถาวร (2551: 171) ที่กล่าวว่า การดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้านระบบคุ้มครองเด็ก โรงเรียนควรจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครอบคลุมทุกระดับชั้น

จากวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือการ์ตูนและวารสารยั่วรอบสถานศึกษาอย่าให้มีขึ้น มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าสถานศึกษาอาจมีการเข้มงวดกวดขันกับนักเรียนที่อยู่เฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูเชื่อว่าจะอยู่แค่ในรั้วสถานศึกษาแต่ต้องดูแลรับผิดชอบนักเรียนเมื่ออยู่นอกรั้วสถานศึกษาด้วย

3.2 การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 58) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านการทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตายไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน โดยเชิญบุคลากรภายในและภายนอก เช่น นักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์มาให้ความรู้ และสอดคล้องกับ ญัตติญาย แก้วถาวร (2551: 171) ที่กล่าวว่า การดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้านระบบคุ้มครองเด็ก โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมพัฒนาสภาพจิตใจของนักเรียน กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน เป็นต้น

จากการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการจัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ มีการปฏิบัติน้อยที่สุดนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับจิตแพทย์ จึงยังไม่มีการจัดหาให้เข้ามาบำบัดนักเรียนที่มีอาการทำร้ายตัวเองและฆ่าตัวตาย ซึ่งในการจัดหาจิตแพทย์นั้นอาจให้ผู้ปกครองที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเป็นอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหา มีการประสานงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ หรือโรงพยาบาลที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษานั้นๆ ร่วมจัดโครงการ “เพื่อนใจวัยทีน : เปิดโลกความรู้เปิดโลกความรัก” โดยมีวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวต่างๆ ของวัยรุ่น และมีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดทัศนศึกษา เพื่อบำบัดนักเรียนที่ทำร้ายตัวเองและฆ่าตัวตายก็ได้

3.3 การเสพยาเสพติด

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 59) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านการเสพยาเสพติดไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณช อยู่เล่ห์ (2550: 87) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท พบว่า สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE

จากการศึกษาที่พบว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาไม่ยอมให้นักเรียนที่เคยติดสารเสพติดอายุ ซึ่งการจัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคม อาจเป็นดาบสองคม สถานศึกษาจึงควรทบทวนว่าการจัดกิจกรรมนี้เหมาะสมหรือไม่ ดังนั้นสถานศึกษาอาจเปลี่ยนรูปแบบใหม่เป็นการจัดกิจกรรมอื่นที่ไม่มีการเปิดเผยนักเรียนเหล่านี้ แต่เป็นกิจกรรมที่เป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนเหล่านี้ย้อนกลับไปมีพฤติกรรมแบบเดิมๆ อีก ซึ่งรวมทั้งครูที่ปรึกษาหรือครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องคอยสังเกตนักเรียน ให้คำปรึกษาไม่ให้นักเรียนเหล่านี้กลับไปเสพสารเสพติดอีกทางหนึ่งด้วย

3.4 การอุปโภคบริโภค

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 61) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านอุปโภคบริโภคไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการสถานศึกษาเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่มในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

จากการศึกษายังพบว่าสถานศึกษาจัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ มีการปฏิบัติน้อยที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่าในปัจจุบันมีกลุ่มวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่รักสวยรักงาม รับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ต่อสมอง หรือไม่มีเวลา รับประทานอาหาร และจากผลการวิจัยพบว่าเด็กไทยอายุ 9-12 ปี มีภาวะโภชนาการเกินหรืออ้วนร้อยละ 49 ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของตนเองและประเทศชาติได้ในอนาคต รัฐบาลควรเร่งหาทางป้องกันและแก้ไขโดยด่วน โดยนำมาตราการทางวิศวกรรมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์เข้าไปใช้ร่วมกับสุขศึกษา (ผู้จัดการออนไลน์, 2552: ออนไลน์) ดังนั้นสถานศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญโดยมีการวิจัยอาหารที่มีประโยชน์ พร้อมให้ความรู้กับนักเรียนในการเลือกรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์ เหมาะสมกับช่วงวัยของตัวเอง

3.5 การทะเลาะวิวาท

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 62) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านการทะเลาะวิวาทไว้ว่า สถานศึกษาต้องดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดทำข้อมูล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐฐิยา แก้วถาวร (2551) ได้ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้านระบบคุ้มครองเด็ก มีการป้องกันเด็กก่อพฤติกรรมรุนแรง โดยใช้วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ชัดเจน นำไปสู่การวางแผนให้ความช่วยเหลือนักเรียนและมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (2552: 4) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี พบข้อค้นพบจากการดำเนินกิจกรรมว่าเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจและทำให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของตนในเรื่องเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียน รวมถึงกิจกรรมของคณะครู นักเรียนและผู้

เกี่ยวข้อง ที่ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกันโดยผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุน มีความเข้าใจและใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม จะช่วยให้นโยบายและแผนงานของโรงเรียนมีพลังและเกิดผลทางปฏิบัติ ชัดชัดชัดแย้ง ลดช่องว่างการสื่อสารในองค์กร เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุชนีย์ ทองเกลี้ยง (2546) ที่ศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและการป้องกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ 3 อันดับแรกคือ มีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีบัตรประจำตัวนักเรียนทุกคน และกำหนดนโยบายไม่ให้นักเรียนพกพาอาวุธ นอกจากนี้ จิตาภา สืบวงศ์ (2553) ได้ศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท ของนักเรียน นักศึกษา อาชีวศึกษา พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท ควรมาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ อาจารย์ฝ่ายปกครอง ผู้ปกครอง และนักเรียนนักศึกษา ควรดำเนินการโดยการสอบสวนถึงสาเหตุที่แท้จริงของการทะเลาะวิวาททำสัญญาความประพฤติ อบรมสั่งสอนให้รู้จักการอยู่ร่วมสถาบัน การให้ข้อมูลและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือ

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า สถานศึกษามีการจัดหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท มีการปฏิบัติน้อยที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่าในปัจจุบันมีนักเรียนที่ก่อการทะเลาะวิวาทมากมาย ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เช่นกรณีข่าว “2 มัธยมดิ่ง ยกพวกกว่า 200 ตีกันและหน้าร้านเกมส์” (2555: ออนไลน์) ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ได้ทันท่วงที ซึ่งคณะกรรมการอาจจะมิตั้งครู สारวัตรนักเรียน ชุมชน และนักเรียน โดยที่นักเรียนที่มาปฏิบัติหน้าที่มีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนกันไป เพื่อไม่ให้เพื่อนนักเรียนรู้สึกอคติกับนักเรียนที่มาช่วยปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

3.6 การถูกล่อลวงและลักพาตัว

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยามเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 64) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านการถูกล่อลวงและลักพาตัวไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา เช่น การออกกฎหมายว่าด้วยการเข้าออกสถานศึกษาของนักเรียน มีระบบรักษาความปลอดภัยว่าด้วยการควบคุม และตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่เข้ามาในสถานศึกษา

นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังไม่เกิดเหตุการณ์ที่ร้ายแรงเกี่ยวกับการถูกล่อลวงและลักพาตัวของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตามสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้ ซึ่ง อาจจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจของนักเรียน หรือการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาแหล่งธรรมชาติก็เป็นได้ เพื่อให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการผ่อนคลายจิตใจ (ณัฐธิดา แก้วถาวร, 2551: 171)

3.7 สื่อลามกอนาจาร

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการดำเนินการควบคุมดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา มีการปฏิบัติ

มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 65) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านสื่อลามกอนาจารไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการควบคุมดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้นำเข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียนในการเฝ้าระวังพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง การตรวจค้นกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับผลวิจัยของ ชาญ ขวัญมุข (2544) ได้ศึกษาเรื่องการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันความปลอดภัย ด้านสื่อลามกอนาจาร ห้ามนักเรียนและบุคคลภายนอกนำสื่อลามกอนาจารเข้ามาในโรงเรียนโดยเด็ดขาด

นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตราควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน เป็น การปฏิบัติที่พบน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะว่ามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยช่วยดูแลในระดับหนึ่ง อีกทั้งยังมีบทลงโทษทางกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287 ที่ห้ามจำหน่ายสื่อลามก หากกระทำผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525, 2525: ออนไลน์)

3.8 อบายมุข

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการกำกับ ติดตามการมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 66) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสังคมด้านอบายมุขไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาสถานศึกษาของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อป้องกันการหนีเรียน และสอดคล้องกับผลวิจัยของ วรณช อยู่เล่ห์ (2550: 101) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท พบว่า ครูที่ปรึกษามีการรับรู้สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุขว่ามีการจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อป้องกันการหนีเรียน

จากการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการจัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่ว สุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ ตำรวจ มีการปฏิบัติที่น้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาไม่มีนโยบายที่ชัดเจน ไม่มีการแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านปัญหาทางสังคม ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วยครู นักเรียน และคนในชุมชน เพื่อให้ช่วยกันสอดส่องดูแลในทุกด้าน มีการติดตามและประเมินผล หากปัญหาที่พบ เป็นปัญหาใหญ่ สถานศึกษาควรแก้ปัญหาโดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

3.9 พฤติกรรมชู้สาว

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบ ปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหารับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 39) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมด้านพฤติกรรมชู้สาว มีการประสานงานเชิญ

ผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ วรณช อยู่เลห์ (2550: 95) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท พบว่า ครูที่ปรึกษามีการรับรู้สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศว่ามีการประสานงานกับผู้ปกครองในการรับทราบและร่วมมือกันแก้ปัญหามาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม

จากผลการศึกษาที่พบว่าสถานศึกษาให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนไปกลับ แต่ถ้าเป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน ทางโรงเรียนจะมีหอพักให้ ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของสถานศึกษาอยู่แล้ว

3.10 อินเทอร์เน็ตและเกม

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้ครูควบคุมดูแล มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐธยาน์ ช่วยธานี (2551) ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรเกี่ยวกับสุขภาวะของเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่ติดอินเทอร์เน็ต พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาวะของเด็ก ไม่ว่าจะใช้อินเทอร์เน็ตในระยะเวลามากหรือน้อย ก็ไม่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของเด็ก ดังนั้นทางสถานศึกษาจึงควรมีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้ครูเป็นผู้ควบคุมดูแลเพื่อให้นักเรียนได้พักผ่อนโดยการทำสิ่งที่ตนเองสนใจ หรือใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการหาความรู้เพิ่มเติมจากโลกออนไลน์ และสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 69) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านอินเทอร์เน็ตและเกมไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีการจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้ครูควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษามีการจัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ (กระทรวง ICT) มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ตระหนักและให้ความสำคัญ หรือครูที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ในเรื่องนี้ก็เป็นได้ แต่ในปัจจุบันนี้ ได้มีโครงการสร้างลูกเสือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือ “Cyber Scout” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกระทรวงไอซีที กับกระทรวงศึกษาธิการในการตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ อีกทั้ง Cyber Scout ยังเป็นแบบอย่างแก่เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม โดยร่วมกันช่วยสอดส่องดูแลภัยอันตราย เฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ และสถาบัน ตลอดจนเพื่อให้เกิดช่องทางสำหรับติดต่อประสานเครือข่ายอาสาสมัครอย่างเป็นระบบ เป็นพลังหนุนสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมในอนาคต โดยมีหลักการ คือ สร้างเยาวชนของไทยที่มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และรู้เท่าทันอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งมีส่วนร่วมสำคัญในการเสียสละและสร้างประโยชน์ให้กับสังคม (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวง, สำนักส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2555 : ออนไลน์) ดังนั้นสถานศึกษาสามารถให้นักเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการนี้ได้ ซึ่งเป็นการสร้างอาสาสมัคร Cyber Scout ที่มีจิตสำนึกด้านจริยธรรม คุณธรรม และขยายเครือข่ายอาสาสมัคร Cyber Scout เพื่อ

สนับสนุนความรักความสามัคคีภายในชาติ เผื่อระวังและสอดส่องพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของสังคมไทยอีกด้วย

4. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการกำจัดของเสียในสถานศึกษา มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการกำจัดของเสียในสถานศึกษา ที่ว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน ต้องมีการรวบรวมขยะหรือของเสียที่สามารถเก็บขนได้ไว้ในสถานที่ที่เหมาะสมและมีเวลาจัดเก็บที่แน่นอน (สพฐ., 2552: 72)

จากการศึกษาที่พบว่าสถานศึกษามีการจัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษามาตรา 10 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, 2553: 4) ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ โดยการประสานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนร่วม และมีการส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษานักเรียนเรียนร่วมจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 89) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสัตว์มีพิษไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ เพื่อให้มีความปลอดภัยแก่นักเรียน

จากการศึกษาที่พบว่า มีการจัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจสืบเนื่องมาจากสถานศึกษาไม่มีจุดเสี่ยงก็เป็นได้ เพราะจากการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการดูแลบริเวณโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะไม่มีสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อเด็กร้อยละ 78.76 และสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่นตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษร้อยละ 89.98 ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่พบมากที่สุด จึงทำให้สถานศึกษาไม่มีจุดเสี่ยง ส่งผลให้การจัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษมีการปฏิบัติน้อย

6. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสูบบุหรี่และความไม่สงบ

จากผลการศึกษาพบว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่และความไม่สงบ มีการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 90) ได้กำหนด

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ

จากการศึกษาพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบทุกข้อมีการปฏิบัติน้อย ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่ได้อยู่ในบริบทที่มีการสู้รบและความไม่สงบ

ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ และด้านอุบัติเหตุ และมีปัญหาในการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน คือ ด้านปัญหาทางสังคม ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน ด้านสัตว์มีพิษ และด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ ซึ่งขัดแย้งกับผลวิจัยของ ชาญ ขวัญมุข (2544) ที่ศึกษาการประกันความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันความปลอดภัยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ทั้งด้านการวางแผนประกันความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

เมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านอุบัติเหตุ

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาด้านอุบัติเหตุจัดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญ ขวัญมุข (2544: 107) ที่ศึกษาการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และปัญหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดงบประมาณ สอดคล้องผลวิจัยของ รสสุคนธ์ วัฒนรุช (2545) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็กอนุบาลของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่ารายการที่มีปัญหาในการปฏิบัติ มากที่สุด คือ โรงเรียนขาดงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนุช อยู่เล่ห์ (2550: 87) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย คือ มีปัญหาด้านงบประมาณ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไล กวางศรี (2550) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่ามีปัญหาในด้านการขาดงบประมาณ และขาดการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านอุบัติเหตุ

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาด้านอุบัติเหตุจัดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญ ขวัญมุข (2544: 107) ที่ศึกษาการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และปัญหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาด

งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย ผู้วิจัยเห็นว่าสถานศึกษาควรมีแนวทางในการส่งเสริมงบประมาณที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ (ณัฐธิดา แก้วถาวร, 2551: 169 – 170) ที่กล่าวว่าสถานศึกษากำหนดเป็นนโยบาย และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง จัดสรรและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง รวมถึงการระดมทรัพยากรต่างๆ จากแหล่งเงินทุนในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐเอกชน เช่น การทอดผ้าป่าการศึกษา เพื่อระดมทุนจากชุมชน ที่อยู่รอบบริเวณโรงเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. ด้านปัญหาทางสังคม

จากผลการศึกษาพบว่าด้านปัญหาสังคมจัดอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาญ ขวัญมุข (2544: 108) ที่ศึกษาการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัญหาด้านการป้องกันแก้ไขภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และปัญหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยทั่วไปมาวางแผนด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยให้แก่แก่นักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าสถานศึกษาควรมีการบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างละเอียด เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และกำหนดเป็นมาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชฎาพร สุขสิริวรรณ (2550: 9) กล่าวว่า การบันทึกเหตุการณ์และรายละเอียดการบาดเจ็บของนักเรียนในแต่ละครั้ง เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุการบาดเจ็บว่าเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดจากพฤติกรรมเสี่ยง รายละเอียดที่เกี่ยวข้องอื่นรวมทั้งความถี่ของการบาดเจ็บด้วย

4. ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนจัดอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัญหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องผลวิจัยของ ณัฐนันท์ ปันลายนาค (2552) ที่ศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนประถม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยแบบองค์รวม พบว่าสภาพและปัญหาการส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่โรงเรียนเคยประสบและกำลังประสบคือ ขาดครูที่มีความรู้เฉพาะทางด้านอนามัย และสอดคล้องกับผลวิจัยของ วรณช อยู่เล่าห์ (2550: 88) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย คือ ปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะ และไม่มีเวลาแก้ไขเด็กอย่างจริงจัง

5. ด้านสัตว์มีพิษ

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาด้านสัตว์มีพิษจัดอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัญหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องผลวิจัยของ วรณช อยู่เล่าห์ (2550: 88) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย คือ ปัญหาด้านบุคลากรที่มีอายุมาก และขาดความร่วมมือของบุคลากร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัด แก้วมณี (2545: 94) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 พบว่า โรงเรียนพบปัญหาและอุปสรรคในด้านการบริการความปลอดภัยเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายแต่ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติของครู

6. ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบจัดอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะผู้วิจัยไม่ได้แยกค่าต่อระหว่างโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีการสู้รบและความไม่สงบออกจากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตปกติ อย่างไรก็ตามตามมาตรฐานสากลแล้วสำหรับการรักษาความปลอดภัยในด้านนี้ ไม่ว่าโรงเรียนจะตั้งอยู่ในเขตสู้รบหรือได้รับผลกระทบจากการสู้รบหรือไม่ ควรจัดให้มีการดำเนินตามมาตรการดังกล่าวอย่างเคร่งครัด (สพฐ, 2552: 90) สำหรับปัญหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย ผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะในกลุ่มโรงเรียนที่ห่างไกลจากเขตการสู้รบไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการหลุมหลบภัย แต่ในกรณีของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ รัฐควรจัดงบประมาณในเรื่องนี้ให้กับโรงเรียนดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษารายงานผลการปฏิบัติงานตามคู่มือตามที่ผลการวิจัยพบว่ามีสถานศึกษาที่ไม่ได้รับคู่มือ ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยและสัมพันธ์กับการรายงานผลการปฏิบัติงานตามคู่มือ ผู้วิจัยจึงเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเป็นนโยบายให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามคู่มือ โดยอาจทำการรายงานผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีระบบการรับ-ส่งที่สามารถตรวจสอบได้ตั้งแต่กระบวนการแจกคู่มือนี้ให้กับสถานศึกษา และการรายงานผลการปฏิบัติตามคู่มือดังกล่าว
2. ควรกำหนดเป็นนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจัดการพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัย
จากงานวิจัยที่พบว่าผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัย เข้ารับการอบรมไม่ถึงร้อยละ 50 ทำให้ขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจัดทำเป็นนโยบายและแผนพัฒนากิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยที่หลากหลาย เช่น การจัดการอบรมโดยเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยมาให้ความรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการปฏิบัติ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเรื่องการดำเนินการรักษาความปลอดภัย หรือสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิซีดีให้ความรู้หรือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
3. ควรกำหนดเป็นนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
จากการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษาหลายแห่งไม่ได้รับคู่มือ ซึ่งอาจทำให้ขาดการปฏิบัติตามมาตรการตามคู่มืออย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามคู่มือ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรกำหนดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามคู่มืออย่างเป็นระบบ
จากการวิจัยที่พบว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาทุกรายการ แต่ในบางรายการยังมีการปฏิบัติน้อย ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดระบบการปฏิบัติตามคู่มืออย่างเป็นระบบโดยเริ่มจากการวางแผน การนำแผนไปใช้ การควบคุมติดตามและประเมินผล
2. ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรการต่างๆ
จากการวิจัยที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนยังมีน้อยในหลายเรื่อง ผู้วิจัยขอเสนอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ เพื่อนำทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยในด้านต่างๆ ให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา
จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องยังมีน้อย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการจัดสร้างเครือข่ายในการดำเนินการด้านความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานตามคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาในทุกเรื่องกับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่ได้แยกสภาพของสถานศึกษาตามลักษณะภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อเป็นการศึกษาในภาพรวม ดังนั้นในผลการวิจัยที่ได้บางข้ออาจมีผลที่ไม่ชัดเจนตามจริงตรงกับลักษณะของความแตกต่างถ้าระบุข้างต้น เช่น จัดให้อ่างน้ำ ถึงเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิดที่ได้มาตรฐาน อาจจะไม่เหมาะกับสถานศึกษาที่มีความทันสมัยไม่ได้ใช้อ่างแล้ว งานวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอให้แยกศึกษาสถานศึกษาตามความแตกต่างของสถานภาพดังกล่าว
2. ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการรักษาความปลอดภัยและผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบแยกเป็นพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวได้ผลกระทบที่มีความรุนแรงเป็นอย่างมาก
3. ในการทำการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ให้ข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กตัญญูชลี ห่วงเอี่ยม. 2551. ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสอนสุขศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนวัดควนसान จังหวัด นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต , สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2554. การใช้ SPSS for window ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การส่งเสริมสวัสดิภาพและแก้ปัญหาสวัสดิภาพ. 2553. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ipesp.ac.th/learning/supittha/html/L10-6.html> [13 เมษายน 2554].
- กิ่งเพชร ศิริบุญรักษ์กดี. 2552. กระบวนการเรียนรู้เฝ้าระวังอุทกภัยและดินโคลนถล่มสำหรับเด็กและเยาวชน ตำบลนานกกก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- กุลพงษ์ สุขเกิด. 2547. อุบัติเหตุและแนวทางป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดกับนักเรียนอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. จังหวัดที่ได้รับผลกระทบอุทกภัยในภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคกลาง. 2555. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaiflood.com/> [17 พฤศจิกายน 2554].
- กทม. รุดตรวจถนนเจริญกรุงทรุดหลังปชช.ร้อง. 2554. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://news.sanook.com> [17 เมษายน 2555].
- กอบกุล พูลปัญญาวงศ์. มาตรการความปลอดภัย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://paidoo.net> [29 มิถุนายน 2554]
- จตุรงค์ ใจจิตร. 2553. การดำเนินการป้องกันความปลอดภัยในโรงเรียนบ้านหนองหนาม จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตาภา สืบวงศ์. 2553. สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท : กรณีศึกษานักเรียนนักศึกษา อาชีวศึกษา โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม (ช่างกลสยาม) เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จุลพงษ์ จุลสุคนธ์. นักรัพยากรบุคคล ชำนาญการ. สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2554.
- เจษฎา ศรีสุภาพ. 2553. การพัฒนาการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชฎาพร สุขสิริวรรณ. 2550. **คู่มือโรงเรียนปลอดภัย**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยและป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี.
- ซัด แก้วมณี .2545. **สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล**
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3.วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญ ขวัญมุข. 2544. **การประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด**
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขา
การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- ชินภัทร ภูมิรัตน, 17 พฤศจิกายน 2554. **ทำสื่อเรียนรู้ภัยพิบัติ. ไทยรัฐ. 15.**
- ณัฐนันท์ ปันลายนาค. 2552. **การพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อการ**
ส่งเสริมสุขภาพอนามัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ณัฐธิยา แก้วถาวร. 2551. **การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน**
เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 . การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐธยาน์ ช่วยธานี. 2550. **ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของเด็กวัยรุ่นตอนต้นที่ติด**
อินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาล
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงพร หุตารมย์. 2553. **การลดพฤติกรรมติดเกมออนไลน์ของเยาวชน : กรณีศึกษาผู้ผ่านการ**
อบรมจากศูนย์ป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กติดเกม สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราช
นครินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม ภาควิชา
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดุชนีย์ ทองเกลี้ยง. 2546. **สถานการณ์ความรุนแรงและการป้องกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต**
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน
และสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กระทรวง, **สำนักส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยี**
สารสนเทศและการสื่อสาร. 2555. โครงการสร้างลูกเสือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
(Cyber Scout). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.cyberscout.in.th/home.php>
[18 เมษายน 2555]
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2552. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพมหานคร:**
ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซิเนสส์แอนด์แอนด์.
- ธีรวัฒน์ สมเพาะ. 2551. **การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเทศบาล**
สมุทรปราการ. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์. 2548. **พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 7.**
กรุงเทพมหานคร: ประชุมช่าง.

- นันทพงศ์ นันทสำเร็จ.2553. การปรับปรุงสภาพความปลอดภัยและสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัย
ในโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านค้อกุดลาด และโรงเรียนบ้านผาแก้ว ตำบลกุดลาด
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 5
(พฤษภาคม – มิถุนายน 2553) : 19.
- นงนุช นิตินาร. 2554. การศึกษาสภาพการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพเก้า ณ พัทลุง และ พรพิมล พรพิรชนม์. 2551. สภาพและปัญหาการจัดการสวัสดิศึกษาใน
โรงเรียนอนุบาลเอกชน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. งานวิจัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นพพงษ์ บุญจิตรดุรงค์. 2551. หลักการ และทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์เทียมฟ้า.
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. 2535. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.peesirilaw.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538682019&Ntype=10> [17 เมษายน 2555]
- เผยแพร่ดินไหว 4.3 ริกเตอร์ ศูนย์กลางอยู่ที่ภูเก็ต. 2555. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://news.mthai.com/headline-news/161955.html> [17 เมษายน 2555]
- พวงน้อย แสงแก้ว.2553. สวัสดิศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. ตำราเรียนรายวิชาสวัสดิศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. 2546.ราชกิจจานุเบกษา. 120 (2 ตุลาคม 2546): 24
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. 2553. ราชกิจจานุเบกษา. 127 (22 กรกฎาคม 2553): 3.
- พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525. 2525. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.kodmhai.com/m2/m2-2/m2-276-287.html> [8 พฤษภาคม 2555]
- พัชรา กาญจนรัมย์. 2522. สวัสดิศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- พิชญา สมทรง. 2550. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทะเลาะวิวาทของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนชนอมพิทยา อำเภอชนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ . 2551. กรอบแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความปลอดภัย
ในสถานศึกษา.ใน รายงานการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่
46: สาขาศึกษาศาสตร์ สาขามนุษย์ศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขา
ส่งเสริมการเกษตรและคหกรรมศาสตร์, หน้า 160 – 171 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน กรุงเทพ.
- ภีรวัฒน์ นนทะดิโชติ, ภทรพร ยุทธนาภรณ์พินิจ และ ทยณัฐ ขวัญไชยสิทธิ์. 2552. ยุทธศาสตร์การ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

- เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช 22 (กรกฎาคม – ธันวาคม): 123 – 124.
- มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนา. 2550. PROJECT ห้องน้ำสะอาด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.edfthai.org/en//downloads/toilet_project_th.pdf [13 เมษายน 2554].
- มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ. 2552. **สรุปสาระสำคัญการศึกษาวิจัยนำร่อง โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขการใช้ความรุนแรงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://info.thaihealth.or.th/library/hot/12693> [30 พฤศจิกายน 2554].
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. 2550. **คู่มือครูการจัดการระบบความปลอดภัยในโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร: ส.เสริมมิตรการพิมพ์.
- ยุวพร วิศิษฐ์วัฒนกุล. 2547. **การเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัย ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีเพศต่างกัน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาสุขศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีปีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. 2548. 2548. **ราชกิจจานุเบกษา.** (30 กันยายน 2548): 2.
- ระพีพัฒน์ ศรีมาลา. 2547. **การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาสุขศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีปีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. 2550. **ราชกิจจานุเบกษา.** 124 (24 สิงหาคม 2550): 23.
- รสสุคนธ์ วัฒนรุกษ์. 2545. **สภาพและปัญหาการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็กวัยอนุบาลของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนประชานิเวศน์. 2552. **โครงการความปลอดภัยในโรงเรียน.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.safedekthai.com/school/safe/safe03.html> [6 พฤษภาคม 2555]
- วศิน เพ็ชรนาดี. 2547. **ความสำเร็จจากการนำนโยบายความปลอดภัยมาใช้ในโรงงานบริษัท National Starch & Chemical (Rayong Plant) จำกัด .** ปัญหาพิเศษการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป คณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจิตร บุญยะโทตระ. 2530. **วิชาความปลอดภัย.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. 2544. **Safety First ปลอดภัยไว้ก่อน.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย – ญี่ปุ่น).
- วีไล กวางศิริ. 2550. **บทบาทผู้บริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วุฒิพงษ์ ไชยทิพย์. 2550. การศึกษาประสิทธิผล และปัญหาการใช้กระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 อำเภอจุน จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา, การบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วรรณช อยู่เล่าห์. 2550. การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรัณยา บุญประกอบ. 2549. การศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวรรณ กรีธาเวช. 2551. ทักษะของนักเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ต่อมาตรการเฝ้าระวังภัยคุกคามทางเพศจากการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____, สำนักอำนวยการ กลุ่มส่งเสริมสวัสดิภาพและสงเคราะห์นักเรียน. 2554. สรุปโครงการการศึกษาดูงานการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนที่ประเทศจีน. ถ่ายเอกสาร.
- สกานต์ ลอมศรี. 2551. การรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนพัฒนวิทย์ศึกษา อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สายัณห์ ละออเอี่ยม. 2546. การศึกษาปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. รายงานวิจัย ภาควิชาพลและสันตนาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2550. คู่มือโรงเรียนปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11(พ.ศ. 2555 – 2559) . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf> [18 สิงหาคม 2554]
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552. คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. 2535. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. กรุงเทพมหานคร: SM เซอร์คิทีเพรส.

- สำนักงานรัฐมนตรี . 2551. **ข่าว 65/2551 ความร่วมมือ ศธ. กับ บ.ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน).** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.moe.go.th/websm/news_feb08/news_feb065.html [17 เมษายน 2555]
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) . 2554. **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554 .** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: แม็ทซ์พอยท์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. **เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้ การปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561).** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.onec.go.th> [29 มิถุนายน 2554]
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.cabinet.thaigov.go.th/bb_main31.htm [22 ธันวาคม 2554]
- สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ. 2550. **การจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้วย competency.** กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุกานดา โพธิ์ศรี . **ความปลอดภัยในสถานศึกษา.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://advisor.anamai.moph.go.th/health46/know8.html> [6 กรกฎาคม 2554]
- สุโขทัยธรรมาธิราช,มหาวิทยาลัย. 2537. **ประมวลสาระชุดวิชา : การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1 – 4 .** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____ . 2537. **ประมวลสาระชุดวิชา : การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 12 - 15.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____ . 2544. **เอกสารการสอนชุดวิชา : การบริหารงานความปลอดภัย หน่วยที่ 1- 8.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2549. **ความปลอดภัยในโรงเรียน. วารสารการศึกษาไทย 3 (กรกฎาคม 2549): 18 - 19.**
- สุวิทย์ อุดมธาดา. 2544. **ผลกระทบของสภาวะมลพิษทางสิ่งแวดล้อมต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- สมบัติ ตาปัญญา. 2549. **ความรุนแรงในโรงเรียน แก้ไขได้ แต่ต้องลงมือทำทันที.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.noviolenceinschools.net/?p=266> [29 มิถุนายน 2554]
- สมศักดิ์ อยู่ขำ. 2552. **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อการป้องกันการติดยาเสพติดออนไลน์ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, หมวดวิชาการบริหารงานสวัสดิการสังคม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- ห้องน้ำในสถานศึกษา:ตัวบ่งชี้คุณภาพที่ซ่อนเร้น.** 2553. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/Science /ViewNews.aspx?NewsID =9520000041037> [15 เมษายน 2555]
- อรุณไสว ปินอินตะ. 2552. **ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**

- อุทกภัยในประเทศไทย พ.ศ. 2554. 2554. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://th.wikipedia.org/wiki/> [17 เมษายน 2555].
- เอ็มอัชมา วัฒนบูรานนท์. 2548. **ความปลอดภัย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- แอนเน็ตต์ ดิกสัน . 2554. **อุทกภัยพชาติ เจ็ง1.4 ล้านล้าน ตกงานใกล้หมื่น**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaipost.net/news/261111/48726> [28 พฤศจิกายน 2554].

ภาษาอังกฤษ

- Coote- Solex, Ellen W. 2004. A case study of organizational health, school safety and security, and the role of the middle school principal in 21st century schools. Doctoral dissertation, University of Alabama, 2003. **Dissertation Abstracts International**. 65: 359 A.
- Decker, C. A., and Decker, J. R. 1997. **Planning and administering early childhood programs**. 6 th ed. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Deroche, E. F., and Kaiser, J. S. 1980. **Complete guide to administering school services**. New York: Parker Publishing Company Inc.
- Florio, A. E., Alles, W. E. and Stafford, G. T. 1979. **Safety education**. 4th ed. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Jaworowski, Harriet Ling. 2003. The relationship of organizational health and school safety to student achievement. Doctoral dissertation, The College of William and Mary, 2003. **Dissertation Abstracts International**. 64: 352 A.
- Laxton Travis Clark . 2006. Refining the construct of school safety: An exploration of correlate and construct validity of school safety measures. Doctoral dissertation, University of Oregon, 2005. **Dissertation Abstracts International**. 66: 2491 A.
- Nickell, Linda K., 2005. Development of a single-form school safety survey for early adolescents and adults. Doctoral dissertation, Oklahoma State University, 2004. **Dissertation Abstracts International**. 66: 88 A.
- Peper, S. Erin. 2002. **The Relationship between School Violence, Childhood Anger, and The Use of Preventions and Interventions**. A Research Paper. Master of Science Degree with a Major in Guidance and Counseling. University of Wisconsin.
- Varnham Sally Elizabeth Anne. (2005, July). School safety and student's rights: Inaction, reaction and proaction . Doctoral dissertation, University of New South Wales (Australia), 2004. **Dissertation Abstracts International**. 66: 320 A.
- Spath, M. 1966. **Education in play**. Missouri: Simpson Printing and Publishing Company.

Yamane, Taro. 1967. **Elementary sampling theory**. Englewood Cliffs, New Jersey:
Prentice – Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์
อดีตหัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พร้อมพิไล บัวสุวรรณ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ไชยสงคราม
รองคณบดีฝ่ายบริหารวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. ดร.เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ
ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
5. ดร.ณัฐนันท์ ปั้นลายนาค
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ

คำชี้แจง

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. แบบสอบถาม เรื่องการศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ดังนั้นการได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ ครบถ้วนตามสภาพความเป็นจริงจึงมีความสำคัญยิ่งเพราะจะส่งผลให้งานวิจัยมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงและเกิดประโยชน์ในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. ขอความกรุณาท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ทุกข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี **จึงใคร่ขอความกรุณาจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วกลับมายังผู้วิจัย ก่อนวันที่ มีนาคม 2555 นี้** จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางปราณี อินทร์ษา
นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อความ แล้วขีดเครื่องหมาย ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 26 ปี
 26 - 35 ปี
 36 - 45 ปี
 46 - 55 ปี
 56 ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

- 1 - 4 ปี
 5 - 8 ปี
 9 - 12 ปี
 13 ปีขึ้นไป

5. ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

- เคย
 ไม่เคย

6. สถานศึกษาได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552

- ได้รับ
 ไม่ได้รับ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ
ที่ตรงกับสิ่งที่โรงเรียนปฏิบัติ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

1.1 อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ

- แต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่
- ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา
- ตรวจสอบโครงสร้างส่วนประกอบของอาคาร อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย
- ปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างส่วนประกอบของอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมใช้งาน
- ติดตั้งระบบป้องกันกระแสไฟฟ้าลัดวงจรหรืออุปกรณ์วัดกระแสไฟฟ้าอัตโนมัติ
- ติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่นนักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.2 อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา

- จัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา
- ติดตั้งรั้วและประตูโรงเรียนให้ได้มาตรฐานและความปลอดภัย
- จัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา
- ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณบ่อน้ำสระน้ำ หรือบ่อเลี้ยงปลา
- จัดเจ้าหน้าที่กำกับดูแลการก่อสร้าง ถ้าเป็นอันตรายแก่นักเรียนให้หลีกเลี่ยงไปปฏิบัติในเวลาเลิกเรียนหรือวันหยุดราชการ
- จัดเจ้าหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ ตรวจสอบต้นไม้ที่ตายแล้วเพื่อตัดทิ้ง และกำจัดแมลงมีพิษ
- สร้างความตระหนักให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอันตรายของต้นไม้บางชนิด เช่น พิษ หนาม ฯลฯ
- ตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย
- บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน
- จัดให้อ่างน้ำ ถังเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิดที่ได้มาตรฐาน
- จัดเจ้าหน้าที่บำรุงดูแล ทำความสะอาดอ่างน้ำ ถังเก็บน้ำ
- จัดให้มีถังขยะแยกประเภท
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.3 อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

- แต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม
- สำรวจสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และมลภาวะในสถานศึกษาและชุมชน
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.4 อุบัติเหตุจาก เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ

- แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน
- จัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา
- จัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็ก
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.5 อุบัติเหตุจาก การเดินทางไป - กลับ

- จัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา
- จัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ - ส่งนักเรียน
- ประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 - 08.00 น. และเวลา 15.30 - 18.00 น.
- ถ้ามีการจ้างรถรับส่ง ให้ควบคุมดูแล ตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.6 อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

- จัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- ตรวจสอบเส้นทางและยานพาหนะให้มีความปลอดภัย
- จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล
- ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งสถานที่ที่ซื้ออาหารรับประทาน
- ตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.7 อุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ

- กำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- จัดระบบรักษาความปลอดภัยในการแสดงของนักเรียนบนเวทีหรือกลางแจ้ง แต่ละประเภท
- ประสานกับตำรวจจราจรในเรื่องการเดินทางและการข้ามถนน
- จัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน
- ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยในการอยู่ค่ายพักแรม

- หลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น
- ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตกลุ่มแก่ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน
- ปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล เมื่อเกิดอุบัติเหตุ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

- แต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนให้พ้นจากอันตราย และฝึกทักษะการปฐมพยาบาลแก่นักเรียน ครู และบุคลากร
- ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และตรวจตราซ่อมบำรุงสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าให้ได้มาตรฐาน
- จัดตั้งเครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์การดับเพลิง และบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งาน
- ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม
- ตรวจสอบสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง
- ปลุกต้นไม้เป็นแนวเพื่อลดความรุนแรงของพายุ ฝุ่นละอองและป้องกันเสียงดัง
- ติดตั้งสายล่อฟ้าสำหรับอาคารสูงๆ บริเวณต้นไม้สูงๆ
- ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล
- ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารสำคัญพร้อมย้ายได้ทันทีเมื่อเกิดอุทกภัย
- วางผังการก่อสร้างอาคารให้เหมาะสม กับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบการระบายน้ำ และแนวป้องกันอุทกภัย
- จัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันที
- ฝึกซ้อมการหลบภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรในด้าน
 - อัคคีภัย
 - วาตภัย
 - ไฟผ่า
 - อุทกภัย
 - แผ่นดินไหว
 - สึนามิ
 - แผ่นดินถล่ม
- ปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับ ณ จุดที่เกิดเหตุ และนำส่งโรงพยาบาล หากจำเป็นต้องได้รับการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม

3.1 การล้วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ

- จัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนและบุคลากรรอบโรงเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสถานที่ที่เสี่ยงรอบบริเวณโรงเรียน
- จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย
- ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- ตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือ การ์ตูนและวารสารวัยรุ่นรอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้มีขึ้น
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.2 การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย

- จัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน
- จัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ
- สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ
- ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านสุขภาพจิตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.3 การเสพสารเสพติด

- จัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด
- จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- จัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย
- เฝ้าระวังในที่ลับตาในบริเวณจุดที่เป็นอันตราย และเสี่ยงต่อการกระทำความผิด
- จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.4 การอุปโภคบริโภค

- แต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม
- จัดให้มีระบบกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย และจัดสร้างบ่อดักไขมัน
- จัดระบบมาตรฐานสุขาภิบาลโรงอาหาร อาคารเรียน อาคารประกอบ
- จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร
- จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.5 การทะเลาะวิวาท

- แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท
- จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน
- ขอความร่วมมือกับตำรวจท้องที่ในการป้องกันการทะเลาะวิวาทภายนอกโรงเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.6 การถูกล่อลวงและลักพาตัว

- แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียน
- จัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
- จัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.7 สื่อลามกอนาจาร

- ดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา
- จัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา
- ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.8 อบายมุข

- จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน
- จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข
- กำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครองครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน
- จัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.9 พฤติกรรมผู้สาว

- มอบหมายผู้รับผิดชอบสืบเสาะหาข้อเท็จจริง และดำเนินการแก้ไขในกรณีที่เป็นปัญหาร้ายแรง
- จัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ
- ประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม
- ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.10 อินเทอร์เน็ตและเกม

- จัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล
- จัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT)
- ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

4. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

- กำจัดของเสียในสถานศึกษา
 - โดย
 - วิธีเก็บขน
 - วิธีการฝังกลบ
 - วิธีการเผาในเตาเผา
 - วิธีการทำปุ๋ยหมักจากขยะ
 - การนำของเสียไปใช้ประโยชน์ใหม่
- ป้องกันและลดของเสีย
 - โดย
 - ลดปริมาณของเสียที่อาจเกิดขึ้น (Reduce)
 - นำของเสียมาใช้ใหม่ (Reuse)
 - นำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่(Repair)
 - หลีกเลี่ยงการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ (Reject)
- ตรวจสอบสุขภาพให้แก่นักเรียน ครูและเจ้าหน้าที่อื่นๆ โดยพยาบาลหรือแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- จัดทำสมุดบันทึกประวัติการตรวจสอบสุขภาพประจำตัวของนักเรียนทุกคน
- แก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต
- จัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ
- สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาจิตใจของนักเรียน

- จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจของนักเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ

- จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ
- ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนเกี่ยวกับสัตว์มีพิษ วิธีการป้องกันและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง
- จัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์
- ดูแลบริเวณโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะไม่มีสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อเด็ก
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

6. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

- แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ
- ชักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่น่าจะเกิดการสู้รบและความไม่สงบ
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคง อาสาสมัคร องค์กรสาธารณกุศล เพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดการสู้รบและความไม่สงบ ทั้งการอพยพ เครื่องอุปโภคและบริโภค
- รายงานให้หน่วยต้นสังกัดทราบ เมื่อเกิดเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ
- กำหนดแผนฉุกเฉิน เพื่อให้ครู บุคลากรและนักเรียนทราบ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ มากที่สุด
- 3 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ มาก
- 2 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ น้อยที่สุด
- 0 หมายถึง ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้น

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
ปัญหาด้านอุบัติเหตุ						
1	ขาดบุคลากร					
2	ขาดงบประมาณ					
3	มีอาคารเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
4	อาคารเรียนมีสภาพเก่า					
5	แมว สุนัข นกและสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าไปในบริเวณโรงอาหารได้					
6	นักเรียนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมหลังการใช้ ทำให้สกปรกและมีกลิ่นเหม็น					
7	ห้องน้ำห้องส้วมอยู่ไกลกับอาคารเรียนมากเกินไป ทำให้เป็นแหล่งมั่วสุม					
8	ไม่มีสนามกีฬาที่มีหลังคาโปร่งสูงช่วยกันแดด กันฝน และนักเรียนสามารถใช้ได้ตลอดเวลา					
9	สนามอยู่ห่างจากอาคารเรียนมากเกินไป ทำให้ครูดูแลนักเรียนได้อย่างไม่ทั่วถึง					
10	เตาเผาขยะอยู่ใกล้อาคารเรียนเนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่น้อยทำให้มีกลิ่นและควั่นรบกวนนักเรียน					
11	บริเวณรอบสถานศึกษามีแหล่งอบายมุข เช่น ร้านเกม โรงหนัง โต๊ะสนุ๊ก					
12	ครูเวรไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลควบคุมการใช้รถใช้ถนนของนักเรียน					

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
13	ขาดการทำทะเบียนรถที่รับ – ส่งนักเรียน โดยมีบัญชีชื่อ เจ้าของรถ ชื่อนักเรียนที่ใช้บริการประจำ และเส้นทางวิ่ง					
14	รถรับส่งนักเรียนมาจากการดัดแปลงไม่ค่อยมีมาตรฐานความ ปลอดภัย					
15	ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการ เดินทางไป-กลับของนักเรียน เช่น ให้นักเรียนจอด รถจักรยานยนต์นอกเหนือบริเวณที่โรงเรียนจัดให้					
16	ขาดการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ก่อนพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่					
17	ขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องการเดินทาง และข้ามถนน					
18	ขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่ พยาบาลเป็นหน่วยปฐมพยาบาลในการเดินทางรถ					
19	ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเล่นกีฬาและ การแข่งขันกีฬา					
20	ขาดการบันทึกอุบัติเหตุเพื่อสอบสวนหาสาเหตุและวิธีการ ป้องกัน					
21	ไม่รายงานการเกิดอุบัติเหตุ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา					
ปัญหาด้านอุบัติเหตุ						
22	ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย					
23	ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุ ฉุกเฉินขึ้นในโรงเรียน					
24	ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง					
25	ขาดการตรวจสอบและแก้ไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายที่เกิด จากอุทกภัย					
26	ขาดการซ้อมการหลบภัยจากอุบัติเหตุแก่นักเรียน ครู และ บุคลากรให้พ้นจากอันตราย					
ปัญหาด้านทางสังคม						
27	ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยทั่วไปมาวางแผนด้าน การดำเนินการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน					
28	ขาดการจัดทำคู่มือให้นักเรียนที่ระบุแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ตนของนักเรียน พร้อมทั้งการลงโทษนักเรียนเมื่อกระทำผิด					

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
29	ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
30	ขาดการสำรวจบริเวณโรงเรียนและสถานที่บางแห่งนอกโรงเรียนเพื่อหาพื้นที่ล่อแหลมต่อการประพฤติดิฉิดของนักเรียน					
31	ขาดการเก็บข้อมูลทางด้านสารสนเทศของชุมชน เพื่อวางแผนการป้องกันและแก้ไข					
32	ขาดการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีปัญหาการใช้สารเสพติดปรับปรุงตนเองภายใต้การช่วยเหลือของผู้ชำนาญการ					
33	ขาดการตรวจสอบนักเรียนเกี่ยวกับวัตถุที่เป็นอันตรายต่อร่างกายอย่างสม่ำเสมอ					
34	ขาดการจัดกิจกรรมร่วมกันของสถานศึกษาอื่นด้วยกระบวนการสร้างสรรค์กิจกรรม จิตอาสา การสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีเพื่อแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท					
35	ขาดการออกกระเปียบว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน					
36	ขาดการตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอก					
37	ขาดการประสานงานขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน					
38	มีร้านบริการเกมออนไลน์ที่อยู่ใกล้โรงเรียน					
39	ขาดมาตรการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับเกมออนไลน์					
40	ขาดการบันทึกเหตุการณ์เพื่อสอบสวนหาสาเหตุและวิธีการป้องกัน					
41	ไม่รายงานการเกิดภัย ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา					
42	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่ตระหนักและให้ความสำคัญ					
ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน						
43	ไม่มีการกำจัดขยะที่เป็นระบบก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน					
44	ทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตการจราจรคับคั่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน					
45	ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน					
46	ขาดการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนตามเวลาที่กำหนด					

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
47	ขาดงบประมาณในการจัดซื้อยา เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน					
48	ขาดการเตรียมการรับมือ การแพร่ระบาดของโรคต่างๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน					
49	ขาดการจัดทำข้อมูลนักเรียนและศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล					
50	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์					
ปัญหาด้านสัตว์มีพิษ						
51	ขาดบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ					
52	ครูขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ					
53	ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์มีพิษ					
ปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ						
54	ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย					
55	หลุมหลบภัยไม่ได้มาตรฐาน					
56	หลุมหลบภัยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
57	ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษา					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

--	--	--

สำหรับผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปองสิน วิเศษศิริ

คำชี้แจง

1. ผู้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้รับผิดชอบการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. แบบสอบถาม เรื่องการศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคล ดังนั้นการได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนตามสภาพความเป็นจริงจึงมีความสำคัญยิ่งเพราะจะส่งผลให้งานวิจัยมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงและเกิดประโยชน์ในการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
5. ขอความกรุณาท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ทุกข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงใคร่ขอความกรุณาจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วกลับมายังผู้วิจัย ก่อนวันที่ มีนาคม 2555 นี้ จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางปราณี อินทร์ษา
นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อความ แล้วขีดเครื่องหมาย ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 26 ปี
 26 - 35 ปี
 36 - 45 ปี
 46 - 55 ปี
 56 ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

- ต่ำกว่า 1 ปี
 1 - 3 ปี
 4 - 6 ปี
 6 ปีขึ้นไป

5. ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม / สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

- เคย
 ไม่เคย

6. สถานศึกษาได้รับคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552

- ได้รับ
 ไม่ได้รับ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ
ที่ตรงกับสิ่งที่โรงเรียนปฏิบัติ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

1.1 อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ

- แต่งตั้งบุคลากรในการดูแลรักษาอาคารสถานที่
- ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม และสนามกีฬา
- ตรวจสอบโครงสร้างส่วนประกอบของอาคาร อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย
- ปรับปรุงซ่อมแซมโครงสร้างส่วนประกอบของอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมใช้งาน
- ติดตั้งระบบป้องกันกระแสไฟฟ้าลัดวงจรหรืออุปกรณ์วัดกระแสไฟฟ้าอัตโนมัติ
- ติดตั้งอุปกรณ์และจัดสภาพห้องน้ำห้องส้วมที่เหมาะสมกับวัยและลักษณะของผู้ใช้งาน เช่นนักเรียน คนพิการ ผู้สูงอายุ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.2 อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา

- จัดให้มีผู้รับผิดชอบและตรวจสอบความปลอดภัยของบริเวณสถานศึกษา
- ติดตั้งรั้วและประตูโรงเรียนให้ได้มาตรฐานและความปลอดภัย
- จัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา
- ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณบ่อน้ำสระน้ำ หรือบ่อเลี้ยงปลา
- จัดเจ้าหน้าที่กำกับดูแลการก่อสร้าง ถ้าเป็นอันตรายแก่นักเรียนให้หลีกเลี่ยงไปปฏิบัติในเวลาเลิกเรียนหรือวันหยุดราชการ
- จัดเจ้าหน้าที่ตัดแต่งกิ่งไม้ ตรวจสอบต้นไม้ที่ตายแล้วเพื่อตัดทิ้ง และกำจัดแมลงมีพิษ
- สร้างความตระหนักให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอันตรายของต้นไม้บางชนิด เช่น พิษ หนาม ฯลฯ
- ตรวจสอบสนาม สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย
- บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามกีฬาเพื่อหาทางป้องกัน
- จัดให้อ่างน้ำ ถังเก็บน้ำมีฝาปิดมิดชิดที่ได้มาตรฐาน
- จัดเจ้าหน้าที่บำรุงดูแล ทำความสะอาดอ่างน้ำ ถังเก็บน้ำ
- จัดให้มีถังขยะแยกประเภท
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.3 อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

- แต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม
- สำรวจสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และมลภาวะในสถานศึกษาและชุมชน
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและพัฒนาชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.4 อุบัติเหตุจาก เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ

- แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพความพร้อม ความปลอดภัยและซ่อมแซมให้พร้อมในการใช้งาน
- จัดทำคู่มือการใช้และการบำรุงรักษา
- จัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ให้ปลอดภัยจากการหล่นหรือเป็นอันตรายกับเด็ก
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.5 อุบัติเหตุจาก การเดินทางไป - กลับ

- จัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา
- จัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ - ส่งนักเรียน
- ประสานงานกับตำรวจจราจรให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 - 08.00 น. และเวลา 15.30 - 18.00 น.
- ถ้ามีการจ้างรถรับส่ง ให้ควบคุมดูแล ตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.6 อุบัติเหตุจากการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

- จัดให้มีครูในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- ตรวจสอบเส้นทางและยานพาหนะให้มีความปลอดภัย
- จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล
- ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งสถานที่ที่ซื้ออาหารรับประทาน
- ตรวจสอบบริษัทและคนขับยานพาหนะที่จ้างให้มีความเชื่อถือได้ในการขับขี่
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

1.7 อุบัติเหตุจากการร่วมกิจกรรมสำคัญ

- กำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแล ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- จัดระบบรักษาความปลอดภัยในการแสดงของนักเรียนบนเวทีหรือกลางแจ้ง แต่ละประเภท
- ประสานกับตำรวจจราจรในเรื่องการเดินทางและการข้ามถนน
- จัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรมการแข่งขัน
- ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยในการอยู่ค่ายพักแรม

- หลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในงานที่ไม่จำเป็น
- ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตกลุ่มแก่ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน
- ปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล เมื่อเกิดอุบัติเหตุ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

- แต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนให้พ้นจากอันตราย และฝึกทักษะการปฐมพยาบาลแก่นักเรียน ครู และบุคลากร
- ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และตรวจตราซ่อมบำรุงสายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าให้ได้มาตรฐาน
- จัดตั้งเครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์การดับเพลิง และบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งาน
- ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบและฝึกซ้อม
- ตรวจสอบสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคง แข็งแรง
- ปลุกต้นไม้เป็นแนวเพื่อลดความรุนแรงของพายุ ฝุ่นละอองและป้องกันเสียงดัง
- ติดตั้งสายล่อฟ้าสำหรับอาคารสูง ๆ บริเวณต้นไม้สูง ๆ
- ครูและนักการภารโรงอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดในแต่ละวันและยามวิกาล
- ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารสำคัญพร้อมย้ายได้ทันทีเมื่อเกิดอุทกภัย
- วางผังการก่อสร้างอาคารให้เหมาะสม กับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบการระบายน้ำ และแนวป้องกันอุทกภัย
- จัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันที
- ฝึกซ้อมการหลบภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรในด้าน
 - อัคคีภัย
 - วาตภัย
 - ไฟผ่า
 - อุทกภัย
 - แผ่นดินไหว
 - สึนามิ
 - แผ่นดินถล่ม
- ปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับ ณ จุดที่เกิดเหตุ และนำส่งโรงพยาบาล หากจำเป็นต้องได้รับการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม

3.1 การล้วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ

- จัดตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนและบุคลากรโรงเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสถานที่ที่เสี่ยงรอบบริเวณโรงเรียน
- จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย
- ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- ตรวจสอบแหล่งจำหน่ายหนังสือ การ์ตูนและวารสารวัยรุ่นรอบบริเวณโรงเรียนอย่าให้มีขึ้น
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.2 การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย

- จัดกิจกรรมธรรมะและการส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน
- จัดหาจิตแพทย์เข้ามาศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องจิตใจ
- สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ
- ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านสุขภาพจิตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.3 การเสพสารเสพติด

- จัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อให้โอกาสนักเรียนที่เคยติดสารเสพติด
- จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- จัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย
- เฝ้าระวังในที่ลับตาในบริเวณจุดที่เป็นอันตราย และเสี่ยงต่อการกระทำความผิด
- จัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.4 การอุปโภคบริโภค

- แต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่ม
- จัดให้มีระบบกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย และจัดสร้างบ่อดักไขมัน
- จัดระบบมาตรฐานสุขาภิบาลโรงอาหาร อาคารเรียน อาคารประกอบ
- จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร
- จัดให้มีการวิจัยอาหารกลางวันที่ทำหรือจำหน่ายให้เกิดประโยชน์ในเชิงโภชนาการ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.5 การทะเลาะวิวาท

- แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีการทะเลาะวิวาท
- จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน
- ขอความร่วมมือกับตำรวจท้องที่ในการป้องกันการทะเลาะวิวาทภายนอกโรงเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.6 การถูกล่อลวงและลักพาตัว

- แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียน
- จัดระบบรักษาความปลอดภัย จัดเวรยาม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
- จัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.7 สื่อลามกอนาจาร

- ดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา
- จัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา
- ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแล สื่อลามกอนาจารตามแหล่งจำหน่ายรอบบริเวณโรงเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.8 อบายมุข

- จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน
- จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีเรียนไปหาอบายมุข
- กำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนจากครูฝ่ายปกครองครูที่ปรึกษาพร้อมทั้งประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน
- จัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.9 พฤติกรรมผู้สาว

- มอบหมายผู้รับผิดชอบสืบเสาะหาข้อเท็จจริง และดำเนินการแก้ไขในกรณีที่เป็นปัญหาร้ายแรง
- จัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติตนในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ
- ประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม
- ให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเข้มงวดและตรวจตราสภาพที่พักของเด็กที่อยู่ตามหอพักและสถานที่ที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

3.10 อินเทอร์เน็ตและเกม

- จัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแล
- จัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้ติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT)
- ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้านอินเทอร์เน็ตร้านเกมที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

4. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

- กำจัดของเสียในสถานศึกษา
 - โดย
 - วิธีเก็บขน
 - วิธีการฝังกลบ
 - วิธีการเผาในเตาเผา
 - วิธีการทำปุ๋ยหมักจากขยะ
 - การนำของเสียไปใช้ประโยชน์ใหม่
- ป้องกันและลดของเสีย
 - โดย
 - ลดปริมาณของเสียที่อาจเกิดขึ้น (Reduce)
 - นำของเสียมาใช้ใหม่ (Reuse)
 - นำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่(Repair)
 - หลีกเลี่ยงการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ (Reject)
- ตรวจสอบสุขภาพให้แก่นักเรียน ครูและเจ้าหน้าที่อื่นๆ โดยพยาบาลหรือแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- จัดทำสมุดบันทึกประวัติการตรวจสอบสุขภาพประจำตัวของนักเรียนทุกคน
- แก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต
- จัดเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ
- สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาจิตใจของนักเรียน

- จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางจิตใจของนักเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

5. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านสัตว์มีพิษ

- จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ
- ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนเกี่ยวกับสัตว์มีพิษ วิธีการป้องกันและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง
- จัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์
- ดูแลบริเวณโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะไม่มีสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อเด็ก
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

6. มาตรการป้องกันและแก้ไขด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

- แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ
- ชักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัย และจัดหาที่พักพิงชั่วคราวไว้ล่วงหน้า ในกรณีที่น่าจะเกิดการสู้รบและความไม่สงบ
- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคง อาสาสมัคร องค์กรสาธารณกุศล เพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดการสู้รบและความไม่สงบ ทั้งการอพยพ เครื่องอุปโภคและบริโภค
- รายงานให้หน่วยต้นสังกัดทราบ เมื่อเกิดเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ
- กำหนดแผนฉุกเฉิน เพื่อให้ครู บุคลากรและนักเรียนทราบ
- อื่นๆ (โปรดระบุเพิ่มเติม)

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ มากที่สุด
- 3 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ มาก
- 2 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้นในระดับ น้อยที่สุด
- 0 หมายถึง ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติรายการนั้น

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
ปัญหาด้านอุบัติเหตุ						
1	ขาดบุคลากร					
2	ขาดงบประมาณ					
3	มีอาคารเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
4	อาคารเรียนมีสภาพเก่า					
5	แมว สุนัข นกและสัตว์เลี้ยงสามารถเข้าไปในบริเวณโรงอาหารได้					
6	นักเรียนไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมหลังการใช้ ทำให้สกปรกและมีกลิ่นเหม็น					
7	ห้องน้ำห้องส้วมอยู่ไกลกับอาคารเรียนมากเกินไป ทำให้เป็นแหล่งมั่วสุม					
8	ไม่มีสนามกีฬาที่มีหลังคาโปร่งสูงช่วยกันแดด กันฝน และนักเรียนสามารถใช้ได้ตลอดเวลา					
9	สนามอยู่ห่างจากอาคารเรียนมากเกินไป ทำให้ครูดูแลนักเรียนได้อย่างไม่ทั่วถึง					
10	เตาเผาขยะอยู่ใกล้อาคารเรียนเนื่องจากโรงเรียนมีพื้นที่น้อยทำให้มีกลิ่นและควั่นรบกวนนักเรียน					
11	บริเวณรอบสถานศึกษามีแหล่งอบายมุข เช่น ร้านเกม โรงหนัง โต๊ะสนุ๊ก					
12	ครูเวรไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลควบคุมการใช้รถใช้ถนนของนักเรียน					

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
13	ขาดการทำทะเบียนรถที่รับ – ส่งนักเรียน โดยมีบัญชีชื่อ เจ้าของรถ ชื่อนักเรียนที่ใช้บริการประจำ และเส้นทางวิ่ง					
14	รถรับส่งนักเรียนมาจากการดัดแปลงไม่ค่อยมีมาตรฐานความ ปลอดภัย					
15	ชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการ เดินทางไป-กลับของนักเรียน เช่น ให้นักเรียนจอด รถจักรยานยนต์นอกเหนือบริเวณที่โรงเรียนจัดให้					
16	ขาดการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ก่อนพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่					
17	ขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องการเดินทาง และข้ามถนน					
18	ขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่ พยาบาลเป็นหน่วยปฐมพยาบาลในการเดินทาง					
19	ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเล่นกีฬาและ การแข่งขันกีฬา					
20	ขาดการบันทึกอุบัติเหตุเพื่อสอบสวนหาสาเหตุและวิธีการ ป้องกัน					
21	ไม่รายงานการเกิดอุบัติเหตุ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา					
ปัญหาด้านอุบัติเหตุ						
22	ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการป้องกันอัคคีภัย					
23	ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุ ฉุกเฉินขึ้นในโรงเรียน					
24	ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง					
25	ขาดการตรวจสอบและแก้ไขปัจจัยที่ก่อให้เกิดอันตรายที่เกิด จากอุทกภัย					
26	ขาดการซ้อมการหลบภัยจากอุบัติเหตุแก่นักเรียน ครู และ บุคลากรให้พ้นจากอันตราย					
ปัญหาด้านทางสังคม						
27	ขาดการนำข้อมูลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนโดยทั่วไปมาวางแผนด้าน การดำเนินการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน					
28	ขาดการจัดทำคู่มือให้นักเรียนที่ระบุแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ตนของนักเรียน พร้อมทั้งการลงโทษนักเรียนเมื่อกระทำผิด					

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
29	ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
30	ขาดการสำรวจบริเวณโรงเรียนและสถานที่บางแห่งนอกโรงเรียนเพื่อหาพื้นที่ล่อแหลมต่อการประพฤติดิของนักเรียน					
31	ขาดการเก็บข้อมูลทางด้านสารสนเทศของชุมชน เพื่อวางแผนการป้องกันและแก้ไข					
32	ขาดการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีปัญหาการใช้สารเสพติดปรับปรุงตนเองภายใต้การช่วยเหลือของผู้ชำนาญการ					
33	ขาดการตรวจสอบนักเรียนเกี่ยวกับวัตถุที่เป็นอันตรายต่อร่างกายอย่างสม่ำเสมอ					
34	ขาดการจัดกิจกรรมร่วมกัน ของสถานศึกษาอื่นด้วยกระบวนการสร้างสรรค์กิจกรรม จิตอาสา การสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีเพื่อแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท					
35	ขาดการออกกระเปาะว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน					
36	ขาดการตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอก					
37	ขาดการประสานงานขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน					
38	มีร้านบริการเกมออนไลน์ที่อยู่ใกล้โรงเรียน					
39	ขาดมาตรการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับเกมออนไลน์					
40	ขาดการบันทึกเหตุการณ์เพื่อสอบสวนหาสาเหตุและวิธีการป้องกัน					
41	ไม่รายงานการเกิดภัย ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา					
42	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่ตระหนักและให้ความสำคัญ					
ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน						
43	ไม่มีการกำจัดขยะที่เป็นระบบก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน					
44	ทำเลที่ตั้งอยู่ในเขตการจราจรคับคั่งก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน					
45	ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพของนักเรียน					
46	ขาดการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนตามเวลาที่กำหนด					

ข้อ	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		4	3	2	1	0
47	ขาดงบประมาณในการจัดซื้อยา เวชภัณฑ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน					
48	ขาดการเตรียมการรับมือ การแพร่ระบาดของโรคต่างๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน					
49	ขาดการจัดทำข้อมูลนักเรียนและศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล					
50	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการแก้ไขนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านอารมณ์					
ปัญหาด้านสัตว์มีพิษ						
51	ขาดบุคลากรในการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ					
52	ครูขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ					
53	ขาดการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์มีพิษ					
ปัญหาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ						
54	ขาดงบประมาณในการจัดทำหลุมหลบภัย					
55	หลุมหลบภัยไม่ได้มาตรฐาน					
56	หลุมหลบภัยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
57	ขาดการแนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษา					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

มาตรการป้องกันและแก้ไขความปลอดภัยตามคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษา
ความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552

มาตรการป้องกันและแก้ไขความปลอดภัยของสถานศึกษาตามคู่มือแนวทาง
ปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552

ประกอบด้วย มาตรการป้องกันและแก้ไขความปลอดภัยของสถานศึกษา 6 ด้าน
ได้แก่

ด้านที่ 1 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

1. อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ
 - 1.1 โครงสร้างของอาคารเรียน อาคารประกอบ
 - 1.2 การใช้ครุภัณฑ์
 - 1.3 อุปกรณ์ไฟฟ้า
 - 1.4 ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ
 - 1.5 ห้องน้ำห้องส้วม
2. บริเวณโรงเรียน
 - 2.1 รั้วและประตูโรงเรียน
 - 2.2 บ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา
 - 2.3 เขตก่อสร้างและกองวัสดุข่ารด
 - 2.4 ต้นไม้
 - 2.5 สนาม สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬา
 - 2.6 โถงน้ำ บ่อเกรอะ บ่อซึม ถังเก็บน้ำ
 - 2.7 เต้าเผาขยะและที่ทิ้งขยะ
3. สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
4. เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
5. การเดินทางไป – ขากลับ
 - 5.1 การเดินทางเท้า
 - 5.2 การเดินทางโดยยานพาหนะทางบก
 - 5.3 การเดินทางโดยยานพาหนะทางน้ำ
6. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานศึกษา
7. การร่วมกิจกรรมสำคัญ
 - 7.1 การแสดงของนักเรียนบนเวที หรือกลางแจ้ง
 - 7.2 การเดินรณรงค์ลักษณะต่าง ๆ
 - 7.3 การเล่นกีฬาและการแข่งขันกีฬา
 - 7.4 การเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด
 - 7.5 การเข้าค่ายพัฒนาชุมชน
 - 7.6 การใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในการจัดงานพิธีต่างๆ

ด้านที่ 2 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

- 2.1 อัคคีภัย
- 2.2 วาตภัย
- 2.3 อุทกภัย
- 2.4 ธรณีพิบัติภัย

ด้านที่ 3 ปัญหาทางสังคม

- 3.1 การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ
- 3.2 การทำร้ายร่างกายและการฆ่าตัวตาย
- 3.3 การเสพยาเสพติด
- 3.4 การอุปโลกน์บริโศค
- 3.5 การทะเลาะวิวาท
- 3.6 การถูกล่อลวงและลักพา
- 3.7 สื่อลามกอนาจาร
- 3.8 อบายมุข
- 3.9 พฤติกรรมซู้สาว
- 3.10 อินเทอร์เน็ตและเกม

ด้านที่ 4 ด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

- 1.1 มลพิษจากสิ่งแวดล้อม
- 1.2 โรคติดต่อและโรคระบาด
- 1.3 ความผิดปกติจากสุขภาวะของนักเรียน

ด้านที่ 5 ด้านสัตว์มีพิษ

ด้านที่ 6 ด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

มีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

1.1 อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบ

อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบมีเหตุมาจากหลาย ๆ ส่วนของอาคาร สถานที่ในโรงเรียน เช่น

1. โครงสร้าง ส่วนประกอบของอาคารเรียน อาทิ คาน ฝ้า เพดาน พื้น หลังคา เสา ราวบันได ประตูหน้าต่าง กันสาด รางน้ำ และท่อน้ำฝน
2. ครุภัณฑ์ อาทิ โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ กระดานดำ
3. อุปกรณ์ไฟฟ้า อาทิ สายไฟ ปลั๊กไฟ พัดลม
4. ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ อาทิ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ โรงฝึกงาน
5. ห้องน้ำ ห้องส้วม

1.1.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากโครงสร้างของอาคารเรียน

อาคารประกอบ

1. ตรวจสอบโครงสร้างและส่วนประกอบของอาคาร ตลอดจนอุปกรณ์ที่ติดตั้งในส่วนต่างๆ ของอาคารอย่างสม่ำเสมอ หรือตรวจเช็คโดย “เอกสารประเมินผลความปลอดภัยของสถานศึกษา”

2. สร้างความตระหนักและให้ความรู้ในการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนและบุคลากร

3. แต่งตั้งบุคลากรในการดูแลอาคารสถานที่
4. จัดทำป้ายข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตราย
5. จัดให้มีแผนการป้องกันและการเคลื่อนย้าย ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน
6. ซ่อมแซมส่วนประกอบของอาคารและอุปกรณ์ติดตั้งต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่

ปลอดภัย

7. ในกรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ให้งดใช้อาคารและรายงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไข

8. ในกรณีไม่สามารถซ่อมแซมได้ ให้ขออนุญาตรื้อถอนอาคารเรียนหรืออาคารประกอบที่ชำรุด หรืออยู่ในสภาพไม่ปลอดภัย

9. เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ให้ดำเนินการตามแผนการเคลื่อนย้าย

1.1.2 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้ครุภัณฑ์

1. สำรอง ตรวจสอบครุภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ
2. จัดวางครุภัณฑ์ในสถานที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย
3. จัดทำข้อมแนะนำและข้อควรระวังในการใช้
4. ให้มีการอบรมและจัดทำคู่มือในการใช้ครุภัณฑ์อย่างถูกวิธีและเหมาะสม

กับงาน

5. ผู้รับผิดชอบต้องดูแลอย่างใกล้ชิดในขณะที่มีการปฏิบัติงาน
6. ปรับปรุงซ่อมแซมครุภัณฑ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัย
7. ห้ามใช้ครุภัณฑ์ที่ชำรุดโดยเด็ดขาด
8. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาลและนำส่งสถานพยาบาล

1.1.3 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากอุปกรณ์ไฟฟ้า

1. ควรติดตั้งระบบป้องกันกระแสไฟฟ้าลัดวงจรหรืออุปกรณ์ตัดกระแสไฟฟ้าอัตโนมัติทุกอาคาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าในสถานศึกษา

2. ให้มีการติดตั้ง ตรวจสอบอุปกรณ์ และเปลี่ยนอุปกรณ์ไฟฟ้าตามอายุการใช้งานตามมาตรฐานการใช้ไฟฟ้า โดยช่างไฟฟ้าที่ชำนาญการ

3. จัดหาช่างไฟฟ้าที่ชำนาญการมาตรวจสอบระบบสายไฟในอาคารและรายงานผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. ให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรในการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างถูกวิธี

5. ให้สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณในด้านการตรวจสอบเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า โดยถือเป็นเรื่องสำคัญจำเป็นต้องปฏิบัติ

6. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.1.4 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

1. สำรองสภาพของห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานอย่างปลอดภัย

2. กำหนดแนวปฏิบัติหรือระเบียบในการใช้ห้องปฏิบัติการ และให้ติดสัญลักษณ์เกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากอุปกรณ์ เครื่องมือ สารเคมี แสดงไว้อย่างชัดเจน
3. มีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด กรณีเป็นสารเคมีจะต้องมีการระบุวิธีใช้อย่างชัดเจน และมีการจัดเก็บอย่างมิดชิด
4. จัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุที่เหมาะสม เช่น เครื่องมือดับเพลิง
5. กรณีอุปกรณ์เครื่องใช้หรือห้องปฏิบัติการเกิดการชำรุดเสียหาย ให้ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
6. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.1.5 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากห้องน้ำห้องส้วม

1. ตรวจสอบอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และปลอดภัย
2. ควรสร้างห้องน้ำห้องส้วมให้เหมาะสมกับสภาพและวัยของนักเรียน เช่น อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และคนพิการ
3. การใช้ห้องน้ำห้องส้วมของเด็กอนุบาลต้องมีครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด
4. ให้มีการติดตั้งไฟฟ้า ส่องสว่างอย่างเพียงพอ
5. ควรดูแลรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ
6. สถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติการใช้ห้องน้ำห้องส้วมที่ปลอดภัย
7. ปรับปรุง ซ่อมแซม เปลี่ยนอุปกรณ์ห้องน้ำห้องส้วมที่ชำรุดให้สามารถใช้งานได้
8. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.2 อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา

1.2.1 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากรู้และประตูโรงเรียน

1. จัดให้มีการติดตั้งรู้และประตูโรงเรียนต้องติดตั้งให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย
2. จัดให้มีผู้รับผิดชอบและหมั่นตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในกรณีที่พบการชำรุดให้รีบดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ปลอดภัย
3. จัดให้มีป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ
4. ระหว่างดำเนินการซ่อมแซมหรือรื้อถอน ต้องจัดให้มีป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ และให้มีเขตแนวห้ามผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าใกล้
5. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชา

1.2.2 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา ยกเว้นกรณีที่มีครูควบคุมดูแล

1. บ่อน้ำต้องมีฝาปิด ใช้เครื่องสูบน้ำหรือคั้นโยกน้ำแทนการตัก
2. ห้ามเด็กเล็กเข้าไปใกล้บริเวณบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา ยกเว้นกรณีที่มีครูควบคุมดูแล
3. ให้มีครูควบคุมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ในช่วงที่มีการทำกิจกรรมใกล้บ่อน้ำ
4. จัดทำรั้วหรือแนวเขตโดยรอบบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา และจัดทำป้ายคำเตือนกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้
5. ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณบ่อน้ำ สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา
6. ส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนว่ายน้ำเป็นทุกคน เพื่อป้องกันอันตราย
7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชา

1.2.3 มาตรการป้องกันและอุบัติเหตุที่เกิดจากเขตก่อสร้างและกองวัสดุข่ารด

1. จัดทำแนวเขตบริเวณก่อสร้าง ห้ามนักเรียนเข้าโดยเด็ดขาด
2. กำหนดให้ผู้ก่อสร้างติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันเศษวัสดุตกหล่นนอกบริเวณก่อสร้าง
3. จัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายให้มิดชิด และต้องมีสัญลักษณ์บอกเขตให้ชัดเจน
4. ต้องมีการตรวจสอบการใช้อุปกรณ์การก่อสร้างให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย โดยให้ตรวจสอบทุกระยะ
5. กำกับดูแลการก่อสร้างอย่างใกล้ชิด หากพิจารณาเห็นว่าจะเป็นการอันตรายแก่นักเรียน ให้หลีกเลี่ยงไปทำงานในเวลาเลิกเรียนหรือวันหยุดราชการ
6. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชา

1.2.4 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากต้นไม้

1. ตัดแต่งกิ่งไม้ให้อยู่ในที่ปลอดภัยอยู่เสมอ หมั่นตรวจสอบและกำจัดแมลงมีพิษ
2. ต้นไม้ใหญ่ที่มีผลขนาดใหญ่ให้หมั่นเก็บผลตามเวลาที่เหมาะสม และให้ผู้รับผิดชอบหมั่นตรวจสอบต้นไม้ที่ตายแล้ว โดยให้เร่งดำเนินการตัดทิ้ง
3. ให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่นักเรียนเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากต้นไม้ เช่น พืชของยางไม้ พืชจากเกสร และหนาม เป็นต้น
4. ห้ามนักเรียนอยู่ใต้ต้นไม้ขณะที่มีลมพายุพัดหรือฝนตก
5. หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปีนต้นไม้
6. จัดแนวเขตป้องกันและเลือกพันธุ์ไม้ที่จะปลูกในบริเวณโรงเรียนที่เหมาะสม
7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานศึกษาและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.2.5 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากสนาม สนามเด็กเล่น สนามกีฬา และอุปกรณ์กีฬา

1. หมั่นตรวจสอบสนามและอุปกรณ์เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น สนามกีฬาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย เช่น แป้นบาสเก็ตบอลชนิดเคลื่อนที่ได้ เสากีฬาชนิดหล่อฐานด้วยยางเสาประตูฟุตบอล เป็นต้น
2. หลีกเลี่ยงการซื้ออุปกรณ์กีฬาหรือเครื่องเล่นที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย เช่น ห่วงหมุน ลูกโลกหมุน เป็นต้น
3. จัดทำป้ายข้อกำหนดและวิธีการใช้เครื่องเล่นทุกชนิดในสนาม
4. ให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในกรณีที่นักเรียนพบว่าสิ่งแปลกปลอมซึ่งอาจเป็นวัตถุระเบิดหรือวัตถุอันตรายอื่น ๆ
5. ให้มีการบำรุงดูแลรักษาโดยรอบ เพื่อให้ปราศจากเศษวัสดุที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย เช่น ตะปู ไม้เสียบลูกชิ้น เศษแก้ว สัตว์มีพิษ เป็นต้น
6. การติดตั้งอุปกรณ์เครื่องเล่นในส่วนที่จะต้องมียุติฐาน ต้องหมั่นตรวจสอบให้แข็งแรงมั่นคงเสมอ
7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.2.6 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากโถงน้ำ บ่อเกรอะ บ่อซึม ถังเก็บน้ำ

1. จัดให้มีฝาปิดมิดชิดที่ได้มาตรฐาน
2. จัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบโถงน้ำ บ่อเกรอะ บ่อซึม ถังเก็บน้ำ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้อยู่เสมอ
3. จัดเจ้าหน้าที่บำรุงดูแล ทำความสะอาดโถงน้ำ ถังเก็บน้ำ อย่างสม่ำเสมอ
4. จัดทำป้ายประกาศ ข้อควรระวังอันตรายที่จะเกิดขึ้น ปิดประกาศไว้ให้เห็นชัดเจน
5. ให้มีแนวเขตห้ามนักเรียนเข้าใกล้บริเวณโถงน้ำ ถังเก็บน้ำ บ่อเกรอะ
6. จัดให้มีผู้รับผิดชอบตรวจสอบความเรียบร้อย และรายงานผลทุกสัปดาห์
7. ในกรณีเมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.2.7 มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากเตาเผาขยะและที่ทิ้งขยะ

1. จัดให้มีถังขยะแยกประเภท เพื่อสะดวกในการจัดเก็บและทำลาย
2. จัดให้การส่งเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึก และสร้างนิสัยการทิ้งขยะให้ถูกที่
3. การทำลายหรือแปรสภาพ ให้เลือกใช้วิธีการและเวลาอย่างเหมาะสม เช่น การทำลายสารเคมี กระป๋องสีสเปรย์ หลอดไฟฟ้า เศษแก้ว เป็นต้น
4. จัดให้มีแนวเขตห้ามนักเรียนเข้าใกล้บริเวณเตาเผาขยะและที่ทิ้งขยะ
5. ในกรณีเมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.3 สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

มาตรการการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. สำรวจสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และมลภาวะในสถานศึกษาและชุมชน แล้วจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป
2. แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไข
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนใกล้เคียง
5. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.4 เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. ตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ให้มีสภาพดี รวมทั้งกำหนดระยะเวลาในการบำรุงรักษาตรวจสอบ ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้งานอยู่เสมอ
2. ห้ามใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่อยู่ในสภาพชำรุด
3. จัดทำคู่มือการใช้ การบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ในแต่ละประเภท
4. ครูต้องแนะนำ สาธิต และควบคุมการใช้อย่างถูกต้องตามประเภทของอุปกรณ์ จัดทำแนวปฏิบัติและข้อควรระวังในการใช้เครื่องมือติดไว้ในห้องปฏิบัติการ
5. กำกับดูแลนักเรียนในการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับประเภทของกิจกรรม
6. จัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ในที่เก็บทุกครั้งอย่างเป็นระเบียบและปลอดภัยในกรณีที่เป็นสารเคมีหรือวัตถุมีพิษ การเก็บต้องมีตู้ ภาชนะเฉพาะ ควบคุมอุณหภูมิ แสดงตามคู่มือ ส่วนการใช้ครูต้องควบคุมการใช้ตลอดเวลา มีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยตามความจำเป็น
7. ในกรณีที่เป็นสารเคมีหรือวัตถุมีพิษ การเก็บต้องมีตู้ ภาชนะเฉพาะ ควบคุมอุณหภูมิ แสดงตามคู่มือ ส่วนการใช้ครูต้องควบคุมตลอดเวลา และติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยตามความจำเป็น
8. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสภาพไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบอย่างสม่ำเสมอ
9. ซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ชำรุด ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานอยู่เสมอ
10. จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ทดแทนที่ชำรุดจนใช้การไม่ได้

11. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.5 การเดินทางไป – กลับ

1.5.1 การเดินทางเข้าของนักเรียน

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันจัดทำคู่มือกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับสัตว์ คนร้าย หรือยานยนต์ที่ใช้เส้นทางร่วมกัน
2. สถานศึกษาจัดระบบการรักษาความปลอดภัยในการเดินทางทั้ง 4 ลักษณะ คือนักเรียนควบคุมตนเอง ครู ชุมชน และ เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ควบคุมโดยกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น นักเรียนเดินแถวถือธงไป – กลับ สถานศึกษา
3. สถานศึกษาควรประสานงานกับตำรวจจราจรหรือตำรวจสายตรวจ ให้มาช่วยปฏิบัติงานช่วงเวลา 06.00 – 08.00 น. และเวลา 15.30 – 18.00 น. ในเส้นทางที่นักเรียนใช้เดินทาง
4. สร้างความตระหนักในหลักความปลอดภัยแก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อสร้างวิถีชีวิตใหม่ที่ว่า “ปลอดภัยไว้ก่อน” เพื่อนำไปสู่ความปลอดภัยที่ยั่งยืน เช่น จัดป้ายเอกสาร จดหมายข่าว เสียงตามสาย เกี่ยวกับอันตรายของเด็กที่เกิดขึ้นจากการเดินทางไปกลับสถานศึกษา เป็นต้น
5. นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติตามกฎจราจร โดยจัดในระยะเวลาและโอกาสที่เหมาะสม เช่น จัดระบบจราจรในสถานศึกษาให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกับตำรวจโดยตรง
6. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.5.2 การเดินทางโดยยานพาหนะทางบก

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจรทางบกและข้อปฏิบัติในการขับขี่ปลอดภัยแก่นักเรียน
2. กำกับ ดูแลให้นักเรียนหรือผู้ขับขี่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบกและข้อปฏิบัติในการขับขี่ปลอดภัย
3. อบรมพนักงานขับรถรับ – ส่ง นักเรียนให้มีความรู้และปฏิบัติตามกฎจราจร โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัด และตำรวจจราจร
4. ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในการกวดขัน ดูแลการรับ- ส่งนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
5. จัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียนบริเวณหน้าสถานศึกษา
6. ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรเอกชนในการร่วมมือป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการจราจร
7. จัดทำทะเบียนรถทุกชนิด ทุกประเภทที่รับ – ส่งนักเรียน โดยมีบัญชีชื่อเจ้าของรถ ชื่อนักเรียนที่ใช้บริการประจำ และเส้นทางวิ่ง

8. แนะนำผู้ปกครองใช้ถนนที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว รวมถึงการใช้รถที่มีพนักงานขับรถที่มีมารยาทในการขับขี่
9. ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมอย่างเข้มงวด สำหรับรถที่ดัดแปลงเป็นรถรับส่งนักเรียน หรือรถจักรยานยนต์รับจ้าง ให้มีความปลอดภัย
10. ในกรณีที่เส้นทางเดินรถมีอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ให้ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ที่มีมาตรการในการป้องปราม โดยจุดตั้งตรวจเป็นระยะ
11. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.5.3 การเดินทางโดยพาหนะทางน้ำ

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจรทางน้ำและข้อปฏิบัติในการโดยสารเรืออย่างปลอดภัยแก่นักเรียน
2. กำกับ ดูแลให้นักเรียนหรือผู้ขับขี่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจราจรทางน้ำและข้อปฏิบัติในการโดยสารเรืออย่างปลอดภัย เช่น การขึ้น ลงท่าเรือ จำนวนผู้โดยสาร
3. ฝึกการใช้ชูชีพและส่งเสริมให้นักเรียนว่ายน้ำเป็น
4. จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักให้นักเรียนมีความระมัดระวังตนในการโดยสารเรืออย่างปลอดภัย จัดกิจกรรมอบรมให้นักเรียนมีความรู้เรื่องการช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นเมื่อประสบเหตุ
5. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.6 การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

มาตรการในการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเรื่องพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่โดยเคร่งครัด
2. เตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน
 - 2.1 กำหนดผู้รับผิดชอบในด้านต่างๆ เช่น ฝ่ายเส้นทางและยานพาหนะ ฝ่ายพยาบาล ฝ่ายดูแลนักเรียน เป็นต้น
 - 2.2 ศึกษารายละเอียดสถานที่ที่จะไปศึกษาโดยชัดเจน
 - 2.3 ศึกษาและกำหนดเส้นทางการเดินทาง
 - 2.4 ให้มีการตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่
 - 2.5 ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครองนักเรียน
 - 2.6 จัดทำประวัตินักเรียนที่ร่วมเดินทาง เช่น โรคประจำตัว กรุ๊ปเลือด เป็นต้น
 - 2.7 ประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียนและครูทุกคนที่เดินทาง
 - 2.7 จัดให้มีการปฐมนิเทศครูและนักเรียนก่อนการเดินทาง

2.8 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลให้ความปลอดภัย อาทิ ตำรวจ ทางหลวง สถานีตำรวจในพื้นที่ที่พักค้างคืนและระหว่างเส้นทาง รวมทั้งสถานีอนามัย โรงพยาบาล

2.9 จัดครูควบคุมดูแลนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนรับผิดชอบซึ่งกันและกัน จัดให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้แต่ไกล เพื่อการนัดหมายและป้องกันการพลัดหลง

2.10 จัดให้มีป้ายชื่อประจำตัวนักเรียน แสดงรายละเอียดชื่อนักเรียน โรงพยาบาล หมายเลขโทรศัพท์ที่จำเป็นเพื่อการติดต่อในกรณีพลัดหลงหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน

3. ในระหว่างการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ โดยใช้ยานพาหนะ ครู ผู้ควบคุม ต้องควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างดี ให้ การเดินทาง เป็นไปอย่างมีระเบียบและเหมาะสมแก่กาลเทศะ และยานพาหนะต้องมีสภาพสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อความ ปลอดภัย

4. ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทาน รวมทั้งที่ซื้อรับประทาน ด้วย

5. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เป็นต้น

6. หากมีการเกิดอุบัติเหตุให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงาน ผู้บังคับบัญชาทราบ

1.7 การร่วมกิจกรรมสำคัญ

1.7.1 การแสดงของนักเรียนบนเวทีหรือกลางแจ้ง

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. ต้องตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของเวที บันได และอุปกรณ์ประกอบให้มีความ ปลอดภัย

2. ตรวจสอบระบบไฟฟ้าที่ระดับตักแต่งบนเวทีและบริเวณงานให้มีความ ปลอดภัย

3. ควรหลีกเลี่ยงการแสดงที่เสี่ยงอันตราย เช่น มีการต่อตัวกันหลายๆ ชั้น การแสดงที่ขาดโหม การแสดงที่ต้องใช้ของมีคม หรืออุปกรณ์ที่ก่อให้เกิดอันตราย

4. จัดระบบรักษาความปลอดภัยในการแสดงแต่ละประเภทให้ถูกต้อง

5. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงาน ผู้บังคับบัญชาทราบ

1.7.2 การเดินรณรงค์ลักษณะต่าง ๆ

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. ต้องประสานกับตำรวจจราจรในเรื่องการเดินรณรงค์บนถนน

2. ต้องมีครูผู้ควบคุมนักเรียนในการทำกิจกรรมทุกครั้ง

3. ต้องมีหน่วยปฐมพยาบาลจากหน่วยงานสาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่พยาบาลร่วม
ไปในขบวน
4. กำหนดระยะทางที่เหมาะสมกับอายุของนักเรียน
5. ต้องมีการสำรวจสุขภาพและความพร้อมของนักเรียนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม
6. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงาน
ผู้บังคับบัญชาทราบ

1.7.3 การเล่นกีฬาและการแข่งขันกีฬา

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. จัดหรือเลือกประเภทกีฬาให้เหมาะสมกับอายุ เพศ และสภาพร่างกายของ
นักเรียน
2. ตรวจสอบตราดูแลสถานที่ อุปกรณ์ และสนามให้มีความพร้อมสมบูรณ์ มีแรง
แข็งแรง และปลอดภัยก่อนการใช้ประกอบกิจกรรมทุกครั้ง
3. ตรวจสอบอุปกรณ์กีฬาต่างๆ ให้ได้มาตรฐาน
4. จัดให้ความรู้แก่นักเรียนด้านวิธีใช้อุปกรณ์ การดูแลรักษา และปฏิบัติตามข้อกำหนด
โดยเคร่งครัด เมื่อเล่นกีฬา ฝึกซ้อม หรือแข่งขัน
5. ควรจัดทำแนวปฏิบัติและข้อควรระวังในการใช้สนาม ติดไว้บริเวณสนาม
6. ต้องมีครูผู้รับผิดชอบในระหว่างการเล่น ฝึกซ้อม แข่งขันกีฬา
7. ต้องจัดให้มีระบบรักษาความปลอดภัยและการรักษาพยาบาลในการจัดกิจกรรม
การแข่งขันทุกครั้ง
8. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงาน
ผู้บังคับบัญชาทราบ

1.7.4 กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. การเตรียมสถานที่ต้องแน่ใจว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย
2. ตรวจสอบเส้นทางเดินทางและยานพาหนะให้มีความปลอดภัย
3. ดำเนินการขออนุญาตตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน
ไปศึกษานอกสถานที่
4. กำหนดบุคลากรในการควบคุมดูแลลูกเสือ เนตรนารี ให้เพียงพอเหมาะสมกับ
นักเรียน
5. ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อดูแลรักษาความปลอดภัยในการอยู่ค่าย
พักแรม
6. จัดเวรยามในการป้องกันเหตุร้ายต่าง ๆ

7. จัดให้มีเจ้าหน้าที่พยาบาล และเครื่องเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล
8. เตรียมอาหารและน้ำดื่มที่สะอาดถูกหลักอนามัย
9. ตรวจสอบอุปกรณ์การอยู่ค่ายพักแรมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน เช่น เต็นท์ เครื่องนอน หมอน มุ้ง ไฟฉาย ไม้ขีดไฟ เป็นต้น
10. จัดที่พักลูกเสือ เนตรนารี ให้แยกเป็นสัดส่วน
11. จัดให้มีการป้องกันอุบัติเหตุหมูนักเรียน บุคลากร
12. กรณีนักเรียนเกิดพลัดหลง หรือหายจากการไปศึกษานอกสถานที่ หรืออยู่ค่ายพักแรมให้แจ้งและประสานงานกับผู้ดูแลสถานที่ บุคคลในท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนค้นหา ติดตาม และแจ้งให้ผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทันที
13. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.7.5 การเข้าร่วมพัฒนาชุมชน

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

1. หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่อาจเกิดอันตราย หรือไม่เหมาะกับนักเรียน
2. จัดครูคอยควบคุมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด
3. ตรวจสอบอุปกรณ์ เช่น มีด จอบ เสียม เป็นต้น ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
4. แบ่งหน้าที่ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
5. การใช้เครื่องมือ โดยเฉพาะของมีคม ต้องระมัดระวัง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก
6. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

1.7.6 การใช้ลูกโป่งอัดแก๊สในการเปิดงานพิธีต่าง ๆ

มาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 40) ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไขไว้ดังนี้
1. ควรหลีกเลี่ยงการใช้ลูกโป่งอัดแก๊ส
 2. ในกรณีมีความจำเป็นต้องใช้ ควรระมัดระวังไม่ให้ลูกโป่งอัดแก๊สถูกความร้อน เช่น ประกายไฟจากการสูบบุหรี่ หรือประทัด เป็นต้น
 3. เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

2. มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภัย

2.1 อัคคีภัย

การเตรียมการก่อนเกิดอัคคีภัยและสิ่งแวดลอม

1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบตรวจสอบอุปกรณ์ที่ก่อให้เกิดอัคคีภัยอย่างสม่ำเสมอ เช่น สายไฟฟ้า ปลั๊กไฟฟ้า การหุงต้ม เป็นต้น
2. ให้ความรู้และฝึกซ้อมนักเรียนในเรื่อง การดับไฟ การหนีไฟ การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ การซ้อมหนีไฟในสถานศึกษา
3. ให้มีการอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด
4. ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตแก่ครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน
5. สถานศึกษาต้องวางแผนรับสถานการณ์การเกิดอัคคีภัยไว้ล่วงหน้า โดยประสานงานกับหน่วยดับเพลิงขององค์กรป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หน่วยงานบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ และประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร และนักเรียน ได้รับทราบ เพื่อจะได้ทำงานประสานกันได้อย่างถูกต้องทุกฝ่าย
6. มีแหล่งข้อมูลที่สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อเกิดอัคคีภัย
7. ในกรณีที่สถานศึกษาต้องจัดเก็บวัสดุเชื้อเพลิง และสารเคมีไวไฟไว้ตามจำนวนที่ต้องการใช้ควรจัดเก็บไว้ในที่ๆ ห่างไกลแหล่งพลังงานความร้อน และพลังงานไฟฟ้า
8. จัดตั้งกรรงูรงกายในอาคาร ห้องเรียน ห้องพักครู ห้องเก็บของให้เป็นสัดส่วน
9. ควรปิดไฟ ปิดพัดลม และถอดปลั๊กไฟทุกครั้ง เมื่อออกนอกห้องเรียน หรือพักกลางวัน
10. ติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร และตรวจตราซ่อมบำรุงสิ่งทีนำมาใช้งานให้ได้มาตรฐาน เช่น สายไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น
11. ติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยพร้อมแผนผังการหนีไฟ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ครูและบุคลากรทุกคนทราบโดยทั่วถึง
12. จัดตั้งเครื่องดับเพลิงและอุปกรณ์การดับเพลิงอย่างเพียงพอ และบำรุงรักษาให้พร้อมที่จะใช้งานทันที
13. ประสานงานกับชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นในการจัดเวรยามหมู่บ้าน เพื่อระวังภัยร่วมกัน ตลอดจนปลูกจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของทรัพย์สินของทางราชการ

การปฏิบัติการเมื่อเกิดอัคคีภัย

1. ในกรณีที่เกิดเหตุแล้ว ให้ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โดยระงับและควบคุมสถานการณ์เบื้องต้น เคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยและเอกสารสำคัญ กำหนดเขตห้ามเข้าในบริเวณที่เกิดอัคคีภัย
2. ประสานงานขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด โรงพยาบาล การไฟฟ้า หน่วยบรรเทาสาธารณภัย สถานีตำรวจ และฝ่ายปกครอง เป็นต้น
3. ประสานขอความช่วยเหลือเมื่อประสบอัคคีภัยจากหน่วยงาน และองค์กรสาธารณกุศลต่างๆ
4. รายงานหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บังคับบัญชา

การฟื้นฟูหลังการเกิดอัคคีภัย

1. ให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ประสบภัยในเบื้องต้น
2. ประเมินการความเสียหาย พร้อมรายงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดโดยด่วน
3. ซ่อมแซมอุปกรณ์ สถานที่ ที่ยังสามารถใช้งานได้
4. ให้ความช่วยเหลือ ติดตาม เฝ้าระวังผู้ประสบภัย และช่วยเหลือเบื้องต้น

2.2 วัตภัย

การเตรียมการก่อนเกิดวัตภัย

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศและสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยา พร้อมวางแผนป้องกันภัยล่วงหน้า
2. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนแก่นักเรียน ครูและบุคลากรให้พ้นจากอันตราย
3. จัดให้มีการฝึกซ้อม การหลบวัตภัย แก่นักเรียน ครูและบุคลากรอยู่เป็นประจำ
4. ให้มีการอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด
5. ให้มีการประกันชีวิตแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคน
6. ตรวจสอบสภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง ไม่ก่อให้เกิดอันตรายขณะเกิดลมแรงและพายุ
7. การป้องกันในระยะยาว ให้ปลูกต้นไม้เป็นแนวเพื่อลดความรุนแรงของพายุ
8. ให้มีการจัดสร้างเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อเกิดวัตภัย

การปฏิบัติการเมื่อเกิดวัตภัย

1. ในกรณีที่เกิดเหตุแล้ว ให้ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โดยระงับและควบคุมสถานการณ์เบื้องต้น เคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยและเอกสารสำคัญ
2. ประสานงานในการความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบวัตภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ

การฟื้นฟูหลังการเกิดวัตภัย

1. ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบวัตภัย ทั้งด้านเครื่องอุปโภค และบริโภคในเบื้องต้น
2. ประเมินการความเสียหาย พร้อมรายงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดโดยด่วน
3. ตรวจสอบความเสียหาย ซ่อมแซมแก้ไขอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อม และปรับสภาพให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติโดยเร็ว
4. ติดตามและเฝ้าระวังสุขภาพจิตของผู้ประสบภัย และให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น

2.2.1 ฟ้าผ่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 46 - 48) ได้กำหนดมาตรการเตรียมการก่อนเกิดฟ้าผ่า การปฏิบัติการเมื่อเกิดฟ้าผ่าและการฟื้นฟูหลังการเกิดฟ้าผ่า ไว้ดังนี้

การเตรียมการก่อนเกิดฟ้าผ่า

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยาพร้อมทั้งวางแผนป้องกันภัยล่วงหน้า
2. ติดตามข่าวการเคลื่อนไหวของลมพายุตลอดเวลา และปฏิบัติตามคำแนะนำโดยเคร่งครัด
3. จัดให้มีการฝึกซ้อมการหลบฟ้าคะนอง ฟ้าผ่า ฟ้ากระโชก แก่นักเรียน ครู และบุคลากรอยู่เป็นประจำ
4. บริเวณที่อยู่อาศัยทั้งที่อยู่เดิม ซึ่งมีความมั่นคงแข็งแรงพอสำหรับป้องกันพายุหรือในสถานที่จะอพยพไปอยู่ใหม่ ควรจะได้มีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เช่น อันตรายจากต้นไม้ใหญ่ล้มทับ โดยการตัดท่อนกิ่งไม้ที่ไม่มั่นคงแข็งแรงลง ต้นไม้ตายยืนต้นก็โค่นลง และไฟในเตาเมื่อใช้เสร็จแล้วควรจะต้องดับให้เรียบร้อยทุกครั้ง รวมทั้งสิ่งของที่อาจหล่นลงมาแตกหักได้ง่ายก็ต้องจัดวางไว้ในที่ปลอดภัยหรือผูกยึดให้แน่นหนา
5. ติดตั้งสายล่อฟ้าสำหรับอาคารสูงๆ บริเวณต้นไม้สูง ๆ

การปฏิบัติเมื่อเกิดฟ้าผ่า

1. เมื่อเกิดพายุฟ้าคะนอง ให้อยู่ใกล้อาคารหรือบ้านเรือนที่แข็งแรงและปลอดภัยจากน้ำท่วม ควรอยู่แต่ภายในอาคารจนกว่าพายุฝนจะยุติลง
2. ถ้าอยู่ในรถยนต์ ควรจอดรถให้ห่างไกลจากบริเวณน้ำ เช่น คลอง แม่น้ำ เป็นต้น
3. อย่าอยู่บริเวณที่เป็นน้ำ เมื่อปรากฏพายุฝน เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายจากน้ำท่วมและฟ้าผ่า
4. หากอยู่ในที่โล่ง ควรคุกเข่าและโน้มตัวไปข้างหน้า แต่ไม่ควรนอนราบกับพื้นเนื่องจากพื้นเปียกเป็นสื่อไฟฟ้า และไม่ควรรู้อยู่ในที่ต่ำ ซึ่งอาจเกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ ไม่ควรรู้อยู่ในที่โดดเดี่ยวหรืออยู่สูงกว่าสภาพแวดล้อม
5. ออกจากวัตถุที่เป็นสื่อไฟฟ้า เช่น ลวด โลหะ ท่อน้ำ แนวรั้วบ้าน รถแทรกเตอร์ จักรยานยนต์ เครื่องมืออุปกรณ์ทำสวนทุกชนิด รางรถไฟ ต้นไม้สูง ต้นไม้โดดเดี่ยวในที่แจ้ง เป็นต้น
6. ไม่ควรใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น โทรทัศน์ เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ และไม่ควรรู้อุปกรณ์ไฟฟ้าเคลื่อนที่
7. ไม่ควรใส่ หรือนำออก เครื่องประดับโลหะ เช่น ทองเหลือง ทองแดง ฯลฯ ในที่แจ้ง หรือถือวัตถุโลหะ เช่น ร่ม ฯลฯ ในขณะที่ปรากฏพายุฝนฟ้าคะนอง

การฟื้นฟูหลังการเกิดฟ้าผ่า

1. ให้ความช่วยเหลือ ทั้งทางด้านเครื่องอุปโภค และบริโภคในเบื้องต้น
2. ตรวจสอบความเสียหาย ซ่อมแซมแก้ไขอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งแวดล้อม และปรับสภาพให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติโดยเร็ว
3. ติดตามและเฝ้าระวังสุขภาพจิตของผู้ประสบภัยและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น

4. ประเมินการเสียหาย พร้อมรายงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด
โดยด่วน

2.3 อุทกภัย

การเตรียมการก่อนเกิดอุทกภัย

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบติดตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยา พร้อมทั้งวางแผนป้องกันภัยล่วงหน้า

2. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนแก่นักเรียน ครู และบุคลากรให้พ้นจากอันตราย

3. จัดให้มีการซ้อมการหลบอุทกภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรอยู่เป็นประจำ

4. จัดเวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

5. ส่งเสริมให้มีการประกันชีวิตแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคน

6. ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ มีการจัดเก็บสัมภาระ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารสำคัญ

พร้อมกันย้ายได้ทันทีเมื่อเกิดอุทกภัย

7. สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยให้มีการวางแผนก่อสร้างอาคารให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พร้อมทั้งวางระบบการระบายน้ำ และแนวป้องกันอุทกภัย รวมทั้งมีการซักซ้อมวางแผนการป้องกัน

8. มีแหล่งข้อมูลที่สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือได้ทันทีเมื่อเกิดอุทกภัย

9. ไม่ลงเล่นน้ำ ไม่ขับรถผ่านน้ำหลากแม้อยู่บนถนน

10. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนให้ถูกสุขลักษณะในระหว่างน้ำท่วม เช่น การบริโภคอาหาร และน้ำดื่มที่สะอาดเท่านั้น ล้างมือบ่อยครั้งด้วยสบู่และน้ำสะอาดถ้าสัมผัสกับน้ำท่วม ฯลฯ

การปฏิบัติการเมื่อเกิดอุทกภัย

1. สั่งปิดสถานศึกษาเมื่อประเมินสถานการณ์แล้วว่าอาจก่อให้เกิดอันตราย

2. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเคลื่อนย้ายสิ่งของ

3. ประสานงานขอความช่วยเหลือเมื่อประสบอุทกภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กร สาธารณกุศลต่าง ๆ

4. ประเมินการความเสียหาย รายงานของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดโดย

ด่วน

การฟื้นฟูหลังการเกิดอุทกภัย

1. ให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภคบริโภคได้ทันทีในเบื้องต้น

2. ตรวจสอบ ซ่อมแซม ปรับปรุง และแก้ไขความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากอุทกภัย ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ปกติโดยเร็ว

3. ติดตาม เฝ้าระวังสุขภาพจิต และสุขภาพกายของผู้ประสบภัย และให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น

2.4 ธรณีพิบัติภัย

2.2.4.1 แผ่นดินไหว (Earthquakes)

การเตรียมการรับภัยจากแผ่นดินไหว

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบติดตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ จากกรมอุตุนิยมวิทยา พร้อมทั้งวางแผนป้องกันภัยล่วงหน้า
2. ให้ความรู้ในการปฏิบัติตนให้พ้นจากอันตราย และฝึกทักษะการปฐมพยาบาลแก่นักเรียน ครู และบุคลากร
3. จัดให้มีการฝึกซ้อมการหลบภัยจากแผ่นดินไหวแก่นักเรียน ครู และบุคลากร โดยอาจกำหนดให้มีปีละ 1 ครั้ง
4. มีการวางแผนป้องกันสำหรับสถานศึกษา ชี้แจงให้นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคน ต้องปฏิบัติ มีการฝึกซ้อมแผนที่จัดทำไว้ เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน
5. ตรวจสอบอาคารเรียน อาคารประกอบ ปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง

การปฏิบัติการเมื่อเกิดแผ่นดินไหว

1. ในกรณีที่สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่ที่เสี่ยงภัย ให้จัดเตรียมอุปกรณ์รับภัยสำหรับช่วยชีวิต ตามความจำเป็น
2. ปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ณ จุดเกิดเหตุ และนำส่งโรงพยาบาล หากจำเป็นต้องได้รับการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง
3. กำหนดเขตควบคุมห้ามผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่กำหนด เพื่อความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
4. ประสานงานขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล ไฟฟ้า ดับเพลิง ตำรวจ ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

การฟื้นฟูหลังจากเกิดแผ่นดินไหว

1. ให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภค บริโภค แก่ผู้ประสบภัยเบื้องต้น
2. ติดตามเผื่อระวังสุขภาพจิตของผู้ประสบภัย และให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น
3. ประเมินการความเสียหาย รายงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมรายงานของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.4.2 สึนามิ (Tsunami)

การเตรียมรับภัยจากการเกิดสึนามิ

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบติดตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่างๆ

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถรักษาตัวรอดจากภัยคลื่นยักษ์สึนามิ
3. จัดให้มีการฝึกซ้อมการหลบสึนามิแก่นักเรียน ครูและบุคลากรอยู่เป็นประจำ
4. ให้มีการอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด
5. สถานศึกษาวางแผนรับสถานการณ์ไว้ล่วงหน้า โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดขั้นตอนในด้านความช่วยเหลือ บรรเทาภัยด้านสาธารณสุข การรื้อถอน และซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น
6. ในกรณีที่สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ควรติดตั้งสัญญาณเตือนภัยในสถานศึกษา พร้อมแผนผังการหนีไฟ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนทราบอย่างทั่วถึง
7. จัดทำข้อมูลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุ
8. จัดหาสื่อความรู้เพื่อเผยแพร่ให้นักเรียนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

การปฏิบัติการเมื่อเกิดสึนามิ

1. กรณีสถานศึกษาอยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล หรือใกล้มหาสมุทร และรู้ว่าแผ่นดินสั่นสะเทือนและได้ยินเสียงเตือนภัยที่เกี่ยวกับคลื่นสึนามิ จะต้องให้นักเรียนปฏิบัติตามคำแนะนำของครู
2. ครู บุคลากรในสถานศึกษาให้อพยพนักเรียนไปยังสถานที่ปลอดภัย นอกเขตอันตราย เช่น พื้นที่ที่สูงกว่า หรืออาคารที่มีความสูงหลายๆ ชั้น และปฏิบัติตามคำแนะนำของประกาศภาวะฉุกเฉินในท้องถิ่น
3. ให้มีการปฐมพยาบาลและเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยและประสานขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล ฝ่ายปกครอง หน่วยงานบรรเทาสาธารณภัย และองค์กรสาธารณกุศล
4. ครูประจำชั้นตรวจสอบรายชื่อ นักเรียนว่าอยู่ครบหรือไม่ และให้รายงานต่อผู้บริหารทันที

การฟื้นฟูหลังการเกิดสึนามิ

1. ให้ความช่วยเหลือด้านที่พัก เครื่องอุปโภคและบริโภค แก่ผู้ประสบภัยในเบื้องต้น
2. ติดตาม เฝ้าระวังสุขภาพจิตของผู้ประสบภัย และให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น
3. ประเมินการความเสียหาย รายงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมรายงานของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.4.3 แผ่นดินถล่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 53 - 54) ได้กำหนดมาตรการ การปฏิบัติการก่อนเกิดแผ่นดินถล่ม การปฏิบัติการเมื่อเกิดแผ่นดินถล่มและการฟื้นฟูหลังการเกิด แผ่นดินถล่ม ไว้ดังนี้

การปฏิบัติการก่อนการเกิดแผ่นดินถล่ม

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบติดตามข่าวพยากรณ์อากาศ และสถานการณ์ต่าง ๆ จากกรม อุตุนิยมวิทยา โดยสังเกตการณ์และเฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติพร้อมทั้งวางแผนป้องกันล่วงหน้า
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร โดยให้นักเรียนมีความรู้เรื่องดินถล่ม และการปฏิบัติตนขณะเกิดเหตุ
3. จัดให้มีการฝึกซ้อมการหลบภัยจากแผ่นดินถล่มแก่นักเรียน ครู และบุคลากร โดยจัดทำปีละ 1 ครั้ง
4. ประสานงานเพื่อขอข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย จากนักธรณีวิทยาในท้องถิ่น หรือจาก สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด เพื่อให้ได้รับข้อเสนอแนะและบรรเทาสาธารณ ภัยในจังหวัด เพื่อให้ได้รับข้อเสนอแนะและปรับแก้วิธีการตามความเหมาะสม
5. กำหนดเขตควบคุมห้ามผู้ไม่เกี่ยวข้อง เข้าในพื้นที่ที่เป็นอันตราย และเตรียม เส้นทางอพยพอย่างน้อย 2 ทาง
6. เตรียมแผนการสื่อสารในกรณีฉุกเฉิน และการประสานงานขอรับความช่วยเหลือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายปกครอง และโรงพยาบาลเป็นต้น
7. ในกรณีที่สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ควรติดตั้งสัญญาณเตือนภัย เตรียมพร้อมเพื่อการอพยพไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย
8. จัดหาสื่อความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เผยแพร่ให้ทุกคนได้ทราบโดยทั่วกัน

การปฏิบัติการเมื่อเกิดแผ่นดินถล่ม

1. เมื่อเกิดเหตุการณ์ ให้ส่งสัญญาณเตือนภัย และอพยพนักเรียน บุคลากรไปยัง พื้นที่ที่ปลอดภัยตามแผนการที่กำหนดไว้ล่วงหน้า
2. ครูประจำชั้นควรตรวจสอบรายชื่อนักเรียน และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
3. ปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ณ จุดเกิดเหตุ และนำส่งโรงพยาบาล หาก จำเป็นต้องรับการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

การฟื้นฟูหลังเกิดแผ่นดินถล่ม

1. ตรวจสอบความเสียหายของอาคารเรียน อาคารประกอบ เช่น ฐานราก คาน เสา และบริเวณรอบอาคาร เป็นต้น หากพบความเสียหาย รีบปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง แข็งแรง
2. ติดตามฟังข่าวสารทางวิทยุ หรือโทรทัศน์เพื่อทราบเหตุการณ์ การเกิดน้ำท่วม อาจเกิดขึ้นหลังดินถล่ม

3. ปลุกพืชคลุมดินในพื้นที่แผ่นดินถล่ม โดยเร็วที่สุด เท่าที่จะทำได้ เนื่องจากหากพื้นดินปราศจากพืชคลุมดิน อาจเกิดการกัดเซาะ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดน้ำท่วมฉับพลัน
4. ให้ความช่วยเหลือที่อยู่อาศัย เครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัยเบื้องต้น
5. ติดตามเผ่าระวังสุขภาพจิตผู้ประสบภัย และให้ความช่วยเหลือโดยด่วน
6. ประเมินการความเสียหาย รายงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมรายงานของงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.3 มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม

2.3.1 การล่องละเมิดทางร่างกายและจิตใจ

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. จัดให้มีคณะกรรมการเผ่าระวังป้องปรามนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสถานที่ที่เสี่ยงโดยเฉพาะห้องเรียน ห้องน้ำ
2. จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
3. จัดบริการให้คำปรึกษา เช่น เพื่อนวัยใส ผู้รับฟังปัญหาและความคิดเห็น
4. จัดทำเป็นหลักสูตรบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
6. จัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย
7. จัดอาสาสมัครเครือข่ายนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน
8. ให้มีผู้รับผิดชอบรายงานหัวหน้าสถานศึกษาทราบ และรายงานตามลำดับชั้น
9. นำนักเรียนเข้าสู่การช่วยเหลือ บำบัด รักษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแลติดตามอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
10. ประสานงานผู้ปกครองเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดูแล
11. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ กองคุ้มครองสวัสดิภาพ เด็กและเยาวชน มูลนิธิ องค์กรต่างๆ เป็นต้น

2.3.2 การทำร้ายตัวเองและการฆ่าตัวตาย

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. จัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมอบหมายให้ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ทำการศึกษาสังเกตพฤติกรรมเป็นรายกรณี
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาสภาพจิตใจนักเรียน โดยเชิญบุคคลภายในและภายนอก เช่น นักจิตวิทยา หรือจิตแพทย์มาให้ความรู้
3. จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเห็นอกเห็นใจให้อภัยซึ่งกันและกัน

4. สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคม หรือมูลนิธิ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตใจ
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย เช่น การฝึกสมาธิ วิชาการ ศิลปะ ดนตรี กีฬา นันทนาการ ทักษะทางอาชีพ เป็นต้น
6. การจัดกิจกรรมแหล่งศึกษาธรรมชาติเพื่อผ่อนคลายและรักษาสภาพจิตใจ
7. เมื่อกรณีที่นักเรียนมีปัญหาต้องประสานพ่อแม่ ผู้ปกครองทันที เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยวิธีการต่างๆ
8. ใช้กระบวนการทางจิตวิทยาโดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ หรือบุคคลที่ผู้ป่วยไว้วางใจ ชอบพอรักใคร่ให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยให้หมกมุ่นเมื่อเกิดความไม่สบายใจหาเวลาทำความเข้าใจกับพ่อแม่ เพื่อให้ทำความเข้าใจกับเด็กกว่าคิดอย่างไร เพื่อให้ความรู้สึก หมดหวังในชีวิตจะได้หมดไป

2.3.3 การเสพสารเสพติด

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. จัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตโดยสร้างความตระหนัก เพื่อให้เห็นคุณค่าแห่งตน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน
2. จัดโครงการ “ครอบครัวเข้มแข็ง โรงเรียนอบอุ่น” เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ได้แสดงออกตามความสามารถที่ถูกต้อง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น โครงการ TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย เป็นต้น
5. จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยกระบวนการเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
6. การให้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมมือประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
7. นำศาสนธรรมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นหลักในการดำรงชีวิตด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันทางศาสนาและโรงเรียน
8. ให้ความรู้แก่นักเรียนในการใช้วิจารณญาณ เลือกชมสื่อในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เช่น การจัดแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียน การคิด วิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง
9. จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
10. เฝ้าระวังในที่ลับตาในบริเวณจุดที่เป็นอันตราย และเสี่ยงต่อการกระทำความผิด เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม โดยกำหนดให้ครูและนักเรียนเป็นแกนนำนักเรียนเครือข่าย ตรวจสอบสอดส่องดูแลอยู่เสมอ
11. ใช้มาตรการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

12. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแก้ไขปัญหานักเรียนติดยาเสพติดตามกระบวนการดังต่อไปนี้
 - 12.1 จัดทำทะเบียนผู้ติดยาเสพติด
 - 12.2 ประสานงานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสุขภาพ บำบัด รักษาและฟื้นฟู ให้กับนักเรียนที่ติดยา
 - 12.3 มอบหมายหน้าที่ให้ครูศึกษาติดตามพฤติกรรมเป็นรายกรณี
13. จัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคม
14. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความช่วยเหลือโดยครูดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.4 การอุปโภคบริโภค

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. แต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการสถานศึกษาเพื่อกำกับติดตามดูแลและควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่มในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด
2. จัดให้มีชมรมคุ้มครองผู้บริโภคในสถานศึกษา (ออย.น้อย) เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติและสารปนเปื้อนในอาหาร
3. จัดระบบมาตรฐานสุขาภิบาลโรงอาหาร อาคารเรียน อาคารประกอบ
4. จัดทำป้ายนิเทศ ให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อโฆษณา ในการใช้เครื่องอุปโภคและบริโภค
5. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาด รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในโรงอาหารของโรงเรียน
6. จัดให้มีระบบกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย และจัดสร้างบ่อดักไขมัน
7. จัดให้มีระบบประกันอุบัติเหตุให้กับบุคลากรและนักเรียน
8. จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้แก่นักเรียน ครู บุคลากร ในการรู้จักวิธีใช้และการเก็บรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกต้องลักษณะ
9. จัดทำป้ายนิเทศรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภค และอันตรายอันเกิดจากการใช้เครื่องอุปโภคและบริโภค ห้องน้ำ ห้องส้วม และเครื่องใช้ต่างๆ รวมถึงอาหาร
10. จัดบูรณาการความรู้ทางด้านโภชนาการเข้าในหลักสูตรสถานศึกษา
11. ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุจากการอุปโภคบริโภคของนักเรียนภายในสถานศึกษาให้ดำเนินการปฐมพยาบาลเบื้องต้นก่อนส่งต่อสถานพยาบาลที่ใกล้เคียง
12. ประสานงานแจ้งผู้ปกครองนักเรียนรับทราบเมื่อเกิดเหตุ เพื่อความร่วมมือในการดูแลรักษาต่อเนื่อง
13. จัดครูพยาบาลหรือครูอนามัยโรงเรียนอำนวยความสะดวกในการดูแลรักษาพยาบาลร่วมผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลนักเรียน
14. รายงานเหตุการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับขั้น
15. ติดต่อประสานงานบริษัทผู้รับประกันอุบัติเหตุให้กับบุคลากรและนักเรียนเพื่อขอรับสินไหมทดแทน

2.3.5 การทะเลาะวิวาท

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
2. ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดทำข้อมูล
3. จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน เพื่อการสื่อสาร และประสานสัมพันธ์ร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหากับพฤติกรรมนักเรียน
4. จัดทำระบบเครือข่ายประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู ฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวในระดับกลุ่มโรงเรียน หรือสหวิทยาเขต
5. จัดกิจกรรมตามโครงการระหว่างโรงเรียนหรือภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการสร้างค่านิยม การแสดงออก เช่น โครงการสานสายใย สายสัมพันธ์เพื่อนร่วมทางต่างโรงเรียน กิจกรรมเพื่อชีวิตที่ดีแก่นักเรียน กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน เป็นต้น
6. จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีเหตุทะเลาะวิวาท โดยประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. สถานศึกษาประสานแจ้งผู้ปกครองนักเรียนผู้ก่อเหตุ ผู้ได้รับบาดเจ็บให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ และจัดเจ้าหน้าที่ดูแล โดยรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ
8. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. จัดโครงการอบรมหลักสูตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท

2.3.6 การถูกล่อลวงและลักพาตัว

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะในการคิด วิเคราะห์การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจ การให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง รวมไปถึงทักษะการป้องกันตัวเองให้พ้นจากการล่อลวงลักพา
2. ให้สถานศึกษาจัดระบบรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ จัดเวรยามเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประสานงานชุมชน ผู้ปกครอง เครือข่ายในการสอดส่องดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ
4. สถานศึกษาประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ชุมชน เจ้าหน้าที่ปกครองของรัฐ ช่วยสอดส่องดูแล เพื่อป้องกันการถูกล่อลวงและลักพา
5. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว
6. ให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการล่อลวงและลักพา และวิธีการป้องกันให้นักเรียนทราบทุกระยะ
7. ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปกครอง เพื่อดำเนินการติดตาม
8. ขอความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการแจ้งเบาะแส
9. จัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับผู้ได้รับผลกระทบ เช่น ครูแนะแนวนักจิตวิทยา พุดคุยให้กำลังใจ

2.3.7 สื่อลามกอนาจาร

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. สถานศึกษาดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา
2. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรบูรณาการการสอนในเรื่องเพศศึกษา ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่ดี และเหมาะสมในทางสังคมให้กับนักเรียน
3. จัดกิจกรรมและเสริมสร้างค่านิยม ปูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ
5. ภาพนักเรียนที่มีความสามารถทางด้าน ICT ได้มีการแข่งขันและแสดงออกในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม
6. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุมดูแลตามแหล่งจำหน่ายและเผยแพร่
7. ดำเนินการตรวจสอบค้นยึดสิ่งของและลงโทษ หากพบนักเรียนนำสื่อเข้ามาสู่สถานศึกษา ติดต่อประสานงานผู้ปกครอง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
8. ตั้งคณะกรรมการสืบหาแหล่งที่มา เพื่อตัดวงจรแพร่ระบาดในโรงเรียน
9. ประสานข้อมูลและหลักฐาน เพื่อส่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดำเนินตามกฎหมายต่อไป
10. มอบหมายหัวหน้าระดับชั้นหรือครูที่ปรึกษาติดตามและเฝ้าระวัง ภายหลังดำเนินการแล้วเพื่อเป็นการแก้ไขในระยะต่อไปมิให้เกิดขึ้น
11. จัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อแก้ปัญหา

2.3.8 อบายมุข

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. กำหนดให้สถานศึกษา เป็นเขตปลอดอบายมุขทุกประเภท
2. จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีโรงเรียน
3. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความตระหนักในโทษภัยและปัญหา แหล่งอบายมุข ที่มีผลกระทบต่อการเรียนและความเป็นอยู่ของนักเรียน
4. มอบหมายหน้าที่ครูที่ปรึกษา ติดตามสอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ในกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง ต้องรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเบื้องต้น
5. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ โดยบูรณาการกับกิจกรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. จัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

7. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยกดดัน ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ทั้งส่วนตัว การเรียน การใช้จ่ายเงินให้รัศดูม การใช้โทรศัพท์ การออกเที่ยวเตร่ หรือการทำกิจกรรมนอกบ้าน รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีในครอบครัวไปในทางที่ไม่เหมาะสม

8. จัดตั้งกลุ่มเครือข่าย ความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสาร และติดตามสอดส่องดูแลป้องกันไม่ให้นักเรียนไปมั่วสุมในแหล่งอบายมุขต่างๆ

9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนปลอดจากอบายมุข

10. จัดทำทะเบียนข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยการสืบหาข้อเท็จจริงทันทีเพื่อทราบสาเหตุของปัญหาในการที่จะนำไปวางแผนแก้ไข

11. เชิญผู้ปกครองประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังร่วมกัน

12. จัดกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ไปในแนวทางที่เหมาะสม

13. ใช้สื่อหรือบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เยาวชนให้การยอมรับมาเป็นแบบอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อแสดงออกในทางที่เหมาะสมถูกต้อง

14. จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่างๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน สถานศึกษาควรนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีกับนักเรียน เป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อตัวของนักเรียนเอง และยังเสื่อมเสียมาสู่สถาบันการศึกษาอีกด้วย

2.3.9 พฤติกรรมชู้สาว

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. จัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ เช่น โครงการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน

2. มอบหมายหน้าที่ให้ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาบริการให้คำปรึกษา

3. จัดบรรยายภาคและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดโปร่งไม่มีมุมอับ อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

4. กำกับติดตามดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครูเวรประจำวัน

5. จัดให้มีสายตรวจของครู กรรมการนักเรียน ออกตรวจบริเวณแหล่งมั่วสุม

6. สร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียนในการแจ้งเบาะแส

7. จัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา และการวางตัวในการมีเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกันอย่างเหมาะสม

8. เมื่อนักเรียนประสบปัญหาให้สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบสืบเสาะหาข้อเท็จจริง และดำเนินการแก้ไข ในกรณีที่เป็นปัญหาร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชารายงานตามลำดับขั้นตอน

9. ประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหามาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสม

10. ติดตาม กำกับ ดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

2.3.10 อินเทอร์เน็ตและเกม

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. อบรมให้ความรู้แก่นักเรียนในการเลือกบริโภคข้อมูลข่าวสาร ภัยจากสื่ออินเทอร์เน็ต หรือร้านเกมOnline ที่เหมาะสมพอดีกับเวลา
2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสนใจ หรือสร้างแรงจูงใจในการแสดงออกทางด้านความสามารถด้านคอมพิวเตอร์
3. ประสานความร่วมมือ ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันกวดขัน ดูแล ตามแหล่งสถานบันเทิง ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านเกม เป็นต้น
4. ครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษากำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียนและประสานกับผู้ปกครองในการเดินทางไป – กลับระหว่างบ้านและโรงเรียน
5. จัดให้บริการอินเทอร์เน็ตกับนักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน และให้มีครูควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด
6. ดำเนินการนำกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวมาอบรมให้ความรู้ในเรื่องการใช้ อินเทอร์เน็ตและเกมอย่างไรจึงเหมาะสมและมีคุณค่า
7. จัดตั้งอาสาสมัครนักเรียนคอยตรวจสอบเว็บไซต์ หรือจัดให้มีการติดตั้งโปรแกรมตรวจจับเว็บไซต์ที่ไม่พึงประสงค์ และแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ(กระทรวง ICT) เพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป
8. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อตรวจสอบร้าน อินเทอร์เน็ต ร้านเกม ที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน
9. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียน เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต ร้านเกม ที่ให้บริการนักเรียนในช่วงเวลาเรียน

2.4 การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน

2.4.1 ด้านมลพิษจากสิ่งแวดล้อม

2.4.1.1 มาตรการกำจัดของเสียในสถานศึกษา

1. โดยวิธีเก็บขน เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน ที่จะต้องมีการรวบรวมขยะหรือของเสียที่สามารถเก็บขนไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม และมีเวลาจัดเก็บที่แน่นอน วิธีการเก็บขนของเสียในชุมชนมี 2 รูปแบบ คือ

1.1. แบบหน้าบ้านหรือหน้าอาคารต่างๆ ของสถานศึกษา (Door to Door) เป็นวิธีการที่พนักงานเทศบาลหรือท้องถิ่นไปเก็บขยะตามหน้าประตูบ้านพักหรืออาคารต่างๆ ภายในสถานศึกษาแต่ละหลังเมื่อขนถ่ายขยะเสร็จแล้วก็จะวางถังคืนไว้ที่เดิม

1.2. แบบถังรวม (Container) เป็นวิธีการที่พนักงานท้องถิ่นจัดตั้งภาชนะถังรองรับไว้เพื่อรองรับขยะหรือของเสียจากบ้านพักหรือที่อาคารต่างๆ ภายในโรงเรียน โดยทั่วไปท้องถิ่นจะหาถังขนาดที่ต้องการและพอดีเหมาะสมกับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

2. โดยวิธีการฝังกลบ (Sanitary Landfill) เป็นการกำจัดขยะแห้ง
3. โดยวิธีการทำปุ๋ยหมักจากขยะ (Composting) การทำปุ๋ยต้องอาศัยกระบวนการทางชีวภาพของจุลินทรีย์ในการย่อยสลายสารอินทรีย์วัตถุ
4. โดยวิธีการเผาในเตาเผา (Incineration) เป็นวิธีการเผาในเตาเผา เพื่อเผาขยะที่เป็นของแข็ง ของเหลว และก๊าซ
5. โดยการนำของเสียไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) เป็นวิธีการที่คัดกรองของเสียบางประเภทซึ่งอาจนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น กระดาษ แก้ว โลหะต่างๆ

2.4.1.2 มาตรการการป้องกันและลดปริมาณของเสีย

1. R1 (Reduce) เป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น เช่น การนำตะกร้าใส่ของแทนถุงพลาสติก หรือการรายงานผลทางราชการด้วยระบบ ICT แทนกระดาษ (Paperless)
2. R2 (Reuse) เป็นการนำของเสียมาใช้ใหม่หรือเป็นการใช้ซ้ำ เช่น ขวดน้ำหวานนำมาบรรจุน้ำดื่มหรือนำกระดาษที่ใช้แล้วมาพับถุง
3. R3 (Repair) เป็นการนำวัสดุที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น แก้ว ใต๊ะ วิทยุ ยางรถยนต์
4. R4 (Recycle) เป็นการนำของเสียมาแปรรูปโดยผ่านกระบวนการแปรรูปแล้วนำมาใช้ใหม่ เช่น พลาสติก ขวด โลหะ กระดาษ
5. R5 (Reject) เป็นการหลีกเลี่ยงการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ เช่น กระจกหรือขวดใส่สารเคมีต้องหลีกเลี่ยงนำมาใส่อาหาร นอกจากนี้ยังรวมถึงการหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ทำลายยากหรือวัสดุที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เช่น โฟม

2.4.2 ด้านโรคติดต่อและโรคระบาด

2.4.2.1 มาตรการทั่วไปเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อในสถานศึกษา

2.4.2.1.1 การตรวจร่างกายหาผู้เป็นโรค

1. ตรวจร่างกายนักเรียนก่อนรับไว้เข้าเรียน ถ้าพบว่านักเรียนป่วยเป็นโรคติดต่อเชื้อซึ่งอาจแพร่กระจายสู่เด็กนักเรียนอื่นๆ เช่น หวัด หิด เหา กลาก เกื้อน พุพอง ควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อดำเนินการรักษา ถ้านักเรียนคนใดป่วยเป็นโรคติดต่อ ควรจะมีใบรับรองแพทย์เพื่อแสดงว่านักเรียนที่เป็นโรคไม่อยู่ในระยะติดต่อ จึงจะรับไว้เข้าเรียน
2. นักเรียนควรได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้ง นักเรียนที่มีร่างกายอ่อนแออาจเป็นโรคต่างๆ ได้ง่าย ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ส่วนกรณีนักเรียนที่มีโรคประจำตัว ควรได้รับการดูแลจากแพทย์อย่างใกล้ชิด
3. ครูและเจ้าหน้าที่อื่นๆ ของสถานศึกษาโดยเฉพาะผู้ประกอบอาหาร ผู้ขายอาหาร อาจเป็นพาหะนำโรคเมื่อใกล้ชิดกับนักเรียนย่อมมีโอกาสแพร่โรคให้นักเรียนได้ ฉะนั้น บุคคลเหล่านี้

ควรได้รับการตรวจสุขภาพจากแพทย์อย่างน้อยปีละครั้ง ถ้าจำเป็นและหากกระทำได้ควรได้รับการตรวจโดยละเอียด เช่น การตรวจโดยเอ็กซเรย์ ตรวจจักษุวิทยา

4. นักเรียนทุกคนต้องมีสมุดบันทึกประวัติการตรวจสุขภาพประจำตัวทุกคน

2.4.2.1.2 การแยกนักเรียนที่ป่วยและนักเรียนที่สัมผัสโรคติดต่อ

1. การแยกนักเรียนป่วย เมื่อปรากฏว่านักเรียนคนใดคนหนึ่งมีอาการของโรคติดต่อหรือสงสัยว่าจะเป็นโรคติดต่อ ครูควรแยกนักเรียนที่ป่วยจากนักเรียนอื่น และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อนำไปพบกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือแพทย์ ถ้าเป็นโรคติดต่อชนิดอื่นๆ และอาการไม่รุนแรง ครูอาจดูแลและให้รักษาพยาบาลตามขอบเขตของตน

กรณีสถานศึกษาที่มีนักเรียนอยู่ประจำ ต้องจัดห้องสำหรับแยกนักเรียนที่ป่วยเป็นโรคติดต่อไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ

2. การแยกนักเรียนที่สัมผัสโรคติดต่อ ในกรณีนักเรียนที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้ที่เป็นโรคติดต่อ อาจได้รับเชื้อจากผู้ป่วยและยังไม่ปรากฏอาการของโรค แต่สามารถแพร่โรคได้ จึงจำเป็นต้องแยกไว้สังเกตอาการ จนกว่าจะพ้นระยะฟักตัวของแต่ละโรค

3. การรับนักเรียนที่เป็นโรคติดต่อกลับเข้าเรียน นักเรียนที่ป่วยจากโรคติดต่อควรมีใบรับรองแพทย์แสดงว่านักเรียนคนนั้นหายจากโรคแล้ว หรืออยู่ระยะที่ไม่สามารถแพร่เชื้อ จึงรับนักเรียนคนนั้นกลับเข้าเรียน

4. การเปิดสถานศึกษา เมื่อเกิดการระบาดของโรคติดต่อในสถานศึกษา เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเหล่านั้นเสี่ยงต่อการสัมผัสโรคด้วยการเดินทางมาสถานศึกษา หรือคลุกคลีกันในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาอาจพิจารณาประกาศปิดสถานศึกษาก็ได้ การปิดสถานศึกษาเมื่อมีโรคระบาดแต่ละครั้งควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ประกอบด้วยทุกครั้ง

4.1 เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายในสถานศึกษาเอาใจใส่ตรวจนักเรียนตอนเช้า และสังเกตอาการผิดปกติของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด หากพบว่ามึนนักเรียนแต่ละวันเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็วควรพิจารณาปิดโรงเรียนตามระยะเวลาของการแพร่ระบาดของแต่ละโรคเป็นสำคัญ

4.2 สถานศึกษานั้นตั้งอยู่ในเมืองที่มีชุมชนหนาแน่น หรืออยู่ในชนบท ถ้าเป็นสถานศึกษาในชนบท การปิดสถานศึกษาเมื่อมีโรคระบาดจะช่วยให้เด็กนักเรียนเสี่ยงต่อการสัมผัสโรคน้อยกว่าการเปิดสถานศึกษา เพราะนักเรียนไม่ต้องเดินทางมาสถานศึกษา มาคลุกคลีกับเพื่อนๆ ที่สถานศึกษา และโอกาสที่นักเรียนในชนบทจะสัมผัสโรคจากชุมชนย่อมมีน้อยกว่า ส่วนในเมืองที่มีชุมชนหนาแน่นแม้จะปิดสถานศึกษา นักเรียนเหล่านั้นยังคงมีโอกาสสัมผัสโรคจากชุมชนนั้นได้ตลอดเวลา จึงไม่ควรปิดสถานศึกษาทุกครั้งเสมอไป

ในกรณีสถานศึกษาที่มีนักเรียนอยู่ประจำ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรปิดสถานศึกษาทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสที่จะรับเชื้อโรคจากเพื่อนนักเรียนอย่างรวดเร็วและจะส่งผลให้เกิดการระบาดสู่เพื่อนนักเรียนในที่สุด ดังนั้นหากพบสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาตรวจพบว่ามึนนักเรียนที่ได้รับเชื้อจากโรคติดต่อระบาดในจำนวนที่มีเพิ่มขึ้น ควรพิจารณาปิดสถานศึกษาเป็นการด่วน

4.3 ชนิดและความรุนแรงของโรคติดต่อที่กำลังระบาดอยู่ในกรณีที่โรคระบาดเกิดขึ้นขณะที่สถานศึกษาเปิดสอนอยู่ตามปกติ นักเรียนย่อมได้รับการสัมผัสโรคแล้ว ฉะนั้นการปิดสถานศึกษาในระยะนี้ไม่ได้ประโยชน์นัก เพราะนักเรียนที่สัมผัสโรคไปแล้วย่อมมีโอกาสแพร่โรคไปยังที่ต่างๆ เช่น ตามโรงแรมหรืสวน ตามสนามเด็กเล่น ดังนั้นในกรณีเช่นนี้ควรให้สถานศึกษาเปิดสอน แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสถานศึกษาจะต้องหมั่นตรวจสอบดูอาการของนักเรียนของตนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง

4.4 ในกรณีที่มีการปิดโรงเรียนทุกครั้ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรึกษากับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และครูของสถานศึกษา เพื่อพิจารณาร่วมกันถึงความจำเป็นที่ต้องปิดสถานศึกษาในระยะเวลาที่เหมาะสม

2.4.2.1.3 การแจ้งเมื่อมีโรคติดต่อในสถานศึกษา

เมื่อมีโรคติดต่อเกิดขึ้นในสถานศึกษาต้องแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือแพทย์ทุกครั้งเพื่อจะได้รับดำเนินการควบคุม ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

2.4.2.1.4 การให้ภูมิคุ้มกันโรค

1. จัดนักเรียนให้ได้รับภูมิคุ้มกันโรคตามกำหนดที่ควรจะได้รับ
2. ควรแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าว่าจะสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค โรคใด และเมื่อใด
3. สร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคแต่ละโรคพร้อมทั้งผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นระหว่างให้ภูมิคุ้มกัน และจงใจไม่ให้นักเรียนมีเจตคติที่ไม่ดีกับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
4. ควรนำนักเรียนที่มีอาการผิดปกติหรือสงสัยว่าป่วยให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทราบก่อนทุกครั้งที่จะให้ภูมิคุ้มกันโรค เพื่อจะได้พิจารณาก่อนว่าสมควรจะได้ภูมิคุ้มกันหรือไม่
5. เมื่อนักเรียนได้รับภูมิคุ้มกันแล้ว ครูที่ปรึกษาควรลงบันทึกในบัตรบันทึกสุขภาพประจำตัวนักเรียนทันที
6. หลังจากทีนักเรียนได้รับภูมิคุ้มกันโรคแล้วหากมีอาการผิดปกติขึ้น ควรแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคทราบทุกครั้ง

2.4.2.1.5 การป้องกันและการทำลายเชื้อโรค

1. การป้องกันโรค สถานศึกษาควรจัดการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ โดยปฏิบัติตามหลักการสุขาภิบาลสถานศึกษา หากสถานศึกษาใดมีสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะ สถานศึกษานั้นเท่ากับเป็นแหล่งเพาะเชื้อ ย่อมไม่เป็นการปลอดภัยสำหรับครูและนักเรียน สุขาภิบาลที่สถานศึกษาควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ ดังนี้

1.1. การจัดน้ำดื่ม น้ำใช้ให้ปลอดภัย รวมทั้งระบบการกักเก็บน้ำและระบบการจ่ายน้ำให้ถูกสุขอนามัยด้วย

1.2. การกำจัดขยะมูลฝอย เศษอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ไม่ให้เกิดแหล่งเพาะแมลงวันและหนู

1.3. มีส่วนถูกสุขลักษณะตามสภาพของท้องถิ่น เช่น ส้วมหลุมหรือส้วมซึม แนะนำวิธีใช้ที่ถูกต้องแก่นักเรียนและควรควบคุมให้อยู่ในสภาพที่สะอาดและใช้ได้ตลอดเวลา

1.4. ควรจัดที่ล้างมือสำหรับนักเรียนให้มีความสะดวกในการใช้

1.5. ควบคุมความสะอาดในการปรุงและจำหน่ายอาหารให้ถูกสุขอนามัย มีสิ่งปกปิดกันฝุ่นละอองและแมลง

1.6. จัดสถานที่และบริเวณให้ถูกสุขลักษณะ

1.7. ส่งเสริมให้นักเรียนมีเครื่องเรียน เครื่องใช้ส่วนตัวเป็นของตนเอง

1.8. กรณีสถานศึกษามีนักเรียนอยู่ประจำ ควรจัดที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ มีมุ้งลวดป้องกันยุง และมีเครื่องนอนจัดให้ครบตามจำนวนนักเรียนทุกคน

2. การทำลายเชื้อโรค ได้แก่ การทำลายเชื้อโรคที่อาจติดมากับสิ่งขับถ่าย มากับผู้ป่วย เช่น เสมหะ น้ำมูก น้ำลาย อุจจาระ ปัสสาวะ ตลอดจนเสื้อผ้า เครื่องใช้ของผู้ป่วย โดยใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรคหรือการต้ม รวมทั้งการทำความสะอาดโดยใช้ความร้อนและวิธีอื่นๆ

2.4.2.1.6 การให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อ

การสุขศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในกิจการสาธารณสุขทุกประเภท เพราะมีความสำคัญแก่สุขภาพอนามัยของแต่ละบุคคลตลอดจนชีวิต ครูทุกคนควรมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการอนามัยส่วนบุคคลและการอนามัยของชุมชนเป็นอย่างดี ควรมีความสนใจในสุขภาพอนามัยของนักเรียน พยายามปลูกฝังสุขนิสัยและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อนามัยของสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ

นอกจากครูจะเป็นผู้ให้ความรู้เรื่องโรคติดต่อนักเรียนโดยตรงแล้ว การขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้นักเรียนตามโอกาสที่เหมาะสมก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ครู รวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่งด้วย

2.4.3 ด้านความผิดปกติจากสภาวะของนักเรียน

1. มีแนวทางช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์

2. มีการปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์

3. จัดให้มีการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมอารมณ์กับเด็กปกติ

2.5 มาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านสัตว์มีพิษ

มาตรการป้องกันและแก้ไข

1. จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษเพื่อให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน

2. ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนเกี่ยวกับสัตว์มีพิษ ตลอดจนวิธีการป้องกันและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นกรณีได้รับพิษ

3. จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น บริเวณรั้วสถานศึกษา ต้นไม้ใหญ่ซึ่งมักจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ เป็นต้น
4. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ เช่น การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
5. จัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล กรณีที่ได้รับพิษจากสัตว์มีพิษ
6. จัดทำแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อม โดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลใกล้เคียง หน่วยกู้ภัยต่างๆ เป็นต้น

2.6 การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาด้านผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการสู้รบและความไม่สงบ
2. กำหนดแผนฉุกเฉิน เพื่อให้ครู บุคลากรและนักเรียนทราบ
3. ซักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัยและจัดหาที่พักพิงชั่วคราว ในกรณีเกิดการสู้รบและความไม่สงบ
4. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคง อาสาสมัครองค์กรสาธารณกุศล เพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดการสู้รบและความไม่สงบ ทั้งการอพยพเคลื่อนย้ายอุปโภคและบริโภค เป็นต้น
5. รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ เมื่อเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางปราณี อินทร์รักษา เกิดเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520 เกิดที่จังหวัดสุพรรณบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาการสอนคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เมื่อปีการศึกษา 2542 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูศ. 1 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2552